

Talousarvio 2019

Taloussuunnitelma 2019 – 2021

Sisällysluettelo

1.	Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohdat	3
1.1.	Mäntsälän kunnan strategia	3
1.2.	Väestö-, elinkeinorakenne- ja työllisyyskehitys	7
1.3.	Talouskehitys.....	10
1.4.	Verorahoituksen kehitys	12
1.5.	Talousarvion ja taloussuunnitelman tasapainotus	14
2.	Käyttötalousosa.....	17
	Kunnanhallitus / Konsernipalvelut -toimiala.....	19
	Yleishallinto	22
	Elinkeinotoimi	23
	Maaseututoimi	24
	Pelastus.....	24
	Ympäristöpalvelut.....	25
	Käyttöomaisuuden myyntivoitot	25
	Tarkastuslautakunta / Tarkastustoimi.....	25
	Kuntakehityslautakunta / Kuntakehityspalvelut	26
	Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut –toimiala.....	28
	Talous- ja hallintopalvelut.....	28
	Opetuspalvelut	29
	Varhaiskasvatuspalvelut.....	35
	Vapaa-aikapalvelut.....	38
	Tekninen lautakunta / Tekniset palvelut -toimiala	41
	Keskitetyt palvelut	42
	Toimitilapalvelut.....	45
	Ruoka- ja siivouspalvelut.....	47
	Kuntatekniikka	50
3.	Tuloslaskelmaosa	52
4.	Investointiosa	53
5.	Rahoitusosa	56
6.	Mäntsälän kuntakonsernin tytäryhtiöt	57
6.1.	Nivos Oy –konserni	58
6.2.	Mäntsälän vuokra-asunnot Oy	64
6.3.	Mäntsälän Yrityskehitys Oy	67
6.4.	Mäntsälän Jäähalli Oy	70
6.5.	Kiinteistö Oy Mäntsälän toimistotalo	72
7.	Mäntsälän kuntakonsernin investointien ja lainakannan kehitys 2019 – 2021	73
8.	Talousarvion 2019 täytäntöönpano-ohjeet	74
9.	Tilivelvollisten määrittely	79
10.	Yhteenvedo valtuuston sitovista määrärahoista	81
11.	Liitteet.....	82
	Liite 1. Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut	83
	Liite 2. Talousarvion 2018 sisäisten menojen ja tulojen määrärahaerittely.....	92
	Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019.....	102

1. Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohdat

1.1. Mäntsälän kunnan strategia

Mäntsälän kuntastrategia on suunnitelma kunnan tulevaisuudesta. Kuntastrategia on kunnanvaltuuston näkemys tärkeimmistä tavoitteista ja kehittämisen painopistealueista. Kunnanvaltuusto päätti kunnan strategiasta 19.12.2016.

Uudessa kuntalaissa kuntastrategiasta tuli pakollinen. Säännöksen tarkoituksena on, että strategian ohjaavuus sekä merkitys kunnan johtamisessa tulee kasvaa. Kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti, valtuusto kulloinkin arvioi voimassaolevan strategian, jotta se on aikaansa sopiva.

Kuntaliiton yhteenveto kuntastrategiasta:

"Strategialla tarkoitetaan päätöksiä ja toimintaa ohjaavaa johdonmukaista mallia, suunnitelmaa ja tietoisesti päätettyä toiminnan suuntaa, jonka avulla pyritään ennakoimaan tulevaisuutta ja lisäämään kunnan mahdollisuuksia selviytyä entistä enemmän epävarmuuksia sisältävässä toimintaympäristössä.

Yksinkertaisimmillaan kuntastrategia ymmärretään kunnan toiminnan punaiseksi langaksi tai tieksi kohti haluttua tulevaisuutta.

Parhaimmillaan kuntastrategia on sisäistetty erityiseksi tavaksi ajatella, joka heijastuu kunnan päätöksentekotilanteisiin ja arkitoimintaan.

Mäntsälä visio 2025

Mäntsälä – luonnonläheinen suurkunta!

"Mäntsälä kehittää tulevien vuosien aikana kapunkitasoisia palveluita. Pinta-alaltaan Uudenmaan suurimpiin kuuluva kunta tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet asumiseen sekä yrittämiseen. Tulevaisuuden Mäntsälä on urbaani ja elinvoimainen digikylä, jossa on tilaa unelmoida, toteuttaa itseään ja toimia yhdessä."

Täytäntöönpano ja seuranta

Säännöllinen seuranta on kuntastrategian toteutumisen arvioinnin perusedellytys. Kunnanvaltuusto arvioi kautensa alkupuolella strategian ajantasaisuuden ja tavoitteet.

Strategisten tavoitteiden mittareita koskevat vuosittaiset tavoitetasot määritellään kutakin vuotta koskevan talousarviotyön yhteydessä. Kunnan talousarviossa asetetaan niin ikään kuntastrategiasta johdetusti valtuustoon nähden sitovia tavoitteita kunnan toimialoille ja tytäryhtiöille. Kukin toimiala on laatinut omat suunnitelmansa siitä, miten ne toteuttavat valtuuston hyväksymää strategiaa.

Mäntsälän kunnan johtoryhmä, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto seuraavat strategisten tavoitteiden toteutusta osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi lautakunnat ja toimialajohtoryhmät seuraavat strategiaa toteuttavien ohjelmien etenemistä säännöllisesti.

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittaisessa arviointikertomuksessaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

1.1.1. Asukkaat ja hyvinvointi

NAKÖKULMA	STRATEGINEN TAVOITE	TOIMENPITEET (keinot ja kärkihankkeet) 2017 – 2019	MITTARI
Asukkaat ja hyvinvointi	1. Väestön määrä kasvaa vähintään 1 % vuosittain ja kasvu sijoittuu 70 % asemakaava-alueelle ja 30 % kyliin	Kaavoituskatsaus Kuntamarkkinointi Asunto-ohjelma Muuttotutkimus 2-4 v välein	Väestönkasvu % vuodessa Myytyjen tonttien määrä vuosittain Myyntissä olevien tonttien määrä Valmistuneiden omistus- ja vuokra-asuntojen määrä
	2. Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa	Kunnan hyvinvointijohtaminen: - hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen johtamisen apuna - Hankkeet esim.: - kunnan turvallisuus-ohjelma - LAPE-muutosohjelma - Koko kunta ikäihmisten asialla hanke - liikenneturvallisuussuunnitelma - ikäpoliittinen ohjelma	Hyvinvointikertomuksen mittarit (ikäryhmistä keskeisimmät) Kansallisen LAPE-muutosohjelman mittarit Kouluterveyskyselyn mittarit Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaista
	3. Digitalisaation edellytykset kuntalaisille.	Nopean tietoverkon järjestäminen ja rahoitus E-Mäntsälä ohjelma laadittu ja kylien digitalisointi toteutettu 2019 mennessä	Nopean tietoverkon kattavuus Kuntalaisten oma "ota kantaa" alusta, osallistujien ja palautteen lukumäärä vuosittain. E-Mäntsälä tavoitteet sähköisten palvelujen määrässä ja käyttösuuksissa
	4. Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen	Säännöllisesti toteutettavat kuntalais- ja aluetilaisuudet Kunnan avustujajärjestelmän uusiminen ja käyttöönotto 2017. Palvelukylien markkinointi ja tilojen hyödyntäminen Seutuyhteistyön aktiivinen kehittäminen	Yhdistysten määrä ja tapahtumat vuosittain, toiminnassa mukanaolevien määrä Palvelutuottajina/kumppanina toimivien 3. sektorin toimijoiden määrä vuosittain Kunnan avustusten määrä ja vaikuttavuusarvio

1.1.2. Talous

NAKÖKULMA	STRATEGINEN TAVOITE	TOIMENPITEET (keinot ja kärkihankkeet) 2017 – 2019	MITTARI
Talous	5. Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjärjenteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla	Talousarvio ja taloussuunnitelma Investointien toteuttamisohjelma 2018 – 2021 Kunnan talouden tasapainotusselvitys Uudet toiminta- ja rahoitusmallit Palvelujen tuotteistaminen	Terveen talouden -mittarit/kriisikuntamittarit: - tulorahoituksen riittävyys (vuosikate, veroprocentit) - velkaantuminen hallinnassa (lainakanta/asukas, suhteellinen velkaantuneisuus- %) Tuotteiden kustannuskehitys Kuntakonsernin toiminnan tuloksellisuus: - Pääoman ja omistuksen käytön tehostaminen - Omistajaohjauksen tuloksellisuus

1.1.3. Kuntalaisten palvelut

NAKÖKULMA	STRATEGINEN TAVOITE	TOIMENPITEET (keinot ja kärkihankkeet) 2017 – 2019	MITTARI
Kuntalaisten palvelut	6. Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut kuntalaisen koko elämänsäkaarelle		
	a) Laadukkaat varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut	Varhaiskasvatussuunnitelma Opetuksen kehittämissuunnitelma (KESU) Uusi Peruskoulu –hanke LAPE-muutosohjelma	Opetuksen kehittämissuunnitelman (KESU) toteutuminen Oppimistulosten arviointi (valtakunnallinen) Kouluterveyskysely Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24 v.
	b) Laadukkaat ja kattavat kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajanpalvelut	Kulttuuripoliittinen ohjelma Liikuntapaikkaselvitys osana investointisuunnittelua Vapaa-aikatoimen kehittämissuunnitelma (KESU) LAPE-muutosohjelma	Vapaa-aikatoimen kehittämissuunnitelman toteutuminen (KESU) Kuntalaispalaute vuosittain LAPE-mittarit
	c) Ikäihmisten mielekäs ja turvallinen arki	Ikäpoliittinen ohjelma Kunnan asunto-ohjelma Koko kunta ikäihmisten asialla- hanke	Ikäpoliittisen ohjelman mittarit Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaista Ikääntyville tarjolla olevat harrastusmahdollisuudet ja palautearvio
	d) Kunnan ja maakunnan onnistunut kumppanuus	Muutosjohtamisen ohjelma Hallintosääntö ja toimintarakenteen muutostyö Edunvalvonta uudistuksen valmistelussa	Lähipalvelujen määrä kunnassa Palveluiden yhdistämisen onnistuminen Asukkaiden sekä työntekijöiden arviointikysely
	7. Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Rekrytointikyselyt esimiehille Työyhteisöjen laatimat vuosittaiset koulutussuunnitelmat Osaamiskartoitukset Kunnan työhyvinvointi-ohjelma keskeisiä tavoitteita toimenpiteiksi: • esimiesten työkykyjohtaminen, • avoimen vuorovaikutuksen kehittäminen työyhteisöissä, • kannustavan palkkauksen kehittäminen	Koulutuspäivien määrän ja vaikuttavuuden seuranta Työhyvinvointimittausten tulokset Sairauspoissaolot ja vaihtuvuus Korvaavan työn seuranta

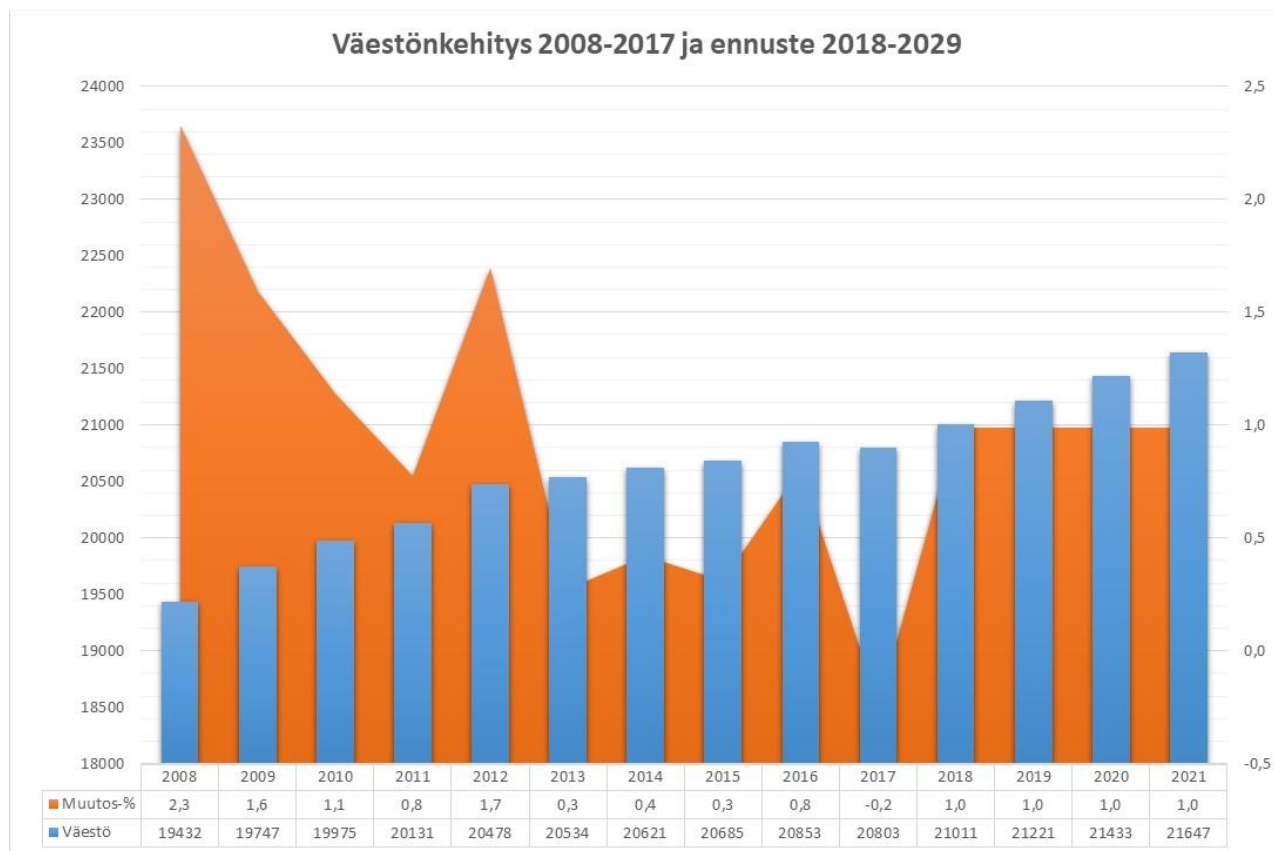
1.1.4 Asuminen ja maankäyttö

NAKÖKULMA	STRATEGINEN TAVOITE	TOIMENPITEET (keinot ja kärkihankkeet) 2017 – 2019	MITTARI
Asuminen ja maankäyttö	8. Elinvoimainen ja viihtyisä palveluiden keskus	Keskustan osayleiskaavan uudistaminen Kaavoituskatsaus Mäntsälä joen kunnostamissuunnitelma ja toteuttavat toimenpiteet Energiatehokkuussuunnitelma ja toimenpiteet	Linja-autoaseman – Meijerin asemakaava hyväksytty Kerrostalarakentamisen määrä Suunnittelutilanne vuosittain (kaavat) Kaupallisten yritysten määrän kehittyminen ja ostovoimamittaus
	9. Toimiva joukkoliikenne ja turvallinen sekä kattava kevyenliikenteen verkosto	Henkilökuljetusten kehittämishanke Mäntsälän pyöräily-, jalankulku- ja ulkoilureittiverkoston kehittämissuunnitelma Liikenteen turvallisuussuunnitelma	Käyttömäärät avoimessa joukkoliikenteessä Kunnan panostukset joukkoliikenteeseen vuosittain Kevyenliikenneverkoston kattavuus (kylät -keskusta) ja turvallisuusarvio Kuntalaisten palautearvio
	10. Kilpailukykyinen ja monipuolinen tonttitarjonta asumiseen ja yrittämiseen	Kaavoituskatsaus MAL-aiesopimus 2016 - 2019 Asunto-ohjelma Elinkeino-ohjelma	Taloudellinen takaisinmaksuaika hankkeille Tonttien kaavavaranto Asuintonttien myynnit ja vuokraukset (€/kpl) Yritystonttien myynti ja vuokraukset (€/kpl)

1.1.5 Elinkeinot ja työllisyys

NAKÖKULMA	STRATEGINEN TAVOITE	TOIMENPITEET (keinot ja kärkihankkeet) 2017 – 2019	MITTARI
Elinkeinot ja työllisyys	11. Kehitetään elinkeinorakennetta vahvaksi ja monipuoliseksi.	Elinkeino-ohjelma MÄNTSÄLÄ-mallin tehokkaampi hyödyntäminen ja edelleen kehittäminen Energiatehokas kuntamallin markkinointi Energiasopimuksen täytäntöönpano	Yrittäjäbarometrin mittarit Yritysten liikevaihdon kasvu Hankintojen määrä
	12. Aktiivinen työllisyyden edistäminen ja työkykyisyyden valmennus	Kunnan työllisyysohjelma Kuntouttavan valmennuksen mallien hyödyntäminen MOTTO-hanke ja seudullinen työllisyysyhteistyö	Kunnan työllisyyspanosten määrä vuosittain ja vaikuttavuusarvio Aktiivointitoimenpiteiden parissa olevien määrä Yhteistyöverkoston palautteet (järjestöt, TYP) Työttömyyden määrä ja kesto Avointen työpaikkojen määrä

1.2. Väestö-, elinkeinorakenne- ja työllisyyskehitys

Väestöennuste kuntastrategia (Kv 19.12.2016 § 126).

Väestön ikärakenne v. 2000 – 2020

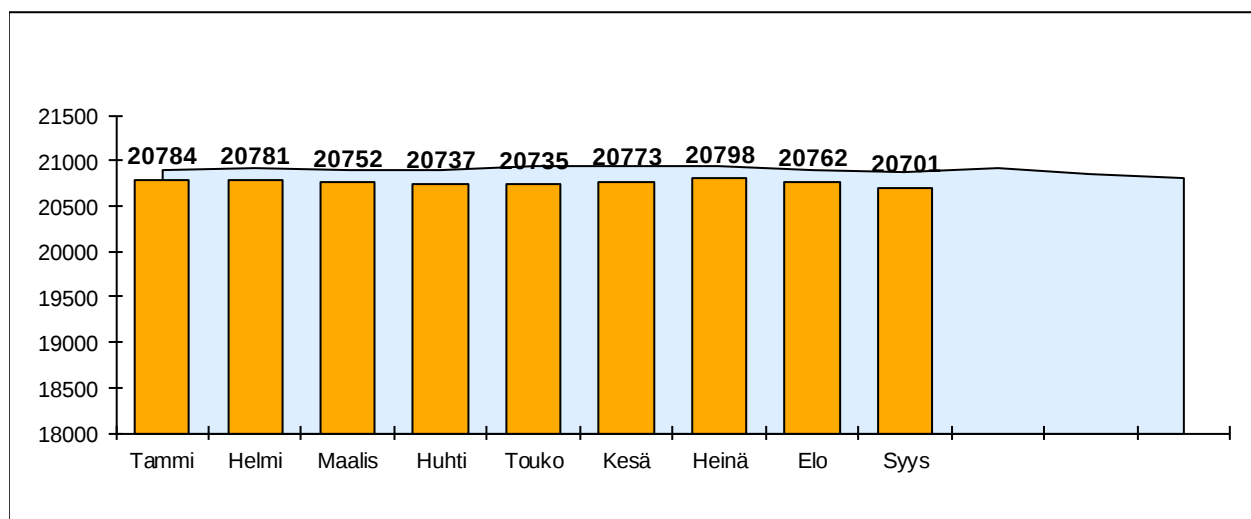
Ikäryhmä		2000		2005		2010		2016		2020*	
		Henkilöä	%-osuus	Henkilöä	%-osuus	Henkilöä	%-osuus	Henkilöä	%-osuus	Henkilöä	%-osuus
0		208	1,3 %	250	1,4 %	261	1,3 %	238	1,1 %	293	1,3 %
1-5		1 245	7,5 %	1 345	7,4 %	1 478	7,4 %	1 365	6,5 %	1 611	7,3 %
6		290	1,7 %	302	1,7 %	321	1,6 %	288	1,4 %	324	1,5 %
7-12		1 593	9,6 %	1 730	9,5 %	1 791	9,0 %	1 902	9,1 %	1 946	8,8 %
13-15		709	4,3 %	854	4,7 %	885	4,4 %	869	4,2 %	938	4,3 %
16-18		652	3,9 %	671	3,7 %	866	4,3 %	863	4,1 %	804	3,7 %
19-64		9 890	59,5 %	10 774	59,1 %	11 615	58,1 %	11 735	56,3 %	12 325	56,0 %
65-74		1 145	6,9 %	1 299	7,1 %	1 562	7,8 %	2 160	10,4 %	2 124	9,7 %
75-84		695	4,2 %	770	4,2 %	874	4,4 %	1 051	5,0 %	1 205	5,5 %
85-89		137	0,8 %	169	0,9 %	233	1,2 %	237	1,1 %	282	1,3 %
90-		64	0,4 %	62	0,3 %	89	0,4 %	145	0,7 %	138	0,6 %
		16 628	100,0 %	18 226	100,0 %	19 975	100,0 %	20 853	100,0 %	21 990	100,0 %

Lähde: Tilastokeskus, Väestötilasto (2000-2016) ja Mäntsälän kunnan väestöennuste 2020

Väestö

2017	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Tulo- muutto	Lähtö- muutto	Maahan- muutto	Maasta- muutto	Väkiluvun korjaus	Väestön- lisäys	20853
Tammi	11	21	96	62	18	3		39	20892
Helmi	18	12	73	86	28	4		17	20909
Maalis	15	15	86	91	2	3		-6	20903
Huhti	16	25	84	81	2	0		-4	20899
Touko	12	11	130	86	0	3		42	20941
Kesä	13	9	120	119	3	1		7	20948
Heinä	17	15	100	123	7	5		-19	20929
Elo	18	13	139	185	4	4		-41	20888
Syys	17	10	102	131	3	0		-19	20869
Loka	22	19	115	81	2	1		38	20907
Marras	18	21	64	109	0	2		-50	20857
Joulu	11	14	84	130	4	2	-7	-54	20803
YHTEENSÄ	188	185	1193	1284	73	28	-7	-50	
							muutos-%	-0,2	
Syntyvyyden enemmyys		3	Muuttovoitto		-46		muutto-		
			Kuntien välinen muuttoliike		-91		voitto-%	-0,2	

2018	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Tulo- muutto	Lähtö- muutto	Maahan- muutto	Maasta- muutto	Väkiluvun korjaus	Väestön- lisäys	20803
Tammi	20	24	100	113	0	2		-19	20784
Helmi	14	14	78	76	0	5		-3	20781
Maalis	16	21	61	87	5	3		-29	20752
Huhti	14	14	91	102		4		-15	20737
Touko	22	10	94	108				-2	20735
Kesä	10	11	141	100	1	3		38	20773
Heinä	15	11	135	109	5	10		25	20798
Elo	12	13	107	140		2		-36	20762
Syys	13	13	63	121	1	4		-61	20701
YHTEENSÄ	136	131	870	956	12	33	0	-102	
							muutos-%	-0,5	
Syntyvyyden enemmyys		5	Muuttovoitto		-107		muutto-		
			Kuntien välinen muuttoliike		-86		voitto-%	-0,5	

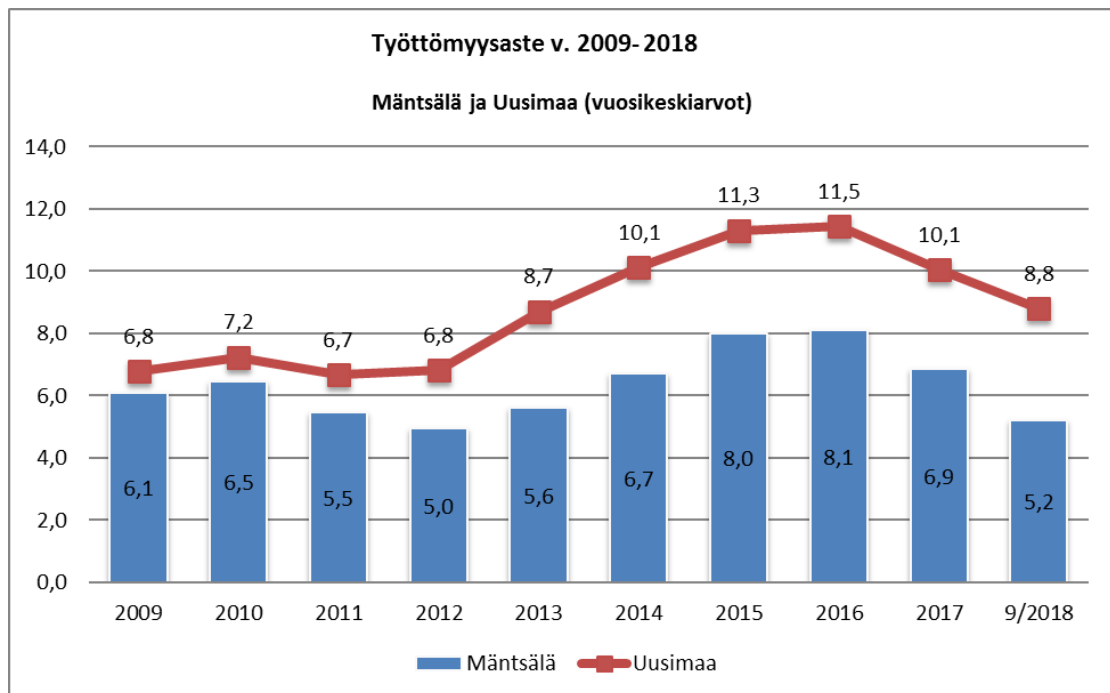
Lähde: Tilastokeskus

Elinkeinorakenne 2007 – 2016

Työllinen työvoima		TOL 2008										
Elinkeino (TOL 2008)		2007 lkm	2008 lkm	2009 lkm	2010 lkm	2011 lkm	2012 lkm	2013 lkm	2014 lkm	2015 lkm	2016 lkm	%
A												
Maa-, metsä-, kalatalous		382	372	338	350	328	315	296	302	276	254	2,7
B, C, D, E												
Teollisuus		1350	1299	1187	1150	1177	1153	1077	1060	1046	1020	11,0
F												
Rakentaminen		1064	1035	963	1037	1085	1082	1077	1056	1061	1093	11,8
G, H, I												
Kauppa,kuljetus ja majoitus- ja ravitsemistoiminta		2273	2375	2390	2500	2494	2535	2512	2433	2406	2398	25,9
O, P, Q												
Julkinen hallinto/palvelut		2235	2383	2401	2432	2451	2544	2530	2497	2430	2425	26,2
J, K, L, M, N, R, S, T, U												
Muut palvelut		1593	1699	1661	1717	1778	1806	1831	1858	1887	1949	21,1
X												
Tuntematon		112	76	91	86	89	97	86	88	90	109	1,2
Yhteensä		9009	9239	9031	9272	9402	9532	9409	9294	9196	9248	
Työvoiman määrä		9470	9726	9741	9878	9969	10114	10115	10105	10113	10125	
Työttömien määrä		461	487	710	606	567	582	706	881	917	877	
Työpaikat Mäntsälässä		TOL 2008										
Elinkeino (TOL 2008)		2007 lkm	2008 lkm	2009 lkm	2010 lkm	2011 lkm	2012 lkm	2013 lkm	2014 lkm	2015 lkm	2016 lkm	%
A												
Maa, metsä, kala		351	341	328	342	331	319	298	288	265	250	4,1
B, C, D, E												
Teollisuus		655	624	548	449	441	428	374	390	488	473	7,8
F												
Rakentaminen		595	585	532	625	674	661	732	718	648	661	10,9
G, H, I												
Kauppa,kuljetus		1249	1524	1476	1564	1519	1621	1604	1710	1641	1616	26,6
O, P, Q												
Julkinen hallinto/palvelut		1483	1590	1687	1718	1698	1787	1831	1771	1917	1868	30,8
J, K, L, M, N, R, S, T, U												
Muut palvelut		855	921	856	912	977	972	944	991	1006	1087	17,9
X												
Tuntematon		112	76	92	86	89	97	86	88	90	109	1,8
Yhteensä		5300	5661	5519	5696	5729	5885	5869	5956	6055	6064	
Työpaikkojen kasvu v. 2007-2016 (10 v.):		764 työpaikkaa										
Pendeli		3709	3578	3512	3576	3673	3647	3540	3338	3141	3184	
Työpaikkaomavaraisuus												
Omavaraisuus		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Mäntsälä		58,8	61,3	61,1	61,4	60,9	61,7	62,4	64,1	65,8	65,6	
KUUMA-kunnat		64,0	65,1	64,5	63,4	62,6	67,2	67,2	67,0	68,3	68,6	
v. 2003 lähtien Kuuma-kuntien tp-omavaraisuuslaskelmassa mukana Pornainen												
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous, B Kaivostoiminta ja louhinta, C Teollisuus, D Sähkö-, kaas- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta, E Vesi- ja viemärihuolto, jätteenhuolto ja muu ympäristön puhtaanapito, F Rakentaminen, G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus, H Kuljetus ja varastointi, I Majoitus- ja ravitsemistoiminta, J Informaatio ja viestintä, K Rahoitus- ja vakuutusliiketoiminta, L Käteistalouden toiminta, M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus, P Koulutus, Q Terveys- ja sosiaalipalvelut, R Taiteet, viihde ja virkistys, S Muu palvelutoiminta, T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämättömän toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön, U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta, X Toimiala tuntematon												

Lähde: Tilastokeskus

Työllisyys

Lähde: Uudenmaan ELY- keskus

1.3. Talouskehitys

Suomen talous on kasvanut yhtäjaksoisesti jo kolme vuotta. Suomi siirtyy vuonna 2018 noususuhdanteesta korkeasuhdanteeseen. Kasvu jatkuu lähivuosina laaja-alaisena, mutta hidastuu vähitellen ennustejakson loppua kohden. Vuonna 2019 kasvu yltää 2,9 prosenttiin ja hidastuu siitä edelleen 1,3 prosenttiin vuonna 2021. Vuonna 2017 vaihtotase kääntyi pitkästä ajasta lievästi ylijäämäiseksi ja säilyy noin prosentin ylijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2018–2020. Vahva kansainvälinen kysyntä, parantunut kustannuskilpailukyky, kotitalouksien tulojen kasvu ja suotuisat rahoitusolot tukevat kasvua ennustevuosina. BKT:n kasvuennusteet vuosille 2018–2021 ovat 2,9 %, 1,8 %, ja 1,7 % ja 1,3 % (VM). Investointien kasvun ja yksityisen kulutuksen ennakoidaan hidastuvan vuonna 2019.

Työllisten määrä kasvoi nopeasti vuoden 2017 lopulla, ja työllisyyden kasvu pysyy vahvana vielä vuonna 2018. Työllisyyden kasvuvauhti on alkanut jo hidastua, sillä työikäisen väestön supistuminen jatkuu, rakenteellinen työttömyys pysyy korkeana ja talouskasvu hidastuu. Toisaalta tuottavuuden kasvu on kiihtynyt ja kannattelee talouskasvua. Työllisyysasteen ennustetaan kuitenkin nousevan noin 72 prosenttiin vuonna 2020 (SP).

Hintojen nousupaineet ovat varsin vähäisiä ennustevuosina. Kuluttajahintojen nousua ylläpitävät energian ja elintarvikkeiden kallistuminen sekä palveluhintainflaatio. Lähivuosina hidastuva kasvu heijastaa pitkän aikavälin vaimeita kasvunäkymiä. Inflaatio pysyy 1,4 %:n tuntumassa vuosina 2019 ja kiihtyy 1,8 %:iin vuonna 2021 (VM).

Kokonaistaloudellinen kehitys taloussuunnittelukaudella

	2017	e2018	e2019	e2020	e2021	e2022
Bruttokansantuote ja työllisyys, %						
BKT, kasvu (VM arvio 6/2018)	2,6	2,9	1,8	1,7	1,3	1,1
BKT, kasvu (SP arvio 7/2018)	2,6	2,9	2,2	1,7		
työttömyysaste (VM 6/2018)	8,6	8,0	7,5	7,0	6,9	6,8
palkkasumma, muutos	2,6	3,7	3,5	3,5	3,0	2,8
Hinnat ja kustannukset, muutos-%						
yleinen ansiotaso (VM 6/2018)	0,2	1,8	2,6	2,8	2,6	2,6
inflaatio (VM 6/2018)	0,7	1,1	1,4	1,6	1,8	2,0
peruspalvelujen hintaindeksi *	-2,1	0,6	2,6	1,6	2,2	2,2
kustannustaso (VOS-indeksi) **	-0,7	0,0	0,0	0,5	2,2	2,2

* Huomioitu ansiotasoindeksissä lomarahojen leikkaus v. 2017 ja palautuminen v. 2020 TK:n ilmoittaman mukaisena (1,46 %-yksikköä)

** Valtion talousarvioesityksessä käytetty indeksi

Julkinen talous

Julkisyhteisöjen rahoitusasema koheni selvästi vuonna 2017 maltillisen menokehityksen sekä kasvaneiden verotulojen myötä. Finanssipolitiikka kuitenkin kevenee erityisesti vuonna 2018 samaan aikaan, kun talouskasvu jatkuu vahvana. Valtion vuoden 2019 talousarvioehdotus on edelleen elvyttävä ja korkotason ennustetaan pysyvän alhaisena vielä vuonna 2019. Suotuisan suhdanteen ansiosta julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen laskee alle 60 prosentin rajan vuonna 2019. Näin ollen vuonna 2019 Suomi alittaa EU:n perussopimuksen mukaiset viitearvot eli 3 prosentin julkisen talouden alijäämän suhteessa BKT:hen sekä 60 prosentin julkisen velan suhteessa BKT:hen. Euromääräinen julkinen velka jatkaa kuitenkin kasvuaan ennustejaksolla, mutta BKT:n kasvu ja alhaiset korkomenot pienentävät julkisen velan suhdetta BKT:hen.

Julkisen kulutuksen reaalin kasvu on vuosina 2018–2020 maltillista. Kasvua hillitsevät hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet ja kilpailukyky sopimus. Julkiset investoinnit kasvavat erityisesti vuonna 2018, ja sen jälkeen niiden kasvu hidastuu. Maksettuja rahamääräisiä sosiaalietuuksia lisäävät kasvavat eläkemenot, mutta toisaalta helpotusta tuovat pienentyneet työttömyysturvamenot. Julkisten menojen suhde BKT:hen pienenee edelleen ennustejaksolla. (SP)

Valtionhallinnon nimellinen alijäämä pysyy vuonna 2018 samana kuin edellisvuonna, ja ennustejakson loppuun mennessä se supistuu 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Valtion kokonaismenot eivät kasva lainkaan vuonna 2019, ja vuonna 2020 ne kasvavat huomattavasti valtion kokonaistuloja hitaammin.

Hallituksen syksyn 2018 budjettiriihessä ei tullut muutoksia kuntapäätöksiin. Hallitusohjelman ja kilpailukyky sopimuksen kuntasäästöt vuodelle 2019 pysyvät voimassa. Kuntien tulopohjaa ei laajennettu. Valtionosuuksia leikataan ennakoivasti ja vuodelle 2019 kohdistuu peruspalvelujen indeksijäädytys. Kuntien valtionosuuksien leikkaus on yhteensä noin 490 milj. euroa. Toisaalta kuntien tehtäviä tai velvoitteita ei ole lisätty ja uudet velvoitteet on luvattu rahoittaa täysimääräisesti. Lisäksi kunnille on luvattu kompensoida valtion veroperustemuutokset valtionosuuksien kautta. Tulonsiirrot valtiolta muille julkisyhteisöille pienenevät vuosina 2019–2020. Kuntien valtiolta saamia tulonsiirtoja pienentävät mm. kilpailukyky sopimukseen liittyvä valtionosuuksien vähennys sekä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus. Toisaalta kilpailukyky sopimus alentaa edelleen kuntien työvoimakustannuksia. Hallitusohjelman mukaiset, kun-

tien tehtäviä vähentävät toimenpiteet pienentävät sekä kuntien menoja että valtion-osuuksia. Kuntien järjestämän varhaiskasvatuksen maksujen alentamisen vaikutusta kompensoidaan kunnille korottamalla niiden yhteisöveron jako-osuutta.

1.4. Verorahoituksen kehitys

Verotulot

Mäntsälän eri verolajien tuoton kehitys 2016 - 2018 ja verotuloarvio vuosille 2019 – 2021 sekä kunnallisveroprosentti:

Verolaji	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Ksm 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Kunnallisvero prosentti	20,50 %	20,50 %	20,50 %	20,50 %	20,50 %	20,50 %	20,50 %
Kunnallisvero	70 565 474	71 545 384	71 600 000	69 614 000	74 860 000	77 612 000	80 761 000
Yhteisövero	2 481 484	2 876 553	2 864 000	2 739 000	3 072 000	3 147 000	3 252 000
Kiinteistövero	6 728 940	6 885 049	6 900 000	6 894 000	6 894 000	6 894 000	6 894 000
Yhteensä	79 775 898	81 306 986	81 364 000	79 247 000	84 826 000	87 653 000	90 907 000
muutos	1,1 %	1,9 %	0,1 %	-2,5 %	7,0 %	3,3 %	3,7 %

Kuntien verotilitykset ovat kasvaneet voimakkaasti vuodesta 2016 alkaen. Hallitus linjasi syksyn 2018 budjettiriihessä keventävänsä ansiotuloverotusta. Veronkevennysten arvioidaan alentavan kunnallisveron tuottoa yhteensä noin -236 miljoonalla eurolla. Suurin yksittäinen muutos on ansiotasoindeksiin tarkistus, joka vähentää kunnallisveron tuottoa noin -154 miljoonalla eurolla. Muut veroperustemuutokset kohdistettiin kunnallisverotuksen perusvähennykseen, työtulovähennykseen sekä eläketulovähennykseen. Ottaen huomioon kunnallisveron tuottoa parantava veroperustemuutos (asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen), muutosten arvioidaan alentavan kunnallisveroa yhteensä -223 miljoonalla eurolla. Päätösperäiset veronalennukset alentavat kuntien verotuloja, mutta ne on luvattu kompensoida kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Vuodelle 2019 kunnallisverojen ennustetaan kasvavan voimakkaasti. Suurin syy koivaan kasvuun vuoden 2018 heikko vertailtavuus vuoteen 2019 nähden. Vuonna 2018 luonnolliset henkilöt saavat poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset verovuodelta 2017, minkä vuoksi vuoden 2018 verotilitysten taso kunnissa jää alhaiseksi. Vuoden 2018 kunnallisverokertymä laskee myös verovuodelle 2018 tehtävästä kuntien jako-osuuden oikaisusta, joka valtiovarainministeriön arvion mukaan olisi noin 240 milj. euroa. Vuoden 2018 verotuksen jäännösverot selittävät osan muutoksesta, sillä verovuoden 2018 jäännösverot tilittyvät kunnille verotuksen joustavan valmistumisen myötä pääosin vuoden 2019 aikana. Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun alentuminen 0,4 %-yksiköllä vuonna 2019 nostaa omalta osaltaan verotuloja vuonna 2019, kuten myös parantunut työllisyystilanne. Vuodelle 2019 yhteisöverokertymään odotetaan reilun +10 % kasvua joka pääosin selittyy yhteisöjen toimintaylijäämän ennusteesta. Vuosille 2020 ja 2021 on myös ennustettu reipasta kasvua, mutta tähän pitää kuitenkin suhtautua varauksellisesti, sillä uuden hallitusohjelman verolinjauksia ei vielä tiedetä.

Kiinteistöveron tilitykset kunnalle suunnittelukaudella ovat:

Mäntsälä						1000 €
KIINTEISTÖVEROT						
Vero-% ja veron tuotto	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
Yleisen kiint.v-% alaiset						
Vero % (0,93-2,00)	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
VERO	3 796	3 806	3 919	3 919	3 919	3 919
Vak. asuinrakennukset						
Vero % (0,41-0,90 / 0,41-1,00)	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
VERO	2 675	2 739	2 765	2 765	2 765	2 765
Muut asuinrakennukset						
Vero % (0,93-1,80)	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20
VERO	179	175	173	173	173	173
Yleishyödylliset yhteisöt						
Vero %	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VERO	0	0	0	0	0	0
Rakentamaton rakenn.paikka						
Vero % (2,00-6,00)	3,00	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30
VERO	114	157	148	148	148	148
Tilitykset kunnalle						
TA-vuoden tilitykset	6 764	6 877	7 006	7 006	7 006	7 006
Ei tility 1,5 - 2,0 %	-36	8	-112	-112	-112	-112
Tuloutettu kunnalle yhteensä	6 729	6 885	6 894	6 894	6 894	6 894

Mäntsälän kiinteistöveroprosentit vuonna 2019 kiinteistötyypeittäin ovat:

Kiinteistötyypit	Lain sallima vaihteluväli vuonna 2019	Vero-% Mäntsälä	Muutos-% Mäntsälä
Yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	1,30	0,00
Asuinrakennukset	0,41 - 1,00	0,60	0,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 - 2,00	0,00	0,00
Muut asuinrakennukset	0,93 - 2,00	1,20	0,00
Rakentamaton tontti	2,00 - 6,00	4,30	0,00

Valtionosuudet

Kuntien valtionosuudet laskevat vuodesta 2018 vuoteen 2019 keskimäärin -1,0 %, 16 €/asukas. Mäntsälän kunnan valtionosuus nousee 0,2 %, 2 €/asukas. Mäntsälän kunnan keskimääräistä parempi valtionosuuskehitys johtuu lähinnä verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasausmaksun noususta. Tasausmaksu nousee 588 509 euroa. Peruspalvelujen valtionosuus nousee vain 51 723 euroa. Vähäinen kehitys johtunee peruspalvelujen valtionosuusindeksiin jäädytyksestä vuodelle 2019.

Kunnan perus- palvelujen valtionosuus	siitä Verotulohin perustuva valtionosuuden tasaus	Muut opetus- ja kulttuuri- toimen valtionosuudet	Valtion- osuudet yhteensä	MUUTOS 2018 --> 2019		
				euroa	prosenttia	€/asukas
2019	2019	2019	2019			
31 110 666	5 465 680	-2 288 014	28 822 652	51 723	0,2 %	2

1.5. Talousarvion ja taloussuunnitelman tasapainotus

Kuntatalouden tasapainottamista säännellään kuntalain 110 ja 118 §:ssä seuraavasti:

- ”Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.
- Erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos talouden tunnuslukujen raja-arvot ylittyvät konsernitasolla laissa tarkemmin esitetyllä tavalla.”

Erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä muutettiin kunta-laissa (L 410/2015 § 115) siten että arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n mukaisessa määräajassa. Arviointimenettely voidaan myös käynnistää, jos asukasta kohden laskettu alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa. Tai vaihtoehtoisesti kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
 - asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
 - kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia
- Kriisikuntamenettely käynnistetään, mikäli kaikki raja-arvot täyttyvät kunnassa.

Mäntsälän vuoden 2017 tilinpäätöksessä arviointimenettelyn tunnuslukujen raja-arvoista täyttyi kohta 4) Mäntsälän kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus 103,4 %. Kuntakonsernin ylijäämä tilinpäätöksessä oli 7,024 milj. euroa, 338 euroa/asukas.

Kuntalain tunnuslukujen raja-arvot						
Mäntsälä	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
1. Kuntakonsernin yli- ja alijäämä, €/asukas tai	755	769	293	800	1233	338
1. Kuntakonsernin vuosikate, milj. €	9,8	15,5	10,9	16,1	12,4	14,0
2. Kunnan tuloveroprosentti	19,75	19,75	19,75	20,50	20,50	20,50
3. Kuntakonsernin lainakanta, €/as	4 580	4 956	5 633	6 398	7 057	7 310
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus	76,1	75,8	82,8	96,6	101,9	103,4
Painotettu tuloveroprosentti	19,25	19,38	19,74	19,84	19,87	
ero keksiarvoon, yksikköä	0,50	0,37	0,01	0,66	0,63	
Konsernin lainkanta €/as ka.	5027	5538	5768	5978	6158	
ero kekiarvoon, %	-9,8	-11,7	-2,4	6,6	12,7	
Asukasmäärä	20478	20530	20621	20685	20854	20800

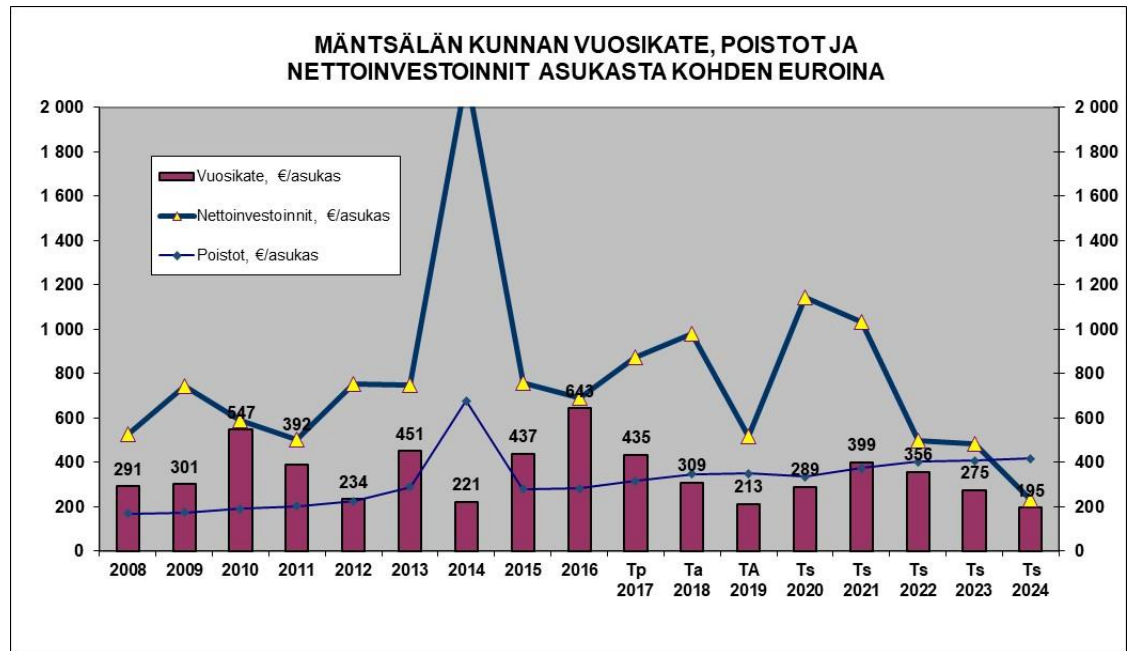
Mäntsälän kuntastrategiassa tavoitteeksi on asetettu kuntakonsernin talouden tasapaino, joka saavutetaan pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla. Tulorahoituksen riittävydestä tulee huolehtia ja velkaantuminen pitää hallinnassa. Vuosikatteen tulee kattaa suunnitelmapoistot ja velkamäärän tulee pysyä hallinnassa. Palvelujen kustannuskehityksen hallintaa päätöksenteossa kohennetaan tuotteistamalla toimintoja. Omistajaohjauksella tulee varmistaa kuntakonsernin toiminnan tuloksellisuus. Kunnan talouden tasapainotusta tulee talousarvion ja -suunnitelman valmistelussa tehdä siten, että valtuusto ylimmässä poliittisessa päätöksenteossa sitoutuu pitkäjänteiseen talouden tasapainotustyöhön kunnassa.

Vuosikate on talousarviossa 4,4 milj. euroa ja kattaa suunnitelmapoistoista 64,3 %. Investointimenot vuodelle 2019 ovat talousarviossa 11,1 milj. euroa. Mäntsälän kunnan kokonaisinvestoinnit ovat suunnitelmakaudella 2019 - 2021 yhteensä 58,0 milj. euroa ja keskimäärin vuositasolla 19,3 milj. euroa. Lisäksi summaan tulee laskea elinkaarihankkeina toteutetut investoinnit.

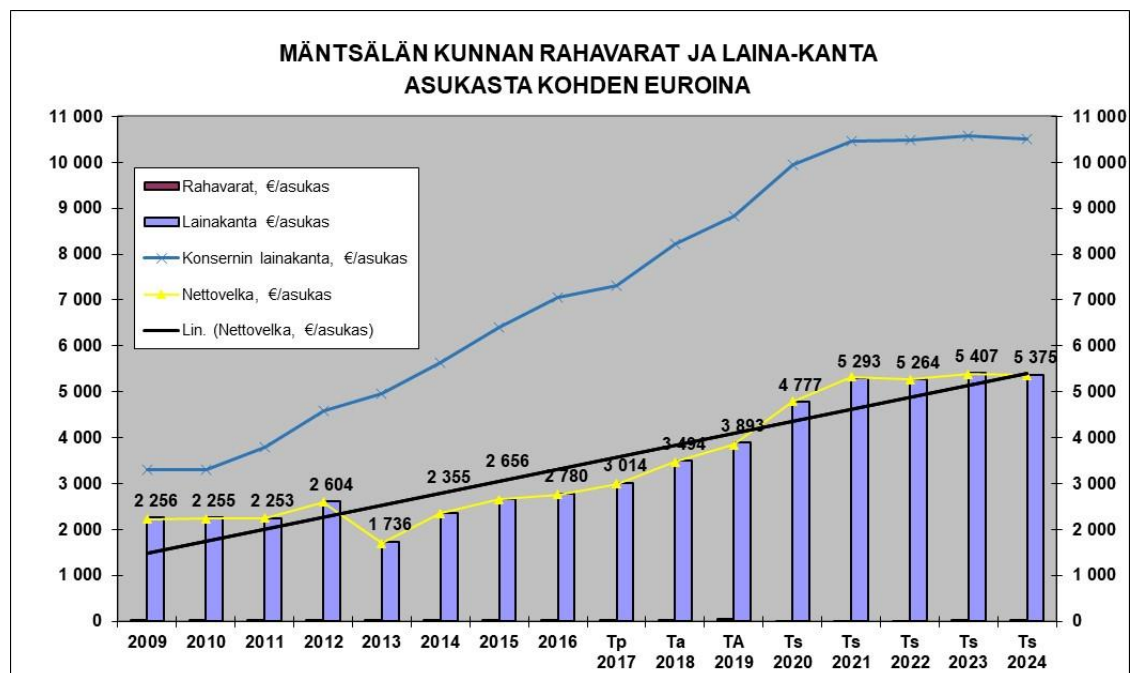
Kunnan velkamäärä kasvaa vuonna 2019 arviolta 6,2 milj. euroa 81,7 milj. euroon, asukasta kohden 3 851 euroon. Vuosina 2019 - 2021 lainakanta kasvaa edelleen yhteensä 113,1 milj. euroon, keskimäärin 5 224 euroon per asukas. Kasvu edelliseen vuoteen nähden on 37,6 milj. euroa. Lisäksi lainoitukseen rinnastettavia vastuita syntyy suunnittelukaudella arviolta 11,1 milj. euroa, mikäli Ehnroosin koulurakentamisen hanke toteutetaan oman rakentamisen sijasta kiinteistöleasing -rahoituksella.

Talouden tasapainotuksella tulee käyttötalouden hallintaan hakea jatkuvasti toimenpiteitä ja ratkaisuja etenkin rakenteellisten uudistusten toteuttamisella. Kunnan tulorahoitus tulee pysyä tulevaisuudessa riittävällä tasolla suhteessa investointeihin. Velkaantuminen ei voi jatkua yhtä voimakkaana kuin alustavat laskelmat tulevasta kehityksestä ennakoivat vuosille 2019 – 2021.

Mäntsälän vuosikate, nettoinvestoinnit ja suunnitelmapoistot asukasta kohden euroina

Mäntsälän rahavarat ja lainakanta asukasta kohden euroina

2. Käyttötalousosa

Virat / toimet

Talousarvioesityksessä esitetään perustettavaksi seuraavat uudet toimet:

Toimet:

- 1 määräaikainen suunnitteluavustaja Kuntakehityspalvelujen tulosalueelle vuoden 2021 loppuun saakka

Lisäksi talousarvioesityksessä esitetään siirrettäväksi sosiaali- ja terveystalouden toimialalta muille toimialoille seuraavat virat ja toimet:

- 1 arkistosihteeri Yleishallinnon tulosalueelle
- 5 koulukuraattoria Opetuspalvelujen tulosalueelle
- 4 koulupsykologia Opetuspalvelujen tulosalueelle

Uusia virkoja ei esitetä perustettavaksi. Pornaisten varhaiskasvatuksen palvelusopimuksen päättymisen vuoksi esitetään lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Virat:

- 2 päiväkodin johtajaa

Toimet:

- 2 avustajaa
- 1 erityislastentarhanopettaja
- 4 lastentarhanopettajaa
- 18 perhepäivähoitajaa (kotona työskentelevät)

Talousarvioesitykseen sisältyy myös nimikemuutoksia eri toimialoilla, jotka selviävät tarkemmin talousarvion henkilöstöosiosta.

Ulkoinen toimintakate

Ulkoinen toimintakate (käyttötalouden nettomenot) heikkenee vuoden 2019 talousarviossa 5,0 milj. euroa (4,7 %) vuoden 2018 muutettuun talousarvioon nähden. Vuoden 2019 talousarvioesityksen toimintakate on -110,0 milj. euroa.

Ulkoinen toimintakate ei ole täysin vertailukelpoinen vuoden 2018 toimintakatteen kanssa. Syynä on merkittävät toiminnalliset muutokset sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä Keski-Uudenmaan kuntayhtymän tuotettavaksi vuoden 2019 alusta alkaen ja Pornaisten kanssa tehtyjen sosiaali- ja terveystalouden ja varhaiskasvatuspalveluja koskeneiden, vuoden 2018 lopussa päättyvien sopimusten vuoksi. Näiden muutosten seurauksena mm. merkittävät sisäisten tuottojen ja kulujen erät sekä toimintakatteen ulkopuolisia vyörytyseriä vastaavat erät muuttuvat vuoden 2019 alusta alkaen ulkoisiksi eriksi. Vertailtavuutta heikentää myös merkittävien toimintojen, esim. työmarkkinatuen kuntaosuuden, koulupsykologipalvelujen ja koulukuraattoripalvelujen siirtäminen Sosiaali- ja terveystalouden Konsernipalveluihin sekä Kasvatus- ja sivistyspalveluihin ja työterveyshuollon syksyllä 2018 toteutettu siirto ulkoiselle palveluntuottajalle. Sosiaali- ja terveystalouden tuottamisen kustannukset sijoittuvat vuoden 2019 alusta alkaen talousarviossa Konsernipalvelujen Yleishallinnon tulosalueelle, mikä on huomioitava tarkasteltaessa Konsernipalvelujen vuoden 2019 talousarvion muutosta vuoden 2018 talousarvioon nähden.

Sisäiset toimintatuotot ja -kulut

Kunnan sisäiset tulot ja kulut on esitetty käyttötalouden eri tulosalueilla tiiryhmittäin liitteellä 2.

ULKOINEN TOIMINTAKATE TULOSALUE	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019
- Yleishallinto	3 873 684	4 526 411	4 539 211	63 306 655
- josta sosiaali- ja terveystoimen palvelujen osto				59 085 000
Muutos €	334 589	652 727	665 527	58 780 244
-Elinkeinotoimi	330 634	578 317	449 517	1 277 170
Muutos €	-125 654	247 683	118 883	698 853
- Maaseututoimi	69 925	73 261	73 261	84 901
Muutos €	15 002	3 336	3 336	11 640
- Pelastus	1 756 059	1 760 480	1 760 480	1 791 600
Muutos €	-11 142	4 421	4 421	31 120
- Ympäristöpalvelut		479 800	479 800	453 500
Muutos €			479 800	-26 300
- Kuntakehityspalvelut	548 580	373 668	374 968	512 751
Muutos €	144 607	-174 912	-173 612	139 083
KONSERNIPALVELUT	6 578 882	7 791 937	7 677 237	67 426 577
- muutos €	357 402	1 213 055	1 098 355	59 634 640
- muutos %	5,7 %	18,4 %	16,7 %	765,3 %
-Käyttöomaisuuden myynnit	-1 015 483	-1 500 000	-1 407 458	-1 500 000
- muutos €		0		0
- Tarkastustoimi	28 635	31 100	31 100	32 700
Muutos €	2 879	2 465	2 465	1 600
-Valmistus omaan käyttöön	-31 108			
- Soten johto ja hallinto	1 413 791	1 501 650	1 872 850	
Muutos €	-86 809	87 859	459 059	
- Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	10 472 786	10 810 661	10 734 461	
Muutos €	-699 948	337 875	261 675	
- (Varhaiskasvatus)	9 582 950			
- Hoito- ja hoivapalvelut	9 662 505	9 974 269	10 666 569	
Muutos €	1 726 050	311 764	1 004 064	
- Perusterveydenhuolto	7 597 909	7 469 512	7 443 212	
Muutos €	594 196	-128 397	-154 697	
- Erikoissairaanhoido (sidottu)	23 173 722	23 097 900	23 097 900	
Muutos €	1 230 293	-75 822	-75 822	
- Työterveyshuolto	(64 601)	-107 700	-84 700	
Muutos €				
SOSIAALI-JA TERVEYS- PALVELUT	61 903 663	52 746 292	53 730 292	
ilman varhaiskasv.sta ja Mlä ymp.terv.huoltoa	52 038 731			
muutos €	2 810 467	707 562	1 691 562	
- muutos %	4,8 %	1,1 %	2,7 %	
ruokapalvelumaksut siivoukustannukset vuokrat Sisäisistä eristä ulkoisiksi eriksi muuttuneet yht.. Ilman näitä muutoksia SOTE yht.				
Muutos €				
- muutos %				
- Talous- ja hallintopalvelut	464 795	564 769	561 766	554 372
Muutos €	7 717	99 974	96 971	-10 397
- Opetuspalvelut	15 121 394	16 255 714	16 307 143	17 655 431
Muutos €	-81 828	1 134 320	1 185 749	1 399 717
- Varhaiskasvatuspalvelut		10 006 584	9 939 521	12 109 081
Muutos €			9 939 521	2 102 497
- (Elinikäinen opp. ja tiedonhall.)	2 424 085			
Muutos €	-249			
- Vapaa-aikapalvelut	537 905	1 399 024	1 616 796	1 753 733
Muutos €	41 031	861 119	1 078 891	354 709
KASVATUS-JA SIVISTYS- PALVELUT	18 548 179	28 226 091	28 425 226	32 072 617
ilman varhaiskasvatusta		18 219 507	18 485 705	
muutos €	-33 328	-328 672	-62 474	3 846 526
- muutos %	-0,2 %	-1,8 %	-0,3 %	13,6 %
- Keskitetyt palvelut	702 459	1 088 340	1 088 340	1 227 180
Muutos €	-313 779	385 881	385 881	138 840
- Toimitilapalvelut	6 559 573	8 254 497	7 997 497	4 276 381
Muutos €	281 156	1 694 924	1 437 924	-3 978 116
--- josta kiinteistönhoitopalv.	5 778 264	7 210 299	6 953 299	2 954 559
Muutos €	201 210	1 432 035	1 175 035	-4 255 740
--- josta kunnossapitopalv.	781 309	1 044 198	1 044 198	1 321 822
Muutos €	79 945	262 889	262 889	277 624
- Ruoka- ja siivouspalvelut	4 868 140	5 435 367	5 435 367	4 357 954
Muutos €	-70 825	567 227	567 227	-1 077 413
--- josta ruokailupalvelut	3 590 590	4 038 426	4 038 426	3 159 371
Muutos €	-65 846	447 836	447 836	-879 055
--- josta siivouspalvelut	1 277 550	1 396 941	1 396 941	1 198 583
Muutos €	-4 979	119 391	119 391	-198 358
- Kuntatekniikka	2 101 535	2 080 210	2 080 210	2 124 325
Muutos €	-4 630	-21 325	-21 325	44 115
TEKNISET PALVELUT	14 231 707	16 858 414	16 601 414	11 985 840
- muutos €	-108 078	2 518 629	2 369 707	-4 872 574
- muutos %	-0,8 %	17,7 %	16,7 %	-28,9 %
TOIMINTAKATE YHT.	100 244 475	104 153 834	105 057 811	110 017 734
muutos €	3 113 408	3 909 359	4 813 336	5 863 900
- muutos-%	3,2 %	3,9 %	4,8 %	5,6 %
TOIMINTAKATE YHT. (vertailukelpoisempi, eli ilman SOTE:n sisäisten erien muutosta ulkoisiksi)				110 017 734
muutos €				5 863 900
muutos-%				5,6 %
Vertailu tehty:	Tp2016	Tp 2017	TP 2017	TA 2018

Kunnanhallitus / Konsernipalvelut -toimiala

Tili	KONSERNIPALVELUT	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	4 218 629	4 697 602	-47 200	4 650 402	2 138 615	4 470 129	2 129 715	2 143 889
300	Myyntituotot	2 655 668	2 648 802		2 648 802	580 315	2 411 829	581 015	595 089
321	Maksutuotot	2 041	200		200	3 000	3 000	200	200
330	Tuet ja avustukset	438 165	506 200	45 800	552 000	543 000	543 000	506 200	506 200
340	Muut toimintatuotot	1 122 756	1 542 400	-93 000	1 449 400	1 012 300	1 512 300	1 042 300	1 042 400
40	TOIMINTAKULUT	-7 851 614	-9 299 222	176 400	-9 122 822	-9 041 188	-68 571 804	-68 895 252	-69 931 746
400	Henkilöstökulut	-2 127 654	-3 109 448	176 400	-2 933 048	-2 388 589	-2 577 605	-2 860 211	-2 855 531
430	Palvelujen ostot	-5 008 660	-5 362 991		-5 362 991	-5 180 139	-64 357 239	-64 970 879	-65 998 095
450	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-47 688	-44 830		-44 830	-39 930	-39 930	-43 930	-44 830
470	Avustukset	-52 726	-70 000		-70 000	-733 400	-893 400	-381 517	-381 517
480	Muut toimintakulut	-614 887	-711 953		-711 953	-699 130	-703 630	-638 715	-651 773
5	TOIMINTAKATE	-3 632 985	-4 601 620	129 200	-4 472 420	-6 902 573	-64 101 675	-66 765 537	-67 787 857
480	Suunnitelman mukaiset poistot	-175 473	-146 600		-146 600	-151 300	-151 300	-145 500	-145 500
400	Laskennalliset erät:	5 850 222	7 103 907		7 103 907		6 251 301		
	Sisäinen korko	5 030 412	6 313 707		6 313 707		5 363 101		
	Vyörytystuotot	840 626	810 400		810 400		924 000		
	Vyörytysmenot	-20 816	-20 200		-20 200		-35 800		
5	TILIKAUDEN TULOS	2 041 764	2 355 687	129 200	2 484 887	-7 053 873	-58 001 674	-66 911 037	-67 933 357

Toimialan palveluajatus

Konsernipalvelut vastaa kunnan keskitettyjen hallintopalvelujen tuottamisesta, kunnan päätöksenteko- ja toimeenpanotehtävistä, liikenne-, elinkeino- ja työllisyyspalveluista, maaseututoimien viranomaistehtävistä sekä kuntakehityspalveluista. Toimialan talousarvioon sisältyy Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymän, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kuntaosuudet.

Toimialan sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Asukkaat ja hyvinvointi		
Väestön määrä kasvaa vähintään 1 % vuosittain ja kasvu sijoittuu 70 % asemakaava-alueelle ja 30 % kyliin		
Tavoite:	Kunnan markkinointi ja muiden toimenpiteiden kautta väestön kasvu	
	Mittari:	Kunnan näkyvyyden ja maineen kyselyt sekä palaute kuntaan. Väestön muutokset.
Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa.		
Tavoite:	Kunnan hyvinvointityön rakenteet vakiintuneet osaksi strategiaa ja vuosikelloa. Konsernipalvelut vastaa HYTE- työn koordinoinnista. Kuntalaisten kokonaishyvinvointi kasvaa.	
	<u>Konsernipalvelujen vastuulla osahankkeista:</u> - Turvallisuusosio - Joukkoliikenne - Aluedemokratia	
	Mittari:	Kunnan HYTE-kertomus- tavoitteiden mittausta (osana kunnan raportointia)
Digitalisaation edellytykset kuntalaisille.		
Tavoite:	Kunnan sähköiset palvelut ovat asiakkaille helppokäyttöisiä ja helposti saavutettavissa.	
	Mittari:	Palautearviot käyttäjiltä ja kyselyt.
	Mittari:	Sähköisten palvelujen määrä ja kattavuus
Tavoite:	Osana aluedemokratiavalmistelua osallisuuden vahvistaminen sähköisiä palveluja hyödyntäen.	

	Mittari:	Aluedemokratiamallin arviointi
Tavoite:	Kuntakonsernin yhteinen digikartta tehty	
	Mittari:	Suunnitelman mittarit määritellään erikseen
Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen		
Tavoite:	Osana aluedemokratiahanketta yhdistysten ja muiden vapaaehtoistoimijoiden osallistumisaste kasvaa	
	Mittari:	Pidettyjen tilaisuuksien sekä osallistujien määrä
	Mittari:	Uusien kumppanuksien määrä kunnan palvelutuotannossa
Tavoite:	Palvelukylien markkinointi ja kunnan tilojen täysimääräinen hyödyntäminen	
	Mittari:	Tilojen käyttöasteet sekä vuokraus ulkopuolelle.
Talous		
Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla.		
Tavoite:	Taloudellisesti kestävät päätökset menojen ja tulojen osalta	
	Mittari:	Menojen kasvu ei ylitä verorahoituksen kasvua.
Tavoite:	Lainamäärä pysyy maltillisena kunnan tulorahoitukseen nähden.	
	Mittari:	Kunnan lainamäärä/asukas on maksimissaan 3 750 euroa/asukas
Tavoite:	Kunnan hankinnat toteutetaan suunnitelmallisesti ja hankintaohjeen mukaisesti	
	Mittari:	Hankintasuunnitelman käyttö ja kilpailutusten toteutus ajoissa
Kuntalaisten palvelut		
Kunnan ja maakunnan onnistunut kumppanuus		
Tavoite:	Edunvalvonta ja aktiivinen vaikuttaminen uudistuksen valmistelussa	
	Mittari:	Arviointi osana kuntayhteistyötoimintaa
	Mittari:	Kunnan edustajien arvio Mäntsälän tavoitteiden toteutumisesta
Tavoite:	KU-Sote omistajaohjauksen vahvistaminen	
	Mittari:	Mäntsälän kunnan maksuosuuden kehitys
	Mittari:	Sote- palvelujen tuotantovastuun siirron arviointi/ osavuosisikatsaus 2
Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö		
Tavoite:	Onnistuneen rekrytoinnin ja perehdyttämisen tukeminen	
	Mittari:	Kunnan perehdytysohjelman käyttäminen läpi organisaation. Koeaikana tehdään kattavasti arviot henkilön sopivuudesta tehtävään
Tavoite:	Henkilöstön koulutussuunnittelu toteutetaan työyksiköissä vuosittain	
	Mittari:	Toimenpiteenä koulutussuunnitelmakysely esimiehille 11/2018, tämän pohjalta sähköisen työkalun hankinta v. 2019 aikana edesauttamaan asian hallintaa

Tavoite:	Henkilöstöohjelman keskeisiä tavoitteita toimenpiteiksi: 1. Esimiesten työkyky- ja työturvallisuusjohtamisen edelleen kehittäminen 2. Avoimen vuorovaikutuksen kehittäminen työyhteisöissä 3. Kannustavan palkkauksen hyödyntäminen ja aloitteellisuuden tukeminen	
	Mittari:	Varhaisen tuen mallin päivitys kevätkausi 2019. Kunnan käytäntöjen läpikäynti/kertaus koulutustilaisuuksissa.
	Mittari:	Eri-ikäisten henkilöiden huomioiminen arjen johtamisessa (työkyky, elämäntilanteet, osaaminen ja työn sekä perheen yhteensovittaminen)
	Mittari:	Työhyvinvointikysely alkuvuosi 2019, tulosten käsittely työpaikoilla, pu naiselle jäävät työyhteisöt tukitoimien piiriin.
	Mittari:	Aloitetoiminnan kehittäminen, mallin päivitys, jalkautuminen työyksiköihin ja muu asiasta informointi kevät 2019
Asuminen ja maankäyttö		
Toimiva joukkoliikenne ja turvallinen sekä kattava kevyenliikenteen verkosto		
Tavoite:	Kunnan henkilökuljetusten palvelutaso paranee ja kunta panostaa liikkumisedellytyksiin pitkäjänteisesti	
	Mittari:	Palvelutasoarviointi
	Mittari:	Käyttäjäkyselyiden tulokset palvelutasosta
Tavoite:	Liikenteen turvallisuussuunnitelman toteuttaminen poikkihallinnollisena yhteistyönä	
	Mittari:	Investointien toteutuminen luokiteltuihin riskikohteisiin
Elinkeinot ja työllisyys		
Aktiivinen työllisyyden edistäminen ja työkykyisyyden valmennus		
Tavoite:	Kunnan työllisyysohjelman täytäntöönpano ja johtaminen	
Tavoite:	Kunnan käyttämien työllisyyspanostusten vaikuttavuus (eurot ja muu tuki)	
	Mittari:	Työllistettyjen määrän kehitys kunnassa, yhdistyksissä ja yrityksissä
	Mittari:	Kunnan työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys

Yleishallinto

185100	Yleishallinto	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	2 533 134	2 500 613	11 700	2 512 313	420 800	2 246 900	446 900	446 900
40	TOIMINTAKULUT	-4 826 498	-5 477 890	-43 300	-5 521 190	-4 552 176	-64 053 692	-65 464 890	-66 464 890
5	TOIMINTAKATE	-2 293 364	-2 977 277	-31 600	-3 008 877	-4 131 376	-61 806 792	-65 017 990	-66 017 990

Tulosalueen palveluajatus

Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän käynnistyminen tulee vaikuttamaan kunnan hallintopalvelujen toimintaan sekä resurssien mitoitukseen 2019 vuoden jälkeen. Kunnan taloudellinen asema mahdollisessa maakuntaudistuksessa myös muuttuu. Mahdolliset kasvupalvelujen muutoksen voivat vaikuttaa erityisesti työllisyyspalvelujen osalta.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

Kunnan elinvoimapanostukset

Konsernipalvelujen talousarviossa on kohdennettu panostuksia kunnan elinvoiman vahvistamiseen, tavoitteena väestönkasvun kääntäminen kohti kuntastrategian tavoitetta. Kunnan hallintosäännön päivitys tehdään joulukuun 2018 valtuuston kokouksessa, jolloin päätetään hallintosäännön kirjauksen mukaisesti aluedemokratiamallin käytännön toteutuksesta. Talousarvioesityksessä rahavaraus yhteensä tähän on 150 000 euroa. Alla oleviin elinvoimatoimenpiteisiin käytetään rahaa myös budjetin ulkopuolelta, joka mainittu toimenpiteen kohdalla (mm. yhteistyökumppanit, perintö yms.)

Toimenpiteet:

1. Kuntakonsernin viestinnän ja kuntamarkkinoinnin tehostaminen: +30 000, rahoitus muualta (mm. mainonta, somenäkyvyys, messut).
2. Joukkoliikennepanostukset: + 70 000, yleishallinnon tulosalue (mm. sisäiset palvelulinjat, yhteiskäyttöautokokeilu, asemafillarikokeilu, viestintä).
3. Tapahtumat (näyttelyt Heikki Varja, muut tapahtumat) + 30 000, yleishallinnon tulosalue.
4. HYTE (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ) ja osallisuuden vahvistaminen

* Aluedemokratiatoiminta +150 000, yleishallinnon tulosalue/avustukset/tilakustannukset

* HYTE- toiminnot ja tapahtumat + 30 000, rahoitus muualta (Tapahtumat, alueyhteistyö, kyselyt ym.).

Konsernipalvelujen talousarviossa on 21 000 euron varaus avustuksille. Avustuskohteita ovat Taito Uusimaa ry 9 000 euroa, Mäntsälän Helluntailähetys ry/Elämän leipä jokaiselle 8 000 euroa ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri 4 000 euroa.

Muut muutokset

Sosiaali- ja terveystalouden tuotanto siirtyy kunnasta Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymälle vuoden 2019 alusta alkaen. Kuntayhtymä veloittaa kuntaa palvelujen tuotannosta palvelujen käytön mukaisesti. Palvelujen käyttöä varten Yleishallinnon tulosalueelle budjetoidaan 59 085 000 euroa kuntayhtymän sosiaali- ja terveystalouden palvelujen veloituksiin kunnalta. Veloitettava summa ei ole suoraan vertailukelpoinen sosiaali- ja terveystalouden edellisten vuosien kustannuksiin, koska sosiaali- ja terveystalouden vuokrat, siivouspalveluveloitukset ja ruokapalveluveloitukset muuttuvat sisäisistä veloituksista ulkoisiksi kustannuksiksi ja osa sosiaali- ja terveystalouden toiminnoista siirretään kunnan muiden toimialojen budjettiin. Sosiaali- ja terveystalouden neuvostojen kustannukset siirtyvät Yleishallinnon budjettiin, koulukuraattorit ja koulupsykologit siirtyvät Opetuspalvelujen budjettiin.

Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän aloitus vaikuttaa kunnan tukipalveluihin vähentävästi:

- henkilöstöhallinto: -129 000 (työterveyden ym. vähennys)
- talouspalvelut - 90 000 (KuntaPro/suoritteiden vähennys)

Talous- ja velkaneuvonta siirtyy 2019 vuoden alusta valtiolle, oikeusaputoimistojen yhteyteen. Tältä osin vähennystä yleishallinnon tulosalueella 25 000 euroa.

Vuodelle 2019 on varattu 20 000 euroa kiinteistöveroselvityksen tekemiseen. Kiinteistöveroihin on tulossa iso muutos 2020-luvun alussa, kun rakennusten ja maapohjien veroarvot päivitetään nykytasolle. Sitä ennen kunnan kannattaa tarkistaa, ovatko kiinteistörekisterit ajan tasalla. Kiinteistöveroselvityksissä kartoitetaan olemassa olevat kiinteistöt, mm. rakennusten perustiedot ja käyttötarkoitukset. Selvityksillä laajennetaan kunnan veropohjaa ja voidaan lisätä merkittävästi kiinteistöverotuloja ilman kiinteistöveroprosentin korotuksia.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Henkilöriskit uudistusten läpiviennissä sekä tiedonkulku organisaation sisällä. Taloudelliset riskit kunnan kokonaistalouden tasapainossa. Tietosuojavaatimukset voivat aiheuttaa järjestelmäriskkejä, joita ei osata ennakoita.

Elinkeinotoimi

185120	Elinkeinotoimi	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoinen ja sisäinen								
30	TOIMINTATUOTOT	385 990	400 000	34 100	434 100	435 000	435 000	400 000	400 000
40	TOIMINTAKULUT	-727 680	-992 097	219 700	-772 397	-1 710 070	-1 724 070	-1 097 097	-1 097 097
5	TOIMINTAKATE	-341 689	-592 097	253 800	-338 297	-1 275 070	-1 289 070	-697 097	-697 097

Tulosalueen palveluajatus

Elinkeinotoimi sisältää kunnan maksuosuuden kunnan elinkeino- ja markkinointipalveluiden hoitamisesta Mäntsälän Yrityskehitys Oy:ssä. Lisäksi työllisyyspalvelujen ml. kunnan työllistämistukirahat, Mäntsälä-lisä yrityksille ja yhdistyksille, kesätyöllistäminen sekä maahanmuuttajien kotouttaminen kuuluvat tulosalueelle.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Kunta on panostanut viime vuosina omaan työllistämiseen paljon, joka näkynyt myös työllisyyskehityksen myönteisissä luvuissa. Työllisyysmäärärahojen viime vuosien käytön arvion perusteella omalla panostuksella on saatu työttömyyden kustannukset kunnalle laskuun.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän vastatessa koko palvelutuotannosta ensi vuoden alusta, kunnan osuus työmarkkinatuesta on siirretty Elinkeinotoimen tulosalueelle, yhteensä 660 000 euroa.

Maakuntauudistus kasvupalvelujen (työllisyys- ja elinkeinopalvelut) ajoittuu suunnitteluvuosille.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Toiminnalliset ja resurssiriskit uudistusten läpiviennissä

Maaseututoimi

185140	Maaseututoimi	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	284 023	296 989		296 989	282 815	288 229	282 815	296 989
40	TOIMINTAKULUT	-402 112	-424 963		-424 963	-406 293	-421 393	-406 293	-424 963
5	TOIMINTAKATE	-118 089	-127 974		-127 974	-123 478	-133 164	-123 478	-127 974

Tulosalueen palveluajatus

Mäntsälän kunta huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti maaseutuhallinnon järjestämisestä Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien/kaupunkien alueella. Yhteistoiminta-alue toimii hallinnon toimialalla nimellä Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Yksikössä työskentelee viisi vakituista maaseutu-asiamiestä ja maaseutupäällikkö. Vuosittain toiminta-alueella myönnetään maataloustukia n. 28 milj.€.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Maakuntaudistus esitettyssä muodossaan siirtää kuntien maaseutuhallinnon tehtävät Uudenmaan maakunnalle vuonna 2021.

Toimialan sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Maaseutuvirasto on asettanut kunnan ja Maaseutuviraston välisessä maksajavirastosopimuksessa yhteistoiminta-alueille palvelutavoitteet ja valvoo tavoitteiden toteutumista.	
	Mittari:	Vuosittainen maksajavirastovakuutus, yhteistoiminta-alueelle kohdistuvat valvonnat ja auditoinnit.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Riskien arviointi on tehty maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Riskienhallinnalla pyritään minimoimaan ja ehkäisemään riskein vaikutukset. Edellinen kuntavalvonta yhteistoiminta-alueella on suoritettu vuonna 2018, puutteita riskienhallinnassa ei havaittu.

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Vuosi	Tilat	Peltoala	Maksetut tuet	Sähköinen tukihaku %
2017	955	51 859	28 420 000	88,9 %
2016	964	51 828	28 200 000	87,1 %
2015	972	51 772	29 070 000	80,8 %
2014	1020	51 334	32 920 000	54,0 %

Pelastus

185150	Pelastus	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT								
40	TOIMINTAKULUT	-1 895 325	-1 924 472		-1 924 472	-1 919 149	-1 919 149	-1 926 972	-1 944 796
5	TOIMINTAKATE	-1 895 325	-1 924 472		-1 924 472	-1 919 149	-1 919 149	-1 926 972	-1 944 796

Talousalueelle sisältyy 1 766 671 euron määräraha pelastuksen kuntaosuuteen Vantaan kaupungille vuodelle 2019. Pelastustoiminta jatkuu nykyisellä mallilla 2019. Tulevan maakuntaudistuksen osana pelastustoimen uudelleen organisointi on arvioinnin kohteena.

Ympäristöpalvelut

185155	Ympäristöpalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT								
40	TOIMINTAKULUT		-479 800		-479 800	-453 500	-453 500	-454 780	-459 060
5	TOIMINTAKATE		-479 800		-479 800	-453 500	-453 500	-454 780	-459 060

Tulosalueen palveluajatus

Tulosalue vastaa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristö- ja ympäristöterveydenhuoltopalveluista.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Mäntsälän maksuosuus pienenee vuodelle 2019 kuluvasta vuodesta.

Mikäli maakuntauudistus toteutuu vuonna 2021 ympäristökeskuksen käyttötalousmenot pienenevät merkittävästi ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyessä maakunnalle.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot

185160	Käyttöomaisuuden myynnit	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	1 015 483	1 500 000	-93 000	1 407 000	1 000 000	1 500 000	1 000 000	1 000 000
40	TOIMINTAKULUT								
5	TOIMINTAKATE	1 015 483	1 500 000	-93 000	1 407 000	1 000 000	1 500 000	1 000 000	1 000 000

Tulosalueelle kirjataan käyttöomaisuuden myyntihinnan ja kirjanpitoarvon välinen erotus.

Tarkastuslautakunta / Tarkastustoimi

1851B	Tarkastustoimi	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	2 164							
40	TOIMINTAKULUT	-32 973	-31 970		-31 970	-32 700	-34 100	-32 700	-32 700
5	TOIMINTAKATE	-30 808	-31 970		-31 970	-32 700	-34 100	-32 700	-32 700

Tulosalue sisältää määrärahan tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimintakuluihin.

Kuntakehityslautakunta / Kuntakehityspalvelut

18517	Kuntakehityspalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoinen ja sisäinen								
30	TOIMINTATUOTOT	689 584	837 100	1 000	838 100	947 800	947 800	1 053 300	1 116 900
300	Myyntituotot	31 210	33 050		33 050	32 500	32 500	37 500	35 500
321	Maksutuotot	179 754	234 000		234 000	310 300	310 300	360 300	375 400
330	Tuet ja avustukset	6 818		1 000	1 000	3 000	3 000	3 000	3 000
340	Muut toimintatuotot	471 802	570 050		570 050	602 000	602 000	652 500	703 000
40	TOIMINTAKULUT	-1 374 117	-1 361 089	-2 300	-1 363 389	-1 633 745	-1 605 245	-1 438 591	-1 364 411
400	Henkilöstökulut	-795 366	-884 768	-2 300	-887 068	-1 024 901	-1 018 301	-1 024 901	-982 901
430	Palvelujen ostot	-402 538	-323 625		-323 625	-487 299	-465 399	-383 000	-350 950
450	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 324	-12 850		-12 850	-12 600	-12 600	-10 490	-10 460
470	Avustukset								
480	Muut toimintakulut	-142 889	-139 846		-139 846	-108 945	-108 945	-20 200	-20 100
5	TOIMINTAKATE	-684 533	-523 989	-1 300	-525 289	-685 945	-657 445	-385 291	-247 511
480	Suunnitelman mukaiset poistot	-978	-1 000		-1 000	-200	-200	-1 000	-1 000
400	Laskennalliset erät:	-10 118	-8 500		-8 500		-18 700		
	Vyörytystuotot								
	Vyörytysmenot	-10 118	-8 500		-8 500		-18 700	-8 500	-8 500
5	TILIKAUDEN TULOS	-695 628	-533 489	-1 300	-534 789	-686 145	-676 345	-386 291	-248 511

Tulosalueen palveluajatus

Rakennustoiminnan ja rakennetun ympäristön ohjaus ja valvonta kunnassa.

Vastata kuntakehityksestä ja "kaupunkikuvasta", yleis- ja asemakaavojen laatimisesta, kartasto- ja kiinteistötekniikan ja maapoliittisten asioiden valmistelusta sekä yhdyskuntarakenteen kehittämisestä.

Kaavoituksen tavoitteena on turvallisen, terveellisen, hyvän ja toimivan elinympäristön aikaansaaminen.

Seurata Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelusopimuksen toteutumista.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Yksittäisten rakennushankkeiden määrä on merkittävästi lisääntynyt vuonna 2018 verrattuna vuoteen 2017 ja rakennushankkeiden määrä ei laskene merkittävästi vuonna 2019. 2018 käynnistyneet hankkeet työllistävät rakennusvalvontaa uusien ohella.

Ns. kovan rahan asuntojen kysyntä ja valmistus on käytännössä pysähtynyt niin, ettei ko. kohteita ole juurikaan aloitettu Mäntsälässä. Sen sijaan vuokra-asuntojen tuotanto on lisääntynyt merkittävästi ja saavuttanee huippunsa vuonna 2019.

ARA-lainoitettuja asuntoja ei valmistu 2018 yhtään ja on epävarmaa, valmistuuko niitä 2019. Niiltä osin ei saavuteta MAL-aiesopimuksessa kunnalle asetettuja tavoitteita. Merkittäviä lainsäädännöllisiä muutoksia ei ole näköpiirissä 2019.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

Yleiskaavan juohevan laadinnan turvaamiseksi palkataan vielä määräaikainen suunnitteluavustaja ja yksi kaavasuunnittelija keskittyy pääasiassa kiinteistöveroselvityksen tekemiseen.

Muiden kuntien kokemusten perusteella työ on ollut taloudellisesti kannattava, mutta aikaa vievä.

Tulosalueen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Yleiskaavan kehityskuvat on käsitelty ja niistä on valittu luonnokseksi jalostettava versio	
	Mittari:	Aikataulutus
Tavoite:	Tonttimarkkinointisivuja uusitaan ja lisätään ilmakuvauksen käyttöä markkinoinnissa	
	Mittari:	Tonttisivut on uudistettu 1.4.2019 mennessä. Osallistutaan taas Oma-koti- messuille Myyrmäki-hallissa.
Tavoite:	Liike- ja teollisuustontteja lisää Kapulin alueelle ja Kehä viiden eteläpuolelle.	
	Mittari:	Vuolteenpellon asemakaava valtuustossa keväällä 2019. Kapuli IV luonnos syksyllä nähtävillä
Tavoite:	Uimahallihankkeen kaavoitus etenee aikataulussa	
	Mittari:	Asemakaavan muutos valtuuston hyväksymä syksyllä 2019.
Tavoite:	Tuuliruusun moottoriteliittymä ja matkakeskus asemalle etenevät	
	Mittari:	Maakuntakaava 2050 ja MAL2019-aiesopimus eivät ole esteinä hankkeille

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Henkilöstön vaihtuvuus/määrä. Muiden tehtävien määrä/sitovat tavoitteet. Tonttikysynnän ennakoinnaton muutos. Uimahallihankkeen kaatuminen. Valitukset kaavapäätöksistä. Päätökset maakuntakaavassa ja MAL 2019- aiesopimuksesta, jotka estävät hankkeet.

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Suorite- ja tunnuslukutiedot	TP 2017	Muutettu TA 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019 Kh	Ts 2020	Ts 2021
Kuntakehitysltk kokoukset	13	12	14	14	11	11
Rakennusluvut						
- lupia kpl	105	160	100	100	160	160
- huoneistoja	43	192	200	200	192	192
- katselmuksia	388	450	350	350	450	450
Suunnittelutarveratkaisut	43	40	45	45	40	40
Luovutettuja kunnan tontteja (myynti/vuokraus)						
- A-tontit	14	15	15	15	15	15
- T / K -tontit	15	4	3	3	3	3
- muut kaupat / vuokrasopimukset		5	5	5	5	5
Maankäyttösovimukset	2	2	2	2	2	2

Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut –toimiala

18540	KASVATUS- JA SIVISTYSPALVELUT	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoinen ja sisäinen								
30	TOIMINTATUOTOT	2 391 251	6 942 920	10 900	6 953 820	3 343 180	3 343 180	3 391 000	3 403 000
300	Myyntituotot	1 203 020	4 467 850		4 467 850	1 353 800	1 353 800	1 342 000	1 352 000
321	Maksutuotot	348 977	2 118 300		2 118 300	1 630 550	1 630 550	1 691 000	1 691 000
330	Tuet ja avustukset	687 059	278 700	10 900	289 600	286 300	286 300	283 000	285 000
340	Muut toimintatuotot	152 196	78 070		78 070	72 530	72 530	75 000	75 000
40	TOIMINTAKULUT	-32 143 907	-53 380 684	-275 800	-53 656 484	-52 478 668	-53 420 577	-54 541 708	-54 786 908
400	Henkilöstökulut	-16 301 206	-26 187 340	-275 800	-26 463 140	-26 682 223	-26 819 132	-27 555 136	-27 799 236
430	Palvelujen ostot	-6 722 747	-9 322 186		-9 322 186	-8 502 164	-9 749 164	-9 956 479	-9 951 579
450	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-808 864	-942 292		-942 292	-928 818	-928 818	-824 000	-827 000
470	Avustukset	-84 360	-3 800 300		-3 800 300	-3 633 800	-3 211 800	-3 473 000	-3 473 000
480	Muut toimintakulut	-8 226 730	-13 128 566		-13 128 566	-12 731 663	-12 711 663	-12 733 093	-12 736 093
5	TOIMINTAKATE	-29 201 475	-46 437 764	-264 900	-46 702 664	-49 135 488	-50 077 397	-53 355 211	-53 374 311
480	Suunnitelman mukaiset poistot	-184 579	-327 800		-327 800	-286 700	-286 700		
400	Laskennalliset erät:	-224 006	-331 000		-331 000		-621 000		
	Vyörytystuotot	1 550 069	2 222 300		2 222 300				
	Vyörytysmenot	-1 774 075	-2 553 300		-2 553 300		-621 000		
5	TILIKAUDEN TULOS	-30 161 241	-47 096 564	-264 900	-47 361 464	-49 422 188	-50 985 097	-51 150 708	-51 383 908

Toimialan palveluajatus

Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala edistää tasa-arvoisesti varhaiskasvatusta, sivistystä, osaamista ja hyvinvointia. Tuotamme asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Talous- ja hallintopalvelut

185400	Talous- ja hallintopalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoinen ja sisäinen								
30	TOIMINTATUOTOT	602							
40	TOIMINTAKULUT	-661 437	-818 637		-818 637	-639 624	-976 827	-960 055	-966 055
5	TOIMINTAKATE	-660 835	-818 637		-818 637	-639 624	-976 827	-960 055	-966 055

Tulosalueen palveluajatus

Talous- ja hallintopalvelut tarjoavat toimialan muille tulosalueille talouden ja hallinnon tukipalveluita. Tulosalue vastaa myös Porvoon seudun musiikkiopiston tarjoaman palvelun hankinnasta.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Talous- ja hallintopalveluiden toimintaympäristössä suunnitelmakauden merkittävin muutos on mahdollinen sote-uudistuksen toteutuminen, joka vaikuttaisi merkittävästi kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimialan toimintaympäristöön ja rooliin kunnan palveluiden tuottajana. Muutoksen todennäköinen vaikutus talous- ja hallintopalveluihin olisi palvelutarpeen lisääntyminen toimialan palvelurakenteen laajentuessa erityisesti vapaa-aikapalveluissa.

Toinen merkittävä muutos tulosalueen toimintaympäristössä ovat koulukuljetusten uuden sopimuskauden alkaminen 1.8.2019. Uusien sopimuksen kilpailutus on ajankohtaista syksyn 2018 ja kevään 2019 aikana. Sopimuskauden vaihtuminen saattaa kuormittaa tulosalueen toimintaa syksyllä 2019 tiedottamisen ja viestinnän näkökulmasta.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

Vuoden 2019 merkittävä toiminnallinen muutos on Mäntsälän ja Pornaisten välisen varhaiskasvatussopimuksen päättymisen 31.12.2018. Sopimuksen päättymisen tarkoittaa talous- ja hallintopalveluissa toimistotehtävien hienoista vähenemistä, kun Pornaisiin tuotettavien varhaiskasvatuspalveluiden osalta toimistotehtävät jäävät pois. Sopimuksen päättymisen tarkoittaa myös yhden toimistosihteerin vakanssin täyttämättä jättämistä, josta syntyy pieni säästö tulosalueen menoihin. Vapautuva työaika mahdollistaa talous- ja hallintopalveluiden tehtävien uudelleen organisoimisen vastaamaan paremmin toimialan tarpeita.

Tulosalueen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Sähköisen kokousjärjestelmän käyttöönotto	
	Mittari:	Toimielimen kokoukset täysin sähköisen kokousjärjestelmän kautta keväällä 2018
Tavoite:	Talous- ja hallintopalveluiden tehtävien uudelleen organisointi Pornaisten sopimuksen päättyessä	
	Mittari:	Resurssien jako vastamaan toimialan tarpeita. Lisäresurssin saaminen mm. koulukuljetuspäätösten valmisteluun sekä hankkeiden hallintaan.
Tavoite:	Viranhaltijapäätösten julkaisu	
	Mittari:	Toimialan viranhaltijapäätökset julkaistaan kunnan linjausten mukaisesti kunnan kotisivuilla.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa voivat liittyä seuraaviin asioihin:

- Sähköisen kokousjärjestelmän käyttöönotto viivästyy tai hankaloituu ohjelman käyttöön liittyvien ongelmien vuoksi.
- Selkeän ja yhtenäisen linjan puuttuminen kunnasta siitä, mitkä päätökset julkaistaan sekä ohjelmistoihin liittyvät haasteet
- Toimenkuvia ei pystytä muokkaamaan niin, että työnkuvat pysyvät mielekkäinä kokonaisuuksina eikä sen vuoksi saada lisäresurssia kuljetuspäätöksiin ja hankkeisiin

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2017	KsM 2018	Toe 2019	Ts 2020	Ts 2021	Muutos % Toe19/Tp17	Muutos % Toe19/KsM18
Musiikkiopiston oppilaita	124	124	124	124	124	0,00 %	0,00 %
Musiikki-leikkikoululaisia		197	197	197	197	#JAKO/0!	0,00 %

Opetuspalvelut

185410	Opetuspalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoinen ja sisäinen								
30	TOIMINTATUOTOT	1 682 906	1 518 270		1 518 270	1 542 530	1 542 530	1 537 000	1 549 000
40	TOIMINTAKULUT	-25 688 469	-30 021 618	-59 000	-30 080 618	-30 608 516	-31 228 205	-31 000 620	-31 016 120
5	TOIMINTAKATE	-24 005 563	-28 503 348	-59 000	-28 562 348	-29 065 986	-29 685 675	-29 463 620	-29 467 120

Tulosalueen palveluajatus

Opetus tarjoaa laadukasta esi-, perus- ja lukio-opetusta kasvun, hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen kyvyn edistämiseksi. Oppimisen, opetuksen ja oppilaitosten toimintaa ohjaa jatkuvan kehittymisen tavoite.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Toimintaympäristön muutosten myötä (K-U sote) koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut siirtyvät opetuksen tulosalueelle. Muut toimintaympäristön muutokset kohdistuvat ennen kaikkea koulurakentamisen, oppimisympäristöjen kehittämisen, opetussuunnitelman muutosten/päivittämisen sekä opetussuunnitelmauudistuksen käytäntöön viemisen mukaisiin kehittämisen ja kehittymisen tarpeisiin.

Perusopetus

Keski-Uudenmaan sote –kuntayhtymämuutoksen myötä koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut siirtyvät opetuksen tulosalueelle. Lukion tulosityksikkö on siirtynyt vuoden 2018 alusta lukien. Muutosten myötä toimintaympäristö analysoidaan ja tukipalveluja uudelleenorganisoidaan organisaatiolle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallitus on päättänyt huhtikuun 2018 kehysriihessä, että ensimmäisen vieraan kielen eli A1-kielen opiskelu alkaa tulevaisuudessa jo peruskoulun ensimmäisen vuoden keväällä. Opetushallituksen mukaan varhaisempi kieltenopetus tulee koskemaan kaikkia ekaluokkalaisia 1.1.2020 alkaen. Varhentamisen vaatimat asetusmuutokset annetaan syksyllä 2018 ja opetussuunnitelmat Opetushallituksessa vuoden 2019 aikana. Varhentamiseen käytettävät vuosiviikkotunnit (1 tunti ensimmäisen luokan keväälle ja yksi toiselle luokalle) lisätään tuntikehykseen.

Perusopetuksen toimintaa on kehitetty merkittävästi erilaisten hankerahojen turvin jo vuosien ajan. Hankehakemusten ja raportoinnin laadulla lisätään mahdollisuutta saada tarkoituksenmukaiseen kohteeseen kohdistettua hankerahoitusta. Tämän vuoksi hankkeiden hakemiseen, koordinointiin, täytäntöönpanoon ja raportointiin osoitetaan henkilöstöresursseja.

Hankerahojen väheneminen, rahoituksen jatkumiseen liittyvä epävarmuus ja hanketoimintojen vakinaistamisen tarve saavat aikaan merkittäviä vaikutuksia toimintaan ja sen kehittämiseen. Merkittävimmät vaikutukset näkyvät opetushenkilöstön, koulunkäynnin ohjaajien ja tieto- ja viestintäteknologian toteuttamisen ja kehittämisen osa-alueilla, jotka asettavat lisäpaineita toimintojen ja tuen eri muotojen rakenteelliselle ja toiminnalliselle muutoksenkykyydelle. Tämän perusteella em. hankerahoituksella toteutettavien toimintojen vakinaistaminen huomioidaan osana taloussuunnittelua.

Lukio-opetus

Uusi lukiolaki ja -asetus sekä laki ylioppilaskirjoitusten järjestämisestä tulevat voimaan 1.8.2019. Uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2021.

Uusi laki tuo opiskelijoille monia parannuksia. Lukiolaisille tarjotaan lisää henkilökohtaista opinto-ohjausta, oppimisen tukea ja tarvittaessa erityisopetusta. Henkilökohtainen tuki parantaa jaksamista ja lisää opiskelumotivaatiota, mikä näkyy myös oppimistuloksissa.

Uudistus pitää sisällään lukiolain ja lukion toiminnallisen uudistamisen, ja sen tavoitteena on lisätä lukion vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Keinoja tavoitteen saavuttamiseksi ovat muun muassa yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut sekä niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiaineraajat ylittävät opinnot sekä entistä tiiviimpi yhteistyö korkeakoulujen kanssa.

Lain muutoksen myötä opiskelija voisi myös uusia ylioppilaskokeita aiempaa useammin. Tutkinnon suorittanut voi uusia hyväksytyjä ja hylättyjä kokeita rajoituksetta. Tutkinnon suorittamisen aikana hylätyn kokeen voisi uusia nykyisen kahden kerran sijasta kolme kertaa. Lukioille tulisi myös jälkiohjausvelvoite eli opiskelijalla olisi mahdollisuus saada ohjausta jatko-opintoihin siirtymisessä myös ylioppilastutkinnon jälkeen.

Tämä edellyttää lukiolta lisää resursseja opinto-ohjaukseen ja erityisopetukseen sekä ylioppilaskirjoitusten järjestelyihin laitteiden, tilojen ja valvojen osalta.

Opetuksen kehittämissuunnitelman mukaiset strategiset tavoitteet (1-4) ovat:

1. Uuden opetussuunnitelman vieminen käytäntöön

Toimintamme painopisteenä ovat paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja päivittäminen. Laadittava arviointi ja päivittäminen nähdään osaamista edistävänä prosessina, jonka mukainen osaaminen näkyy käytännön opetustyössä. Opetussuunnitelman vieminen käytäntöön edellyttää tulosalue- ja koulukohtaisia osaamista edistäviä ja tukevia rakenteita. Käytännön koulutuksen kehittämisessä painopisteitä ovat oppijalähtöisyys, osaavat opettajat ja yhteisöllinen toimintakulttuuri.

- Yhteinen koulu –kehittämisen prosessin yhteydessä selvitetään oppilaiden lähikoulupalveluiden toteutumista. Toimintaympäristö analysoidaan ja toimintaa kehitetään edelleen tukemaan oppimisen, kasvun, oppilashuollon ja hyvinvoinnin edistämistä kouluissa. Asiasta päätetään erikseen.
- Esi- ja perusopetuksen paikallisia opetussuunnitelmia päivitetään vuoden 2019 aikana. Arvioinnin kohteeksi nousevat kouluilla toteutettavat opetuksen- ja oppimisen arvioinnin sisällöt, tuntijako, kieliohjelma jne. Opetussuunnitelmien päivittämisen yhteydessä tehtävien ratkaisujen lähtökohtana on edistää kunnassa annettavan opetuksen laatua ja vaikutavuutta asiakaspalvelutarpeen näkökulmasta. Tehtävien ratkaisujen vaikutukset talouden huomioidaan päätöksenteossa. Opetussuunnitelmien päivittäminen organisoidaan opetushenkilöstön osaamista edistäväksi prosessiksi, johon kohdistetaan resursseja henkilöstön yhteistyöhön, valmennukseen ja koulutukseen.

- Tieto- ja viestintäteknologian käytön edellytyksiä edistetään. Yhtenä keskeisenä velvoittavana toimenpiteenä ja opetuksen kehittämistarpeena ovat tieto- ja viestintäteknologian näkyminen kaikkien luokka-asteiden ja oppiaineiden opetuksessa sekä ylioppilaskirjoitusten siirtymisenä sähköisiksi vuoden 2019 keväällä. Tämän mukaisesti tieto- ja viestintäteknologian laitehankintoihin varattua määrärahaa kasvatetaan vuosittain. Tavoitteena on, että suunnitelmakauden 2021 loppuun mennessä perusopetuksen oppilaiden käytössä olevien koneiden määrä on alakouluissa 2 oppilasta / laite ja yläkouluissa 1 oppilasta / laite. Tavoite vastaa Opetushallituksen Edu.fi –palvelussa määriteltyä koulun tv-varustuksen tavoitetasoa. Ylioppilaskirjoitusten järjestelyjen laitetarpeet turvataan sekä jatketaan lukion opiskelijoiden laitehankintatukea nykyisen tason mukaisesti.
- Perusopetuksen lisäopetus on aloitettu 1.8.2018 lukien. Toiminnan jatkuminen turvataan.

2. Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen

Toimintamme painopistealueina ovat avoimen toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen.

- Keskeisiä huomion kohteita ovat henkilöstön riittävän määrän turvaaminen suhteessa palvelutarpeeseen sekä henkilöstön osaamisen vaatimus vastata yksilöiden ja yhteisöjen muuttuvaan tarpeeseen. Osaamisen kehittämisen eri yhteistyömuotoja kehitetään.
- Yrittäjyyskasvatusta kehitetään edelleen. Kohteina ovat yrittäjyyskasvatuksen menetelmien käytön osaamisen ja laajentamisen tavoitteet lukiossa ja kaikissa perusopetuksen kouluissa.

3. Yhteisöllinen johtaminen

Toiminnan painopistealueina ovat hyvinvoinnin edistäminen, toiminnan suunnittelu ja viestintä sekä toimintaa tukevat tarkoituksenmukaiset rakenteet.

- Opetuksen (perusopetus ja lukio) yhteistyötä ja vuorovaikutusta edistetään yhdenmukaisella yhteistyö- ja vuorovaikutusrakenteita yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Tämän lisäksi koulut kehittävät omia, sisäisiä ja ulkoisia tavoitteen saavuttamista tukevia rakenteita ja toimintakulttuuria.
- Toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi ovat asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaaminen edistämällä ulkoista ja sisäistä viestintää ja hyödyntämällä digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia.
- Hyvä koulun sisäinen ja koulujen välinen yhteistyö sekä yhteistyö muiden tahojen kanssa edistävät kasvatus- ja opetustavoitteiden toteutumista ja yhteisön hyvinvointia. Toiminnassamme korostuu jokaisen yksilön vastuu yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentamisessa.

4. Innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen

Toiminnan painopistealueina ovat oppimisympäristöjen rakentaminen. Oppimisympäristöllä tarkoitetaan sekä tiloja ja paikkoja että yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään.

- Koulurakennusten terveellisyys ja turvallisuus sekä oppimisympäristöjen nykyaikaisuus nähdään lähtökohtana hyvinvoivan ja oppimista edistävän yhteisön rakentumiselle. Suunnitelmakaudella vaatimukset korostuvat Ehnroosin ja Sälinkään koulujen suunnittelulle ja rakentamiselle. Tämän lisäksi on turvattava muiden koulurakennusten terveellisyyden ja turvallisuuden edellytysten toteutuminen sekä ylläpidon että korjaamistarpeiden huomiointiseksi.
- Kehittämistyössä huomioitavaa on, että fyysisten oppimisympäristöjen suunnittelu-, korjaus- ja muutostarpeet vaativat johdolta ja muulta henkilökunnalta huomattavaa työmäärää ja osaamisvaatimuksia laadukkaiden oppimisympäristöjen toteutumisen turvaamiseksi. Laadukkaan ja uudenlaisen oppimisympäristön mukaisen koulurakennuksen lisäksi hankevaiheessa tulee huomioida myös välineet, laitteet ja kalusteet, joita koulurakennuksessa tullaan käyttämään. Tämä vaatimus huomioidaan myös niiden koulujen lisäkalustamisessa sekä vaarojen ja riskien arvioinnin mukaisissa hankintatarpeissa, joihin ei kohdistu uudisrakentamista tai peruskorjausta.
- Oppilaiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen toimenpiteet sekä mm. kiusaamisen vastainen toiminta ovat näkyvä osa koulujen toimintakäytänteitä. Tämä edellyttää sekä resurssia että osaamista vastata muuttuvaan asiakaspalvelutarpeeseen.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

1. Toimintaympäristön muutostarpeet suunnitelmakaudella 2019-2021 asettavat vaatimuksia asiakaspalvelu- ja osaamistarpeeseen vastaamiseksi talousarviovuonna 2018 seuraavilla osa-alueilla:

Perusopetus

- opetus- ja kasvatushenkilöstön riittävä määrä,
- opettajien täydennyskoulutuksen ja yhteisössä tapahtuvan oppimisen ja osaamisen edistäminen,
- johtamisen ja johtamista tukevien rakenteiden toteuttaminen
- TVT –välineistön ja –ohjelmistojen kasvava tarve uuden opetussuunnitelman myötä
- koulurakennushankkeiden toteuttaminen, rakennusten ylläpidon ja tarvittavien peruskorjauskohteiden toteuttaminen
- henkilöstökustannuksiin varautuminen koulurakennushankkeiden suunnittelun toteuttamiseksi

uudenlaista oppimista tukevien oppimisympäristöjen mukaiset vaatimukset myös niissä koulu- rakennuksissa, joihin ei kohdistu laajennus- tai peruskorjausta

Lukio-opetus

- sähköisen opetusmateriaalin ja –ympäristöjen käyttö sekä sähköiset kokeet kaikissa oppi-aineissa
- ylioppilaskirjoitukset siirtyvät kokonaan sähköisiksi
- kymppiluokan toiminnan arviointi ja kehittäminen
- S2-opetuksen suunnittelu ja opettajan kouluttautuminen
- uuden lain edellyttämät toimet erityisopetuksen, opinto-ohjauksen ja ylioppilaskirjoitusten uusijoiden osalta syksyllä 2019
- opetussuunnitelmatyön käynnistäminen vuoden 2021 opetussuunnitelmauudistusta varten

Tulosalueen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoitteet ja mittarit on laadittu strategisten tavoitteiden (Opetuksen kehittämissuunnitelma) pohjalta.

PERUSOPETUS		
1. Uuden opetussuunnitelman vieminen käytäntöön		
Tavoite:	Opetussuunnitelmien arviointi ja päivittäminen (osaamista edistävä prosessi)	
	Mittari:	Opetussuunnitelmien päivittäminen tehty vuoden 2019 loppuun mennessä.
	Mittari:	Lukuvuosisuunnitelman päivittäminen toteutettu kevään 2020 aikana. Lukuvuosisuunnitelman käyttöönotto lv. 2020-2021 alusta lukien.
2. Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen		
Tavoite:	Henkilöstön uusien pedagogisten taitojen vahvistaminen	
	Mittari:	Vakinaisen opetushenkilöstön käytössä olevien OpeKesujen/työsuunnitelmien määrä (≥ 90 %) vuoden 2019 lopussa.
	Mittari:	Kehityskeskustelujen toteutuminen kouluilla (≥ 90 %)
Tavoite:	Resurssien kohdentaminen perustehtävään	
	Mittari:	Opetukseen käytetty osuus tulosalueen käyttömenoista on vähintään Kouluikkuna -vertailussa mukana olevien kuntien keskitasoa.
Tavoite:	Henkilöstön osaaminen	
	Mittari:	Kelpoisuutta vailla olevien opettajien osuus opetushenkilöstöstä on korkeintaan 10 %

3. Yhteisöllinen johtaminen		
Tavoite:	Yhteistyö- ja vuorovaikutusrakenteiden kehittäminen	
	Mittari:	Yhteistyö- ja vuorovaikutusrakenteen kehittäminen yhteistyössä perusopetuksen, lukion ja varhaiskasvatuksen kanssa: valmistelu vuoden 2019 loppuun mennessä ja käyttöönotto toimintakauden alusta 1.8.2020 lukien.
4. Innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen		
Tavoite:	Opetusryhmien koko on pääsääntöisesti alle 26 oppilasta	
	Mittari:	25 tai yli olevien oppilasryhmien %-osuus kaikista opetusryhmistä 20.9.2019
Tavoite:	Koulujen turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön toimintakulttuurin vahvistaminen	
	Mittari:	Ehnröön ja Sälänkään koulurakennushankkeiden suunnittelun ja rakentamisen toteutuminen.
	Mittari:	Tutor –turvallisuustoiminnan riskienarviointimallin käyttö tulosalueella (säännöllisiin arviointeihin osallistuminen) ja mallin käyttö koulukohtaisessa turvallisuusjohtamisessa.

LUKIO-OPETUS		
Tavoite:	Lukion vetovoimaisuus	
	Mittari:	36 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta Mäntsälässä aloittaa lukio-opinnot Mäntsälän lukiossa.
Tavoite:	Lukion opetuksen, ohjauksen ja tuen laadun varmistaminen	
	Mittari:	- Opiskelijatytyväisyyskyselyn keskiarvo on vähintään 4,0/5,0. - Opintojen keskeyttämisprosentti on enintään koko Suomen keskiarvon suuruinen. - Opiskelijoiden menestys ylioppilaskirjoituksissa on yli valtakunnallisen keskiarvon. - Ylioppilaista 95 % valmistuu kolmessa vuodessa. - Opettajille laaditaan koulutussuunnitelma kehityskeskustelujen pohjalta.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Perusopetus

Koulurakennushankkeiden toteutuksen aikataulun venyminen nähdään keskeisenä riskinä. Nopeasti muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin vastaaminen edellyttää riittävää henkilöstömäärää sekä monipuolista pedagogista ja oppilashuollollista osaamista. Opetushenkilöstön uusi oppimis- ja osaamistarve tulee kyetä huomioimaan sekä tulosalueen, kouluyhteisön että yksilön ammatillisen kehittymisen tasoilla. Henkilöstön käyttöön tulee varata riittävä ja nykyaikainen opetusvälineistö sekä toiminnan suunnittelun ja prosessien sujuvuuden turvaavat tukipalvelut. Yhteistyön ja ammatillisen vuorovaikutuksen onnistuminen korostuu jatkuvan kehittämisen tavoitteen saavuttamisessa.

Lukio-opetus

Lukion opetussuunnitelman uudistus vuonna 2021 voi muuttaa erityisesti reaaliaineiden valintoja, jos meneillään olevien lukiokokeilujen pohjalta päädytään lisäämään valinnanvapautta reaaliaineiden opinnoissa. Nämä muutokset voivat olla haastavia toteuttaa Mäntsälän lukion opiskelijamäärällä, mikä voi vaikuttaa opiskelijoiden hakeutumiseen Mäntsälän lukioon. Tilannetta voi parantaa yhteistyöllä alueen muiden lukioden kanssa osin yhteisillä kurssitarjottimilla.

Korkea-asteen opiskelijavalinnat ylioppilaskirjoitusten tulosten perusteella tulevat vähentämään opiskelijoiden valintoja erityisesti valinnaiskielten, humanistis-yhteiskuntatieteellisten aineiden sekä taito- ja taideaineiden osalta. Oletettavaa on, että matemaattis-luonnontieteellisten aineiden valinnat lisääntyvät. Tällä on vaikutuksia opettajatarpeeseen, minkä vuoksi yhteistyötarve opettajaresurssien osalta perusopetuksen kanssa lisääntyy.

Etelä-Mäntsälän oppilaiden hakeutuminen naapurikuntien lukioihin voi alentaa opiskelijamäärää. Tuloksellinen toiminta ja aktiivinen tiedottaminen

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2017	KsM 2018	Toe 2019	Ts 2020	Ts 2021	Muutos % Toe19/Tp17	Muutos % Toe19/KsM18
Perusopetuksen oppilaita	2 781	2 818	2 774	2 616	2 532	0 %	-2 %
-joista erityisoppilaita	195	176	188	197	199	-4 %	7 %
-pienryhmissä	131	115	128	126	127	-2 %	11 %
-integroituna	64	61	53	54	55	-17 %	-13 %
Tehostetussa tuessa	366	360	349	346	343	-5 %	-3 %
Esiopetusoppilaita	282	284	273			-3 %	-4 %
-joista päivähoitossa	173	174	172			-1 %	-1 %
Vieraskuntalaisia Mäntsälässä		86	119	114	104		38 %
Mäntsäläläisiä muualla		168	204	200	193		21 %
Koulujen määrä	14	14	13	13	13	-7 %	-7 %
Arola	70	70	65	61	58	-7 %	-7 %
Hepola	179	183	211	214	217	18 %	15 %
, josta pienryhmät	26	26	27	27	26	4 %	4 %
Hirvihaara	99	100	90	92	85	-9 %	-10 %
Hyökännummi	198	198	209	210	201	6 %	6 %
, josta pienryhmät	15	15	18	16	18	20 %	20 %
Kirkonkylä	235	235	238	239	239	1 %	1 %
, josta pienryhmät	0	3	2	2	2		-33 %
Lukko	28	28	26	0	0	-7 %	-7 %
Myllymäki	294	295	306	303	297	4 %	4 %
, josta pienryhmät	23	23	29	29	29	26 %	26 %
Numminen	174	176	180	168	166	3 %	2 %
Ohkola	106	106	92	96	91	-13 %	-13 %
Saari	104	104	113	115	107	9 %	9 %
Sälinkää	115	115	106	124	121	-8 %	-8 %
Sääksjärvi	76	76	76	83	76	0 %	0 %
Alakoulut yhteensä	1 966	1 993	1 992	1 820	1 774	1 %	0 %
Ehnroos	414	439	390	378	383	-6 %	-11 %
, josta JOPO	19	19	14	15	15	-26 %	-26 %
, josta pienryhmät	18	30	18	9	9	0 %	-40 %
, josta valmistava opetus	31	24	0	0	0	-100 %	-100 %
Riihenmäki	689	693	672	683	635	-2 %	-3 %
, josta pienryhmät	21	33	43	41	41	105 %	30 %
- alakoulu	288	307	280	265	260	-3 %	-9 %
- yläkoulu	401	386	392	418	375	-2 %	2 %
Yläkoulut yhteensä	815	825	782	796	758	-4 %	-5 %

Oppilaskohtaiset menot kouluittain 2017									
Koulu	Oppilasmäärät		Vuoden 2017 keskiarvo	Vuoden 2017 kaikki menot	joista sisäisiä	ulkoiset menot	sis. menot/oppilas	ulk. menot/oppilas	Kaikista menoista/oppilas
	20.9.2016	20.9.2017							
Arola	74	70	72,0	426 598	196 534	230 064	2 730	3 195	5 925
Hepola	389	153	271,0	1 838 206	772 431	1 065 775	2 850	3 933	6 783
Eha-opetus	27	26	26,5	547 133	15 641	531 492	590	20 056	20 647
Hirvihaara	91	99	95,0	650 329	257 420	392 909	2 710	4 136	6 846
Hyökännummi	208	198	203,0	1 467 386	671 781	795 605	3 309	3 919	7 229
Kirkonkylä	292	235	263,5	1 704 608	674 926	1 029 682	2 561	3 908	6 469
Lukko	32	28	30,0	235 730	98 587	137 143	3 286	4 571	7 858
Myllymäki	312	294	303,0	2 035 281	779 271	1 256 010	2 572	4 145	6 717
Numminen	170	174	172,0	1 141 036	587 336	553 700	3 415	3 219	6 634
Ohkola	101	106	103,5	788 108	379 479	408 629	3 666	3 948	7 615
Saari	105	104	104,5	779 426	404 756	374 670	3 873	3 585	7 459
Sälinkää	121	115	118,0	744 237	288 202	456 035	2 442	3 865	6 307
Sääksjärvi	82	76	79,0	723 730	388 042	335 688	4 912	4 249	9 161
Alakoulut yhteensä	2004	1678	1 841,0	13 081 808	5 514 406	7 567 402	2 995	4 110	7 106
Ehnroos	450	414	432,0	4 655 595	1 721 603	2 933 992	3 985	6 792	10 777
Riihenmäki	371	689	530,0	4 034 838	1 520 095	2 514 743	2 868	4 745	7 613
Yläkoulut yhteensä	821	1103	962,0	8 690 433	3 241 698	5 448 735	3 370	5 664	9 034
Lukio	287	312	299,5	2 386 576	949 900	1 436 676	3 172	4 797	7 969

Varhaiskasvatuspalvelut

185420	Varhaiskasvatus	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen	Sote							
30	TOIMINTATUOTOT	5 161 905	4 971 670	5 900	4 977 570	1 355 250	1 355 250	1 405 000	1 405 000
40	TOIMINTAKULUT	-19 129 590	-19 501 833	-13 800	-19 515 633	-17 912 195	-17 829 183	-19 200 497	-19 414 597
5	TOIMINTAKATE	-13 967 685	-14 530 163	-7 900	-14 538 063	-16 556 945	-16 473 933	-17 795 497	-18 009 597

Tulosalueen palveluajatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteuttavat lapsen vanhempien ja kasvuympäristön muiden toimijoiden kanssa lapsen hoidon, tukevat lapsen kasvua sekä edistävät lapsen kehityksen ja oppimisen edellytyksiä.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Vuoden 2019 alusta Pornaisten yhteistoimintasopimuksen loppuminen muuttaa toimintakokonaisuutta merkittävästi. Pornaisten varhaiskasvatus siirtyy kokonaisuudessaan (noin 40 kasvatattajaa, noin 200 lasta) Pornaisten sivistysjohtajan alaisuuteen vuodenvaihteessa.

Uusien päiväkotien käyttöönotto muuttaa varhaiskasvatuksen kokonaisuutta Hyökännummen, Sälinkään ja keskustan osalta. Hyökännummen uuden päiväkodin valmistuessa Pikku-Hukan kiinteistöstä siirrytään uuden päiväkodin tiloihin alkuvuonna ja tila vapautuu varhaiskasvatukselta kunnan muuhun käyttöön. Elokuussa avautuvan Sälinkään päiväkodin vaikutus keskustan päiväkotien tiloihin on merkittävä, kun noin 40 lasta sijoittuu omalle alueelle keskustan sijaan.

Amandan päiväkodin laajennus/uudisrakentaminen on ajankohtainen suunnitelmakaudella. Rakentamisen vaikutus keskustan alueen lapsen sijoittumiseen on merkittävä, koska Amandan ollessa kiinni (tällä hetkellä tiedossa kausi 2019-2020) ryhmät tulee sijoittaa olemassa oleviin tiloihin. Huojennusta tuo Sälinkään lapsilta vapautuvat paikat sekä edelleen Anttilan Alatalon, Pikku-Pappilan ja Pilvikirsikan tilojen käytössä pitäminen. Tarkkuus ryhmien suunnittelussa on kevätkaudella lapsimäärästä johtuen erityisen tärkeää.

Lainsäädäntö

Vuoden 2018 voimaan tulleen asiakasmaksulain tulojen vähenemisen vaikutukset ovat vuositasolla Mäntsälässä noin 200 000 euroa, joka tulee huomioida kokonaiskustannuksissa.

Viisivuotiaiden maksuton varhaiskasvatus (20h/vk) on käytössä kokeilukunnissa. Kokeilun laajentumisesta ei vielä tässä vaiheessa ole tietoa, joten asiakasmaksuissa/lasten sijoittumisessa sitä ei voida vielä huomioida.

Uuden varhaiskasvatuslain voimaantulo 1.9.2018 muuttaa varhaiskasvatuksen henkilöstön nimikkeitä sekä kokonaisuutta aikavälillä 2018-2030. Nimikemuutokset koskevat lähes koko henkilöstöä (varhaiskasvatuksen opettaja/sosionomi, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja). Muutos henkilöstökokonaisuudessa tapahtuu asteittain luonnollisen muutoksen myötä, kun päivähoitajien vakansseja muutetaan siirtymäkaudella varhaiskasvatuksen opettajan / varhaiskasvatuksen sosionomin vakansseiksi. Merkittävää talousvaikutusta muutos ei vielä talousarviovuonna tuota.

Asiakkuus

Kotihoidontuen kuntalisän käyttöönotto vahvistettiin valtuustossa syyskuussa 2018 ja otetaan käyttöön tammikuussa 2019. Ennen kotihoidontuen kuntalisän käyttöönottoa emme voi luotettavasti arvioida sen vaikutusta varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen / lasten kotihoitoon suunnitelmakaudella.

Valtuusto vahvisti syyskuussa 2018 lautakunnan esityksen mukaisesti, että elokuussa 2019 ryhmäkoot palautetaan vuoden 2016 tasolle (1/7), samoin kuin subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus. Ryhmäkoon muutos ei juurikaan vaikuta toiminnan järjestämiseen, koska tilojen vuoksi tätä suhdelukua on sovellettu koko laajemman suhdeluvun voimassaoloajan. Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden lisääntyminen sen sijaan voi vaikuttaa ryhmien täyttymiseen, koska perheillä on oikeus neuvotella varhaiskasvatuksen tuntimäärästä toisin kuin tähän saakka (kunnassa on ollut käytössä subjektiivinen 20 viikkotunnin varhaiskasvatusoikeus toisen tai molempien huoltajien kotona ollessa). Tästä aiheutuu riski suhteessa Amandan rakentamisesta johtuvan paikkatarpeen lisääntymiseen lähinnä keskustan alueella. Muualla Mäntsälässä vaikutus koetaan huomattavasti pienemmäksi.

Pornaisten irtaantuminen Mäntsälästä näkyy selkeimmin kunnan raja-alueiden palveluohjaamisessa ja asiakaspaikkojen määrittelyssä. Tämä koskee kuitenkin vain muutamia perheitä puolin ja toisin.

Kuntalisät

Valtuusto teki päätöksen kotihoidontuen kuntalisästä syyskuussa 2018. Yksityisen varhaiskasvatuksen osalta selvitetään mahdollinen palvelusetelin käyttöönotto syyskaudella 2018. Talousarvioesityksessä ei ole pystytty huomioimaan sen mahdollisen käyttöönoton vaikutuksia.

Investoinnit

Hyökännummen päiväkodin käyttöönotto tammikuussa 2019 tuottaa arvion mukaan tarpeen yhden ryhmän vakanssien (2 lastentarhanopettajaa, 1 lastenhoitaja) käyttöönotolle vuoden 2019 aikana. (Yksikköön perustettavat vakanssit 6 lastentarhanopettajaa, 3 päivähoitajaa). Taruman asuinalueen arvioitua hitaampi kasvuvauhti sekä Pikku-Hukat päiväkodin lakkauttaminen ja siirtäminen uuden päiväkodin tiloihin vähentävät kasvattajien tarvetta vuoden 2019 aikana. Suunnitelmajaksolla 2019-2021 päiväkotitullaan kuitenkin ottamaan kokonaisuudessaan käyttöön.

Sälinkään päiväkotit otetaan käyttöön elokuussa 2019. Lasten siirtyessä pääasiassa keskustan alueelta kotikylälleen, saadaan suuri osa henkilöstötarpeesta siirrettyä tässä vaiheessa jo olemassa olevista varhaiskasvatuksen resursseista. (Yksikköön perustettavat vakanssit 4 lastentarhanopettajaa ja 3 päivähoitajaa) Talousarvioesitykseen on huomioitu vuodelle 2019 vain yhden ryhmän vakanssien (2 lastentarhanopettajaa, 1 päivähoitaja) käyttöönotto.

Amandan päiväkodin rakentaminen on suunnitteilla toimikaudelle 2019-2020. Tämän hetkisen tiedon mukaan Amandan koko toiminta lakkautetaan rakentamisen ajaksi. Amandan päiväkodin lapset tullaan sijoittamaan rakentamisen ajaksi keskustan alueella Sälinkäälle siirtyvien lasten vapauttamille paikoille sekä jatkamalla esimerkiksi Anttilan Alatalon käyttöä kauden 2019-2020

ajan. Amandan käyttöönotto vuonna 2020 ei vaadi vakanssien lisäämistä, koska Amandan tiloihin siirretään tämänhetkisen toiminnan lisäksi Pikku-Pappilan ja Mustamäen toiminta.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

Toimintaamme ohjaava kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka perustuu vuonna 2016 julkaistuihin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, otettiin käyttöön elokuussa 2017. Varhaiskasvatussuunnitelmaa ohjaa erityisesti varhaiskasvatustaki, joka otettiin uudistuneena käyttöön 1.9.2018. Lain perusteella varhaiskasvatussuunnitelman perusteita tullaan tarkistamaan opetushallituksen toimesta syyskuudella 2018. Kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman arviointi ja tarkistaminen on ajankohtaista lukuvuonna 2019-2020. Laki, perusteiden uusiutuminen ja Pornaisten irtoaminen Mäntsälän varhaiskasvatuksesta tullaan huomioimaan arvioinnin yhteydessä.

Esiopetussuunnitelman (2015) arviointi ja päivitys yhteistyössä kouluilla tapahtuvan esiopetuksen kanssa tehdään vuoden 2019 aikana.

Esiopetuksen opetussuunnitelman sekä varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia arkielämässä ja tutustutaan erilaisiin tv-välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Jotta tämä voidaan yksiköissämme toteuttaa, tullaan päiväkoteihin asentamaan langattomia verkkoyhteyksiä talousarviovuonna/suunnitelma-kaudella. Vasun jalkauttamisen lisäksi henkilöstön tvt-osaamisen kouluttamiseen panostetaan edelleen tulevana vuonna.

Osallistumme toiminnan sisällön ja arvioinnin kehittämisen hankkeisiin

- Kehittävän palautteen hanke yhteistyössä Helsingin yliopiston ja 11 kunnan kanssa (prof. Jyrki Reunamo)
- Ilo kasvaa liikkuen hanke, Olympiakomitean valtakunnallinen liikuntahanke
- Opetushallituksen ohjaama varhaiskasvatuksen valtakunnallinen kehittämisverkosto Loisto, jossa painopisteenä päiväkotihoido, avoin- ja kerhotoiminta sekä johtajuus

Tulosalueen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Laadukkaan esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen kehittäminen sen kaikissa eri muodoissa	
	Mittari:	Esiopetussuunnitelman arviointi ja päivittäminen yhteistyössä koulussa tapahtuvan esiopetuksen toimijoiden kanssa tehty. Varhaiskasvatussuunnitelman arviointi ja päivittäminen uuden lain ja perusteiden mukaiseksi aloitettu.
Tavoite:	Yksityisen varhaiskasvatuksen ammatillisen osaamisen tukeminen sekä yhteisten kasvatuskäytäntöjen luominen kunnan toiminta-alueella	
	Mittari:	Palvelusetelijärjestelmän arvioiminen tehty, käsikirjan luominen ja (mahdollinen) käyttöönotto toteutuksessa Yksityisten toimijoiden vasutietoisuuden lisääminen, osallistuminen arviointiin ja päivittämiseen Yhteiset pedagogiset tapaamiset yksityisten ja kunnallisten toimijoiden kesken aikataulutettu ja toteutettu
Tavoite:	Varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttaminen	
	Mittari:	Toimintakulttuurin muokkaaminen oppivan yhteisön periaatteiden mukaisesti, yhteiset osaamisen jakamisen käytännöt Yhteiset toiminta- ja kokousrakenteet käytössä kaikissa yksiköissä Pedagogisen keskustelun foorumit, josta tieto jalkautuu samanlaisena kaikkiin yksiköihin - käyttöönotto ja arviointi tehty

Tavoite:	Lapsen osallisuus / Huoltajan osallisuus	
	Mittari:	Toiminnan suunnittelussa lapsen ja huoltajien osallisuus näkyvillä – pedagoginen dokumentointi
		Toiminnan arviointi yhteistä, välineet arviointitiedon keräämiseksi olemassa

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Kotihoidontuen kuntalisän vaikutusten arvioiminen mahdotonta ennen vuodenvaihdetta, talousarvioon huomioitava enimmäisvaikutus.

Subjektivisen varhaiskasvatusoikeuden laajentamisen vaikutusten arviointi mahdotonta ennen kevättä 2019. Riski toiminnan järjestämisen suhteen koskee lähinnä keskustan aluetta, jossa Amandan päiväkodin rakentamisen vuoksi tarve lasten sijoittamiselle olemassa oleviin yksiköihin. Sälinkäälle siirtyvien lasten määrä kattaa rakentamisesta johtuvasta paikkatarpeesta noin puolet, joten kotihoidontuen kuntalisän sekä ryhmien uudelleenjärjestelyjen turvin tarvetta olisi vielä noin 30 lapsen sijoittamiselle.

Vapaa-aikapalvelut

Tili	Vapaa-aikapalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoinen ja sisäinen								
30	TOIMINTATUOTOT	371 780	452 980	5 000	457 980	445 400	445 400	449 000	449 000
40	TOIMINTAKULUT	-1 612 387	-3 038 596	-203 000	-3 241 596	-3 318 333	-3 386 362	-3 380 536	-3 390 136
5	TOIMINTAKATE	-1 240 608	-2 585 616	-198 000	-2 783 616	-2 872 933	-2 940 962	-2 931 536	-2 941 136

Tulosalueen palveluajatus

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä riittävät olosuhteet harrastus- ja virkistystoiminnalle sekä tuottamalla elämänkulun eri vaiheissa monipuolista, virikkeellistä, asiakaslähtöistä toimintaa asukkaille yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Vapaa-aikapalvelut vastaavat asukkaiden vapaa-ajanviettopaikkoihin kehittyvin palveluin. Elinikäisen oppimisen, sivistyksen ja monipuolisen hyvinvoinnin edistämisen palvelut vastaavat asukkaiden tarpeita.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Vapaa-aikapalvelujen toimintaympäristöstä tulee osaamisen, kulttuurin-, terveyden- ja hyvinvoinnin sekä kunnan elinvoiman edistämisen tehtävien osalta entistä keskeisempi palvelukokaisuus.

Kirjasto- ja kansalaisopistopalvelut nousevat entistä tärkeimmiksi hyvinvoinnin edistämisen toiminnoiksi. Toimintaympäristössä korostuu monikulttuurisuusosaaminen, yhteisöllisen median välineiden hallinta sekä verkko-opetuksen ja verkkoinformaation mahdollisuuksien laaja hallinta.

Kulttuuripalvelujen merkitys kunnan elinvoimatekijänä korostuu. Kulttuuripalvelujen tuottajat voivat luoda työpaikkoja ja elinvoimaa Mäntsälään. Kunnan kulttuuripalvelut tuotetaan läheisessä yhteistyössä kulttuurialan kolmannen sektorin ja yritysten kanssa.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta tulee muuttumaan suunnitelmakaudella.

Nuorisotyö nousee merkittäväksi asiantuntija ja hyvinvointipalveluiden tuottajaksi. Terveyttä edistävä liikunta tulee olla kaikkien kuntalaisten saavutettavissa ja kunnat tulevat saamaan valtionosuuksia HYTE-kertoimien mukaisesti, jolloin kunta voi omilla toimillaan suoraan vaikuttaa saa-tavaan tuloon.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan kysynnän mukaan saattaa syntyä uusia ryhmiä. Valtuuston päätös on, että kaikille ensimmäisen vuosiluokan oppilaille tarjotaan paikka.

Tulosalueen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Lasten ja nuorten kasvun tukeminen Olemme joustava organisaatio. Otamme nopeasti haltuun uusia, hyviä toimintatapoja ja kehitämme olemassa olevia toimintamalleja yhdessä lasten ja nuorten kanssa	
	Mittari:	- Lasten ja nuorten asiakasraadin kokoontumiskerrat perusnuorisotyössä - Nuorten kuulemistilaisuus, osallistujamäärä - Mahdollisten uusien toimintamallien toteutusten kuvaus (nuorilta syntyvät) - Lapsille ja nuorille suunnatut kurssit kansalaisopistossa, osallistuneiden määrä - Kirjaston lastentapahtumien, satutuntien, kirjavinkkausten määrä
Tavoite:	Kuntalaisten liikkumisen tukeminen	
	Mittari:	- Liikuntapalvelu tekee yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa Mäntsälän liikuntavuoden 2019 aikana näkyvämmäksi liikuntatoiminnan jota seurata ja kuntalaisten muut yhteisöt järjestävät - Tapahtumien määrä, osallistuneiden määrä - Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen mittarit: Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuskysely, kuvaus kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta 2019 hyvinvointikertomukseen, hyvinvointitalkoo-tapahtuma kolmannen sektorin, yrittäjien ja päätöksentekijöiden kanssa - Kansalaisopiston järjestämät terveyttä ja hyvinvointia edistävät kurssit, määrä, osallistuneet - Kirjaston lainaamat liikuntavälineet, lainakerrat - Liikuntaneuvonta kertojen määrä
Tavoite:	Harrastamisen ja kulttuurin edistäminen koko väestölle	
	Mittari:	- Palveluiden arviointi ja kehittäminen yhdessä kuntalaisten kanssa, asiakaspalaute - Kulttuuriviikon tapahtumien määrä, osallistuneiden määrä - Vapaa-aikapalveluiden järjestämät tapahtumat
Tavoite:	Kuntalaisten hyvinvoinnin edellytysten vahvistaminen Vapaa-aikapalvelut tukevat kuntalaisten omaehtoisia yhteisöllisyyttä tukevia hankkeita ja edistää rohkeaa kokeilukulttuuria	
	Mittari:	- Hankkeiden määrä - Kirjasto toimii ja toteuttaa tapahtumia soveltuvien kumppaneiden kanssa yhteistyössä - Mahdollisuuksien mukaan tuetaan kuntalaisten osallisuutta, tarjotaan kansalaistoimintaan tiloja - Vapaa-aikapalvelut toimii ja näkyy koko kunnan alueella

Tavoite:	Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön varmistaminen Toimimme yhdessä ja yhdistämme resursseja ja osaamista yli organisaatiorajojen toiminnan kehittämiseksi	
	Mittari:	- Henkilöstön osaamiskartoitus ja kehityskeskustelun mukaisten koulutusten toteutuminen - Asiantuntijuutta ylläpitäviin koulutuksiin osallistuminen näkyy toiminnassa hyvinä käytänteinä jotka lisäävät työn mielekkyyden kokemusta ja onnistumisen iloa - Vapaa-aikapalveluiden yhteinen hyvinvointitapahtuma
Tavoite:	Tulosalueen toiminnan tavoitteiden toteuttamiseen yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen	
	Mittari	- Kuvaus keskeisten toimintojen onnistumisesta ja näkyvyydestä - Lähiopistojen ja pääkaupunkiseudun kansalaisopistojen kanssa tehtävä yhteistyö, Kirkes yhteistyö, KUUMA yhteistyö, Osaamiskeskus Kanuuna yhteistyö toteutuvat

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa liittyvät

- yhteistyöressurssien niukkuuteen
- yhteistyörakenteet eivät realisoidu käytäntöön
- haluun pysyä vanhoissa toimintatavoissa ja viestinnän epäonnistumiseen
- kyselyihin ei vastata

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2017	KsM 2018	Toe 2019	Ts 2020	Ts 2021	Muutos % Toe19/Tp17	Muutos % Toe19/KsM18
Kansalaisopisto							
-opetustunteja	8 278	8 800	8 300	8 300	8 300	0 %	-6 %
-opiskelijoita	3 347	3 400	3 300	3 300	3 300	-1 %	-3 %
-kursseja	423	440	420	420	420	-1 %	-5 %
Kirjasto							
-lainat	219 124	220 000	222 000	225 000	228 000	1 %	1 %
-lainat / asukas	11	11	11	11	11	0 %	0 %
-lainaajat	5 509	6 000	5 800	5 900	6 000	5 %	-3 %

Tekninen lautakunta / Tekniset palvelut -toimiala

18550	TEKNISET PALVELUT	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoinen ja sisäinen								
30	TOIMINTATUOTOT	21 900 523	24 774 957	12 700	24 787 657	22 593 914	22 304 964	3 963 148	3 942 460
300	Myyntituotot	5 881 697	6 357 873		6 357 873	5 651 016	5 693 077	382 594	386 259
321	Maksutuotot	2 791	206 000		206 000	203 000	203 000	207 060	211 201
330	Tuet ja avustukset	60 138	5 000	12 700	17 700	7 000	7 000	7 140	7 282
340	Muut toimintatuotot	15 955 897	18 206 084		18 206 084	16 732 898	16 401 887	3 366 354	3 337 716
40	Valmistus omaan käyttöön	31 108							
40	TOIMINTAKULUT	-16 821 060	-19 456 211	-30 500	-19 486 711	-18 182 257	-17 382 381	-17 670 941	-17 188 126
400	Henkilöstökulut	-4 228 767	-4 991 104	-30 500	-5 021 604	-5 127 484	-5 072 369	-5 177 734	-5 229 238
430	Palvelujen ostot	-5 661 603	-6 875 598		-6 875 598	-6 945 074	-6 281 996	-6 710 414	-6 344 682
450	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 220 926	-3 657 240		-3 657 240	-3 938 215	-3 867 915	-3 966 780	-3 952 041
470	Avustukset	-163 664	-163 000		-163 000	-163 000	-163 000	-163 000	
480	Muut toimintakulut	-3 546 099	-3 769 269		-3 769 269	-2 008 484	-1 997 101	-1 653 014	-702 478
5	TOIMINTAKATE	5 110 571	5 318 746	-17 800	5 300 946	4 411 657	4 922 583	-13 707 793	-13 245 666
480	Suunnitelman mukaiset poistot	-5 987 988	-6 737 300		-6 737 300	-6 350 500	-6 350 500	-6 273 300	-6 267 700
400	Laskennalliset erät:	-5 187 771	-6 478 707		-6 478 707		-5 645 901		
	Sisäinen korko	-5 030 412	-6 313 707		-6 313 707		-5 363 101		
	Vyörytystuotot	885 811	1 207 356		1 207 356		1 537 601		
	Vyörytysmenot	-1 043 170	-1 372 356		-1 372 356		-1 820 401		
5	TILIKAUDEN TULOS	-6 065 189	-7 897 261	-17 800	-7 915 061	-1 938 843	-7 073 818	-19 981 093	-19 513 366

Toimialan palveluajatus

Teknisten palvelujen tehtävänä on huolehtia kunnan toimitilojen ylläpidosta ja rakentamisesta, kuntatekniikan, talousmetsien, maan ja lumen kaatopaikoista, liikuntapaikkojen sekä puistojen ja yleisten alueiden rakentamisesta ja ylläpidosta. Toimitilojen ylläpito käsittää kiinteistönhoidon ja kunnossapidon. Kuntatekniikkaan kuuluu lisäksi kunnan maa-ainesalueet, talousmetsien hoito, maan ja lumen kaatopaikat, kunnan vastuulla olevat jätehuollon tehtävät sekä hulevesien hallinta asemakaava-alueella. Lisäksi ruoka- ja siivouspalvelut muodostavat oman tulosalueen.

Teknisten palvelujen toiminta-ajatuksena on kehittää kuntaa tuottamalla yhdyskunta- ja tekniset palvelut kuntalaisille tehokkaasti, taloudellisesti ja tasapuolisesti huomioiden ympäristön laatu ja arvot.

Tekninen lautakunta –toimielin palveluajatus

Tekniseen lautakuntaan kuuluu 9 valtuuston valitsemaa varsinaista jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Valtuusto nimeää jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Teknisen lautakunnan kokouksessa asiat ratkaistaan teknisen johtajan esittelystä. Teknisen johtajan ollessa estynyt vastaa esittelystä hänen sijaisekseen määrätty viranhaltija. Tekninen lautakunta valitsee tietojenkäsittelykeskukseen jäsenistään ja varajäsenistään 5 varsinaista jäsentä ja näille kullekin henkilökohtaisen varajäsenen lautakunnan toimikautta vastaavaksi ajaksi. Lautakunta nimeää jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tekninen lautakunta vastaa tielautakunnalle kuuluvista tehtävistä sekä ratkaisee yksityisteitä koskevat asiat.

Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia, mikäli tämä ei lainsäädännön tai kunnallisten sääntöjen mukaan kuulu muulle viranomaiselle,

1. kunnan toimitilojen sekä niihin liittyvien laitteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, ellei tehtävää ole annettu erillisen hankeryhmän tehtäväksi,
2. kunnan yleisten alueiden, putki- ja johtoverkkojen, maa- ja vesirakenteiden sekä niihin liittyvien laitteiden suunnittelusta, rakentamisesta, hallinnasta ja ylläpidosta Nivos Oy:n johtosäännössä ja palvelusopimuksessa määrättyin rajauksin,
3. kunnan alueiden hallinnasta, luonnonvarojen käytöstä, jätehuollon järjestämisestä ja liikuntapaikkojen hoidosta.

Lautakunnan alaisena toimivat keskitettyjen palvelujen, kuntatekniikan, toimitilapalvelujen sekä ruoka- ja siivouspalveluiden tulosalueet.

Teknisen lautakunnan tehtävänä on myös huolehtia toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä, ohjata ja valvoa toimialansa suunnittelua ja toteutusta sekä seurata toiminnan tuloksia, samoin kuin huolehtia yhteistyöstä.

Lautakunnan tulee toimialallaan valmistella kunnanhallituksen käsiteltäväksi kuuluvat asiat sekä huolehtia päätösten täytäntöönpanosta.

Toimialan tavoitteiden painopistealueet tähtäävät seuraaviin kuntastrategian tavoitteisiin

- Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa.
- Digitalisaation edellytykset kuntalaisille.
- Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen.
- Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla.
- Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut kuntalaisen koko elämänkaarelle.
- Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.
- Elinvoimainen ja viihtyisä palveluiden keskus.
- Turvallinen sekä kattava kevyenliikenteen verkosto.
- Kehitetään elinkeinorakennetta vahvaksi ja monipuoliseksi.

Keskitetty palvelu

Tili	KESKITETYT PALVELUT	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	112 319	101 000	2 900	103 900				
40	TOIMINTAKULUT	-1 054 994	-1 439 960	-6 900	-1 446 860	-1 266 296	-1 558 096	-1 240 680	-1 085 770
5	TOIMINTAKATE	-942 675	-1 338 960	-4 000	-1 342 960	-1 266 296	-1 558 096	-1 240 680	-1 085 770

Tulosalueen palveluajatus

Keskitetty palvelu tuottavat teknisen lautakunnan ja teknisen palvelualueen tarvitsemat palvelut asioiden ja hankkeiden valmistelussa, toimeenpanossa, taloushallinnossa ja henkilöstöhallinnossa sekä tilastotuotannossa asiakasmyönteisesti ja kustannustehokkaasti.

Huolehtia teknisen lautakunnan toimialaan kuuluvista:

- sisäisen valvonnan tehtävistä
- päätösvalmistelusta
- päätösten täytäntöönpanosta ja tiedottamisesta
- hallinto-, talous- ja toimistopalveluista
- asiakaspalvelusta ja asiakirja-arkistoinnista
- suunnittelu- ja rakennuttamispalveluista

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Rakennusalan markkinatilanne voi aiheuttaa riskiä hankkeiden toteutusaikatauluihin ja kustannuksiin.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä, joka aloittaa 1.1.2019 muuttaa useita tukipalveluita (tilat, ruokapalvelut, siivouspalvelut) kunnan omasta sisäisestä vuokrauksesta ulkoiseksi tuloksi. Tukipalveluiden järjestämisestä sovitaan kuntayhtymän kanssa. Muutos vuoden 2019 toteutetaan nykyisillä rakenteilla, joten toimialan toiminta ja volyymit säilyvät lähtökohtaisesti ennallaan. Vainkutukset kohdistuvat toimialan eri tulosalueiden toimintaan mm. kiinteistöjen toiminnan ja palveluiden osalta. Kuntayhtymän kanssa tehtävät sopimukset ja järjestelyt siirtyvät tulevaisuudessa sote- ja maakuntauudistuksen myötä arviolta 1.1.2021 maakunnalle.

Pornaisten kunta on päättänyt ottaa varhaiskasvatuksen suoraan itse hoidettavaksi (aiemmin Mäntsälän kunnan kanssa yhteisesti) 1.1.2019 alkaen. Tämän johdosta Pornaisten varhaiskasvatuksen kohteet tilavuokrien, ruokapalveluiden ja siivouspalveluiden osalta poistuvat.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

Keskitettyjen palvelujen tuotoista poistuu Mäntsälä-Pukkila vesihuollonsiirtolinjan vuokra 101 000 €. Siirtolinja vaihdettiin vaihtokirjalla hulevesiverkostoon.

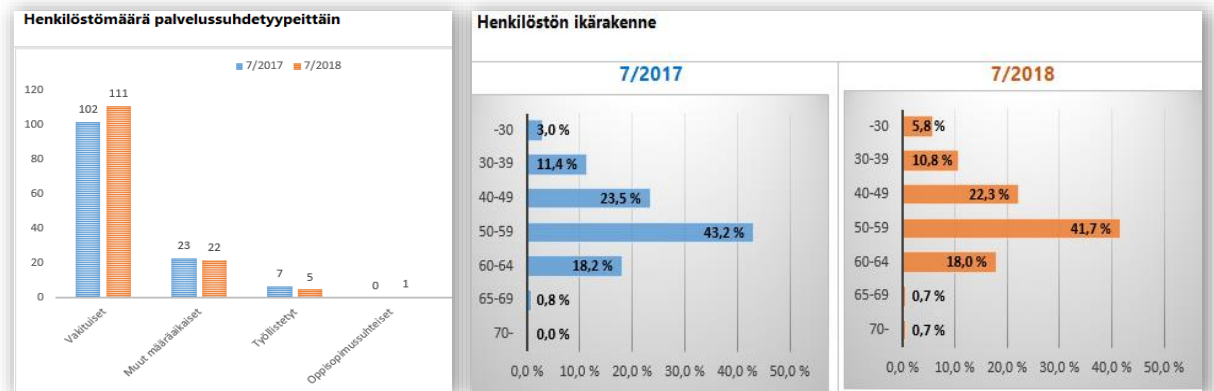
Keskitettyjen palvelujen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Toimintakäsikirja päivitetään vastaamaan kehitteillä ja jo käytössä olevia toimintatapoja. Laajennetaan käyttöä koko toimialalle.	
	Mittari:	Toimialan ydinprosessien kuvaukset ja ohjeistus soveltuvin osin kuten hankinta- ja talousprosessit Päivitetään toimialan asiakirjapohjia vastaamaan arkistointi- ja tietosuoja-asetuksen vaatimuksia.
Tavoite:	Viestintä yhteistyön ja verkostoitumisen ja tukena	
	Mittari:	Viestintä merkittävien hankkeiden osalta kuntalaisille ja sidosryhmille, hyödyntäen eri viestintäkanavia. Sähköisten tietoverkkojen ja työvälineiden kuten O365 sovelluksen ja määriteltyjen järjestelmien koulutus ja käyttöönotto koko toimialalla. Reklamaatioiden ja asiakaspalautteiden tehostettu seuranta.
Tavoite:	Palveluiden ja niiden tuottamisen kehittäminen ja ennakointi	
	Mittari:	Suunnitelmien ja palautteiden seuranta sekä korjaavien toimenpiteiden toteutus, niiden seuranta ja ennakointi
Tavoite:	Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö	
	Mittari:	Tuki ja kannustus itsensä kehittämiseen yhdessä työtovereiden kanssa Oman alan kurssit ja seminaarit koulutussuunnitelman mukaisesti
Tavoite:	Suunnitteluratkaisut talo- ja infrarakentamisessa tukevat tavoitetta elinvoimaisesta ja viihtyisästä palveluiden keskuksesta taloudelliset resurssit huomioon ottaen.	
	Mittari:	Käyttäjätyytyväisyyskyselyt

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Toimialan merkittävät investoinnit vuosien 2019 – 2021 aikana vaativat koko henkilöstön aktiivista osallistumista, jotta investointihankkeet saadaan toteutettua suunniteltujen aikataulujen mukaisesti. Toiminnan ja palveluiden tavoitteiden toteuttaminen perustehtävien ja mittavien investointihankkeiden ohessa vaatii henkilökunnalta vahvaa sitoutumista. Jatkuvasti uusiutuva lainsäädäntö kiristää vaatimustasoa. SOTE palveluiden uudelleen järjestäminen ja tarvittavien palvelujen tuottaminen vaativat toimialalta resursseja. Riskinä voidaan pitää myös keskeisen henkilöstön vaihtuvuutta.

Työn fyysinen kuormittavuus lisää tuki- ja liikuntaelimestön sairauksien riskiä, joka on teknisten palveluiden suurin pitkien sairauspoissaolojen syy. Huomioitava tekijä on myös henkilöstön keski-ikä.

Lähde Kuntari henkilöstökertomus

Riskienhallinnassa on kuitenkin nostettu esille sairauspoissaolot, ikääntyvien työntekijöiden jaksaminen ja henkilöstöriskit.

Tekniset palvelut ylläpitävät omaa riskinhallintasuunnitelmaa. Riskienhallinnassa on käyty läpi seuraavat pääriskiluokat: 1. strategiset, 2. toiminnalliset, 3. taloudelliset, 4. vahinkoriskit (laadittu erillinen riskienhallintasuunnitelma). Riskien hallinta ja seuranta ovat säännöllistä. Riskienhallintasuunnitelmassa on nostettu esille mm. sopimusten hallinta, hankintaan liittyvät asiat, vakuutukset, omaisuuden hallintaan liittyvät riskit, henkilöstöriskit, viestintäriskit ja varautumiseen liittyvät riskit. Riskit on analysoitu ja riskien todennäköisyys sekä vakavuus on tunnistettu. Riskikartoitusta on seurattu toimialan johtoryhmässä. Vuosittaista riskienhallintaa parannetaan ja seurantaa kehitetään.

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP 2017	TA2018	TOE 2019
Hallinto- ja talouspalvelut +suunnittelu- ja rakennuttamispalvelut			
-Menot ulkoinen	830 221	1 189 340	1 223 780
- joista henkilöstömenot	515 000	778 460	806 520
-Henkilöt	8	10	10

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP2017	TA2018	TOE 2019
Yksityistie-avustukset			
-yks.tieav. €	155 781	163 000	163 000
-yks.tieav. km	287	290	290
Tiekuntia	114	114	114
Avustus € / km	543	562	562

Toimitilapalvelut

Tili	TOIMITILAPALVELUT	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	15 765 225	18 093 858		18 093 858	16 730 843	16 399 832	3 385 744	3 356 994
40	TOIMINTAKULUT	-7 351 667	-9 094 082		-9 094 082	-8 132 123	-7 440 845	-7 771 432	-7 317 582
5	TOIMINTAKATE	8 413 558	8 999 776		8 999 776	8 598 720	8 958 987	-4 385 688	-3 960 588
450	Sisäinen korko	-5 030 412	-6 313 707		-6 313 707		-5 363 101		
480	Suunnitelman mukaiset poistot	-3 632 678	-4 250 500		-4 250 500	-4 154 400	-4 154 400	-4 077 200	-4 071 600
	TILIKAUDEN TULOS	-249 532	-1 564 431		-1 564 431	4 444 320	-558 514	-8 462 888	-8 032 188

Kiinteistöhoitopalvelut- tulosityksikkö

1855200	Kiinteistöhoitopalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	15 762 847	18 088 358		18 088 358	16 730 343	16 399 332	3 385 244	3 356 494
40	TOIMINTAKULUT	-6 553 083	-8 029 405		-8 029 405	-6 483 523	-6 108 323	-6 505 632	-6 274 982
5	TOIMINTAKATE	9 209 764	10 058 953		10 058 953	10 246 820	10 291 009	-3 120 388	-2 918 488
450	Sisäinen korko	-5 030 412	-6 313 707		-6 313 707		-5 363 101		
480	Suunnitelman mukaiset poistot	-3 632 678	-4 250 500		-4 250 500	-4 154 400	-4 154 400	-4 077 200	-4 071 600
	TILIKAUDEN TULOS	546 674	-505 254		-505 254	6 092 420	773 508	-7 197 588	-6 990 088

Kunnossapitopalvelut- tulosityksikkö

1855250	Kunnossapitopalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	2 379	5 500		5 500	500	500	500	500
40	TOIMINTAKULUT	-798 585	-1 064 677		-1 064 677	-1 648 600	-1 332 522	-1 265 800	-1 042 600
5	TOIMINTAKATE	-796 206	-1 059 177		-1 059 177	-1 648 100	-1 332 022	-1 265 300	-1 042 100
480	Suunnitelman mukaiset poistot								
	TILIKAUDEN TULOS	-796 206	-1 059 177		-1 059 177	-1 648 100	-1 332 022	-1 265 300	-1 042 100

Toimitilapalvelujen palveluajatus

Toimitilapalvelu tuottaa, ylläpitää ja vuokraa kunnan eri hallintokuntien käyttöön tiloja, jotka ovat käytettävyyksensä ja kustannuksensa optimoiden tarkoituksenmukaisia, hygieenisia, turvallisia ja monikäyttöisiä.

Huolehtii kiinteistöjen hoidosta ja kunnossapidosta. Tulosalueen perustehtävänä on tuottaa, ylläpitää ja vuokrata kunnan eri hallintokuntien käyttöön tiloja, jotka ovat käytettävyyksensä ja kustannuksensa optimoiden tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja monikäyttöisiä. Tulosalue jakautuu kiinteistöhoitopalveluiden ja kunnossapitopalveluiden tulosityksiköihin.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän aloittaessa toimintansa 1.1.2019 muuttuu perusturvan sisäiset vuokratulot ulkoisiksi vuokriksi. Ulkoiset tuotot kasvavat noin 3 milj. €.

Ehnoosin koulun valmistumisen ajankohta vaikuttaa väistötilojen vuokriin. Vuoden 2018 aikana kunta osti Cramo Oy:ltä kaksi väistötilaa rakennusta hintaan 280 000 €, joka vastasi noin kahden vuoden vuokratuloja.

Sälinkään uusi koulu ja päiväkotitoiminta valmistuvat keväällä 2019. Valmistumisen myötä saamme lisätiloja sivistyspalvelujen käyttöön, mutta vastaavasti toimitilapalvelujen menot kasvavat. Lisäksi vanhan koulun purkamiseen on varattu määrärahoja 170 000 € ja Sälinkään terveystalon sekä Sälinkään päiväkodin/esiopetustilan purkuun 90 000 €. Määrärahat ovat toimitilapalveluiden käyttötaloudessa varattuna vuodelle 2019. Lisäksi Matkahuollon purkuun on suunniteltu määrärahaa vuodelle 2020 yhteensä 150 000 € ja Sähkö-Poksin purkuun 70 000 €. Meijerin sikala rakennuksen (nykyinen Kirjokaari) rakennuksen purkuun on suunniteltu vuodelle 2021 määrärahaa 150 000 €.

Hyökännummen vanhojen koulutilojen muutostyöt päiväkotitiloiksi valmistuvat vuoden 2019 alussa. Uuden koulun laajennus valmistui elokuussa 2018. Laajennuksen myötä kustannukset toimitilapalveluissa kasvavat tämän laajennuksen myötä.

Amandan päiväkodin uudisrakennuksen (6-8 ryhmää) suunnitellaan valmistuvan vuonna 2022.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarvio vuonna 2019

Pornaisten kiinteistöt jäävät pois ja vähentävät toimitilapalvelujen ulkoisia käyttötalousmenoja noin 1,08 milj. €.

Keski-Uudenmaan SOTE-kuntayhtymän aloittaessa toimintansa 1.1.2019 muuttuu perusturvan sisäiset vuokratulot ulkoisiksi vuokriksi. Ulkoiset tuotot kasvavat noin 3 milj. €.

Hyökännummen koulun laajennuksen valmistuminen 5/2018 ja uusien päiväkotien tilojen saaneeraus nykyisten koulun tiloihin ja näiden valmistuminen vuoden 2018 lopulla.

Sälinkään uuden koulun ja päiväkodin valmistuminen keväällä 2019.

Toimitilapalvelujen haasteena ovat sisäilmaongelmat, korjausvelka ja korjausvastuu.

Tulosalueen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Energiasopimuksen täytäntöönpano	
	Mittari:	Kiinteistöjen energiakatselmusten tavoitteet käytäntöön > Energian säästö ja tavoitteellinen kulutusseuranta
Tavoite:	Toimitilojen kunnossapito-ohjelman luonti Tampuuri kiinteistönhallintajärjestelmään vuosille 2018 -2020	
	Mittari:	Kiinteistöjen korjausvelkaa pienentämiseen tähtäävät kuntoarviot teetetään / päivitetään vuosien 2018 - 2020 aikana, jolloin saamme kiinteistöjen kunnossapito-ohjelman laadittua
Tavoite:	Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	
	Mittari:	Laaditaan vuosittain koulutussuunnitelmat Rekrytointi ajan tasalle > oppivat kasvamaan vierelle eläköityvien tilalle Kunnan työhyvinvointi-ohjelman keskeiset tavoitteet käytäntöön

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP 2017	TA2018	TOE 2019
Toimitilat ja huoneistot			
Kiinteistöt, tilavuus m ³	411 689	433 527	432 024
Kiinteistöt, kerrosala m ²	93 531	96 176	95 842
Ulkoiset menot €, kiinteistönhoitopalvelut	6 485 824	8 165 622	6 414 775
€/ m ³	16	19	15
€/ m ²	69	85	67
Ulkoiset menot €, kunnossapitopalvelut	783 688	1 159 298	1 648 600
€/ m ³	2	3	4
€/ m ²	8	12	17
Kiinteistöjen tekninen arvo €			
Jälleenhankinta-arvo €			
Kiinteistöjen korjausvelka €			
Kiinteistöjen kirjanpitoarvo 31.12	66 685 552		

Elinkaarikohde	TP 2017	TA 2018	Ennuste 2018	TAE 2019 Ltk	TAE 2019 KJ
Riihenmäen uusi koulu	145 500	330 000	325 000	327 584	327 584
Riihenmäen koulun vanha osa	31 400	53 000	48 000	49 045	49 045
Hyökännummen uusi koulu	-	159 000	150 000	272 306	272 306
Hyökännummen päiväkotit	-	35 000	4 500	57 522	57 522
Yhteensä	176 900	577 000	527 500	706 457	706 457

Ruoka- ja siivouspalvelut

Tili	RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	5 553 960	6 157 799	2 500	6 160 299	5 467 871	5 509 932	174 300	174 300
40	TOIMINTAKULUT	-5 412 312	-5 940 530	-6 000	-5 946 530	-5 753 549	-5 444 184	-5 567 935	-5 632 062
5	TOIMINTAKATE	141 649	217 269	-3 500	213 769	-285 678	65 748	-5 393 635	-5 457 762

Ruokapalvelut- tulosityksikkö

1855400	Ruokapalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	4 194 474	4 690 387	2 500	4 692 887	3 968 325	4 083 229	87 000	87 000
40	TOIMINTAKULUT	-4 087 328	-4 501 761	-6 000	-4 507 761	-4 314 422	-4 060 407	-4 167 935	-4 254 112
5	TOIMINTAKATE	107 146	188 626	-3 500	185 126	-346 097	22 822	-4 080 935	-4 167 112

Siivouspalvelut- tulosityksikkö

1855451	Siivouspalvelut	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	1 359 486	1 467 412		1 467 412	1 499 546	1 426 703	87 300	87 300
40	TOIMINTAKULUT	-1 324 983	-1 438 769		-1 438 769	-1 439 127	-1 383 777	-1 400 000	-1 377 950
5	TOIMINTAKATE	34 503	28 643		28 643	60 419	42 926	-1 312 700	-1 290 650

Ruoka- ja siivouspalvelujen palveluajatus

Ruoka- ja siivouspalvelujen palveluajatus on tuottaa ja kehittää kunnan ruoka- ja siivouspalveluja. Tarkoitus on, että molempien yksiköiden henkilökuntaa voidaan joustavasti käyttää erilaisissa lomituksissa, niin ruoka- kuin siivouspalvelujen toiminnallisissa yksiköissä.

Tulosalue jakaantuu ruokapalveluiden ja siivouspalveluiden tulosityksiköihin. Ruokapalvelujen tehtävänä on tuottaa monipuolista, ravitsevaa ja terveellistä ruokaa, erityisruokavaliot ja ravitsemus suositukset huomioiden. Siivouspalvelujen tehtävänä on tuottaa puhtaat, viihtyisät, terveelliset ja hygieeniset tilat.

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Ruoka- ja siivouspalvelujen ulkoistettujen yksiköiden kilpailutus tehtiin vuonna 2017 ja kilpailutuksen perusteella palvelun tuottajaksi valittiin ISS. Sopimus alkoi 1.7.2017 ja on kolmevuotinen, jonka lisäksi on kaksi optiovuotta vuosi kerrallaan. Uuden palveluntuottajan myötä henkilökunta muuttui, ruokalistat muuttuivat ja toiminnan tasapainottaminen on vienyt oman aikansa. Myös siivoushenkilökunta vaihtui suurelta osin kilpailutetuissa kohteissa. Kunnan ruoka- ja siivouspalvelujen kanssa on yhteistyössä kehitetty uutta alkanutta toimintaa.

Elokuusta 2017 Terveyskeskuksessa on valmistettu Kirkonkylän koulun ruoka ja näin jatketaan edelleen.

Anttilan päiväkodin Alatalon tiloihin on avattu 2017 uusi päiväkotiyksikkö, joka toimii edelleen.

Hyökännummen koulun uudisrakennusosaan on valmistunut tuotantokeittiö ja uusi ruokasali, jonka toiminta on käynnistetty elokuussa 2018. Kyseisen koulun vanha tuotantokeittiö muutetaan päiväkodin palvelukeittiöksi. Saneerauksen yhteydessä vanha keittiö pienenee noin puolella. Koulun ja päiväkodin toiminnassa aikaisemmin ollut ruokasali jää päiväkodin käyttöön. Hyökännummen koulun ja päiväkodin siivous on siirtynyt elinkaari-hankkeelle vuoden 2018 aikana.

Ehnroosin koulun keittiön väistötila poistui käytöstä kesäkuussa 2017. Elokuusta 2017 ko. koulun oppilaat ja henkilökunta ovat ruokailleet Keudalla ja ruokailu jatkuu, niin kauan kunnes uusi koulu valmistuu.

Keväällä 2017 Kivistöntie 16 Vuokra-asunnot rakennukseen valmistui palvelukeittiö ja ruokasali.
Kyseisen yksikön ruokailukustannukset ovat mukana ruokapalvelujen talousarviossa ja keittiön toiminnasta vastaa ISS Palvelut Oy.

Sälinkään uuden koulun /-päiväkodin keittiötoiminnan sekä siivouksen käynnistäminen ja tarvittavat hankinnat vuonna 2019. Edellisen lisäksi ruokapalvelutyöntekijän rekrytointi.

Amandan päiväkodin laajennusosan valmistuminen ja uuden keittiön toiminnan käynnistäminen, astiahankinnat sekä ruokapalvelutyöntekijän rekrytointi vuonna 2021- 2022.

Mahdolliset Sote-vaikutukset.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

Pornaisten Linnunlaulun ja Aurinkolinnan päiväkotien ruoka- ja siivouspalvelutoiminnan siirtyminen Pornaisten kunnan sivistyspalveluiden alaisuuteen.

Hyökännummen päiväkodin saneeratun keittiön palvelukeittiötoiminnan käynnistäminen ja koko päiväkodin siivouksen käynnistäminen.

Sälinkään koulun ja päiväkodin ruoka- ja siivouspalvelujen käynnistäminen.

Tulosalueen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Keittiöverkkoselvityksen ja kunnanvaltuuston vahvistamien keittiöverkkoa koskevien päätösten eteenpäin vieminen	
	Mittari:	Kyseisten tavoitteiden edistäminen toiminnallisella tasolla
Tavoite:	Sälinkään uuden koulun ja päiväkodin keittiötoiminnan sekä siivouksen käynnistäminen	
	Mittari:	Tehokkaasti toimiva tuotantokeittiö ja siihen liittyvien toiminnallisten yksiköiden onnistunut uudelleen organisointi ruoka- ja siivouspalveluiden osalta
Tavoite:	Ulkoisten sopimusten jatkoselvittely / -käsittely	
	Mittari:	Päätökset sopimuksista

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Ruokapalvelujen suoritehintana	TP 2017	TA2018	TOE 2019
Päiväkodit	3,23	3,17	3,11
Koulut	2,88	3,70	3,48
Terveyskeskus	4,60	3,84	3,88
Kivistöntie 16 Hirvitalo	4,08	5,97	5,75

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP 2017	TA2018	TOE 2019
Ruokapalvelut			
Henkilöstön lkm	43	44,4	45,9
Keittiöiden lkm			
- keskuskeittiö	2	2	2
-terveyskeskuksen keittiö	1	1	1
-päiväkotien valmistava keittiö	2	2	2
-päiväkotien jakelukeittiöt	10	9	10
-päiväkotivipaleet, ei keittiötä	2	1	0
-koulujen jakelukeittiöt	7	7	7
-koulujen valmistavat keittiöt	8	8	7
Yhteensä (sis. Pornainen)	32	30	29
-Mäntsälän palvelukotiyhdistys	1	1	1
Kivistöntie 16 Hirvitalo	1	1	1
YHT.			31
Suoritteet:			
-Terveyskeskus	194 197	224 723	199 644
-Päiväkodit	284 659	302 140	314 986
-Koulut	647 546	630 011	630 543
Mäntsälä yhteensä	1 126 402	1 156 874	1 145 173
Kivistöntie 16 Vuokra-asunnot	11935	21126	19 982
Pornainen yhteensä	103 220	103 293	51 104
Pornainen vanh.koti ja vanh.yksiköt	50 557	53 982	51 104
Kaikki yhteensä	1 241 557	1 254 517	1 216 259
Toimintakulut € / suorite keskim.	3,32		
Suoritteet / yksikkö	38 799	40 086	39 234
Suoritteet / Hlö	28 873	28 923	26 498

Kuntatekniikka

Tili	KUNTATEKNIikka	Tp 2017	Ta 2018	Muutokset 2018	Tam 2018	Ta 2019 Ltk	Ta 2019	Ts 2020	Ts 2021
	Ulkoisen ja sisäisen								
30	TOIMINTATUOTOT	469 018	422 300	7 300	429 600	395 200	395 200	403 104	411 166
40	TOIMINTAKULUT	-3 002 087	-2 981 639	-17 600	-2 999 239	-3 030 289	-2 939 256	-3 090 894	-3 152 712
5	TOIMINTAKATE	-2 501 961	-2 559 339	-10 300	-2 569 639	-2 635 089	-2 544 056	-2 687 790	-2 741 546

Kuntatekniikan palveluajatus

Kuntatekniikan tulosalue tuottaa kuntalaisten tarpeita vastaavat liikennöitävyyspalvelut ja kehittää niitä turvallisuusnäkökohdat ja liikuntaesteiset huomioiden. Rakentaa ja ylläpitää yhdyskuntarakenteen edellyttämät kadut ja yleiset alueet, viher- ja virkistysalueet sekä leikkipuistot ja liikuntapaikat taloudellisesti painottaen turvallisuutta ja kestävä kehitystä.

Huolehtia kunnan yleisistä alueista vuorovaikutteisesti asukkaiden ja yhteisöjen kanssa päämääränä infrastruktuurin toimivuus.

Tulosalueen tehtäviä ovat:

- kadunpitäjän lain mukaiset tehtävät
- katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakentaminen sekä katualueelle sijoitettavien johtojen, laitteiden ja rakenteiden yhteensovittaminen
- varikko-, korjaamo- ja varastopalvelut
- jätehuollon järjestäminen
- maan- ja lumenkaatopaikkojen ylläpito ja hoito
- liikenneväylien, puistojen ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitotyöt
- metsien hoito
- romuajoneuvolain mukaiset tehtävät
- hulevesien hallinta asemakaava-alueella

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Alueurakkamallin kehittäminen katujen- ja viheralueiden kunnossapitotöissä. Mahdollinen ensimmäisen urakan kilpailuttaminen ja käynnistyminen voisi toteutua vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla.

Merkittävät toiminnalliset muutokset talousarviovuonna 2019

Hulevesijärjestelmien siirtyminen kunnalle tuo mukanaan merkittävät kunnossapito- ja talousvastuut. Hulevesille perustettu oma hulevesi-taseyksikkö, joka rakentaa ja kunnossapitää hulevesiverkostoa julkisoikeudellisen hulevesimaksun tuotolla.

Tulosalueen sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi talousarviovuodelle

Tavoite:	Kuntatekniikan toiminnan kehittämissuunnitelman jatkotoimenpiteet	
	Mittari:	Alueurakka kilpailutusmateriaalin laadinta ja kilpailutuksen käynnistäminen
Tavoite:	Kuntatekniikan substanssin määrittäminen ja vahvistaminen	
	Mittari:	Kuntatekniikan palvelukuvauksen suunnittelu ja toteuttaminen
Tavoite:	Asuinalueiden viihtyisyyden edistäminen - viihtyisä ja vireä ympäristö	
	Mittari:	Mäntsälänjoen kunnostaminen; kunnostustöiden jatkaminen Keskusta-alueen katuhankkeiden käynnistäminen
Tavoite:	Turvallinen ja toimiva kävely- ja pyöräilyverkosto	
	Mittari:	Mäntsälän jalankulku-, pyöräily- ja ulkoilureittien verkoston kehittämissuunnitelman mukaisesti kevyen liikenteen väylien toteuttaminen Uudet turvalliset kevyen liikenteen väylä -yhteydet investointisuunnitelman mukaisesti

Tavoite:	Hulevesiohjelman toteuttaminen ja uuden vesihuoltolain mukaisesti hulevesiverkon siirtäminen Mäntsälän kunnan vastuulle	
	Mittari:	Hulevesiviemäriverkoston rakentaminen ja kunnossapito hulevesi-taseyksikön kautta hulevesimaksulla kerätyllä tuotolla

Suorite- ja tunnuslukutiedot

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP 2017	TA2018	TOE2019
Kadut ja yleiset alueet			
kaavatietä km	102	107	110
€	1 492 567	1 254 500	1 171 000
€ / km	14 633	11 724	10 645
Puistot, puistometsät ja muut hoidossa olevat alueet			
ha	187	187	187
€	311 195	300 460	318 225
€ / ha	1 664	1 607	1 702
Taloussuunnitelma			
ha	848	848	848
puunmyynti (€)	171 500	110 000	100 000
puunmyynti m ³	3 500	2 500	2 452
Liikuntapaikat			
Asukkaat 31.12.	20 850	20 750	20 750
€	499 402	358 750	269 400
€ / as	24	17	13
Valaistus			
liikenne- ja tievalot MWh	2 102	2 050	2 000
Valaistus			
kuntoradat ja kentät MWh	105	105	105
Katu - ja aluevalaistus €	267 400	239 600	231 000
Kadut ja väylät			
Kadut (km)	21,7	22,0	25,0
Kokoojakadut (km)	34,0	37,5	39,0
Asuntokadut (km)	34,1	35,0	36,0
Kevyen liikenteen väylät	38,0	39,0	40,0
Katujen ja kevyenliikenteen väylien korjausvelka €	9 409 864		9 610 000
Katuvalaistus (lkm)	4 621	4 690	4 730
Mäntsälän jätteet			
Mäntsälän jätteet (tonnia)	6835	7050	7050
Vaarallinen jäte kiinteäpiste (tonnia)	64	78	78
Vaarallinen jäte keräysauto (tonnia)	6	12	12

3. Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMA MÄNTSÄLÄN KUNTA

TULOSLASKELMA (ulkoinen) (1000 €)	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	29 903	30 760	24 875	11 201	11 313	11 426	11 597	11 771	11 948
-muutos %	0,5	2,9	-16,8	-55,0					
Myyntituotot	19 044	19 811	14 739	2 985					
Maksutuotot	6 156	6 108	5 527	2 147					
Tuet ja avustukset	1 380	850	921	839					
Muut toimintatuotot	3 323	3 991	3 688	5 229					
-josta myyntivoitot	1 016	1 500	1 407	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Valmistus omaan käyttöön	31								
Toimintakulut	- 130 179	-134 914	-129 933	-121 219	-122 289	-123 512	-125 365	-127 245	-129 154
-muutos %	2,6	3,6	-0,2	-6,7					
Henkilöstökulut	- 52 562	-54 175	-55 395	-35 492					
Palkat ja palkkiot	- 41 628	-43 239	- 44 226	-28 878					
Henkilösivukulut									
Eläkekulut	- 8 977	-9 150	- 9 099	-5 575					
Muut henkilösivukulut	- 1 957	-1 786	- 2 070	-1 039					
Palvelujen ostot	- 61 624	-63 921	- 58 385	-74 444					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 6 086	-6 313	- 6 343	-4 849					
Avustukset	- 6 023	-6 358	- 5 524	-4 268					
Avustukset liikelaitoksille									
Muut toimintakulut	- 3 884	-4 148	- 4 287	-2 165					
Toimintakate	- 100 244	-104 154	-105 058	-110 018	- 110 977	- 112 086	- 113 768	- 115 474	- 117 206
-muutos % enn.-18	3,2	3,9	4,8	4,7					
-muutos % TA -18				5,6	1,0	1,0	1,5	1,5	1,5
Toimintakate ilman SOTE:n sisästen erien muutosta ulkoisiksi				-106 125					
-muutos % enn.-18				1,0					
-muutos % TA -18				1,9					
Verotulot	81 307	81 364	79 247	84 826	87 653	90 907	91 735	91 735	91 735
-muutos %	1,9	0,1	-2,5	7,0	3,3	3,7	0,9	0,0	0,0
Valtionosuudet	28 964	28 412	28 412	28 823	29 000	29 300	29 300	29 300	29 300
-muutos %	-1,0	-1,9	-1,9	1,4	0,6	1,0	0,0	0,0	0,0
Verorahoitus yhteensä	110 271	109 776	107 659	113 649	116 653	120 207	121 035	121 035	121 035
-muutos %	1,1	-0,4	-2,4	5,6	2,6	3,0	0,7	0,0	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	1 409	952	1 447	740	510	510	510	510	510
Korkotuotot	1 776	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Muut rahoitustuotot muilta	166	154	299	50	50	50	50	50	50
Korkokulut	- 531	-900	- 550	- 1 000	- 1 200	- 1 200	- 1 200	- 1 200	- 1 200
Muut rahoituskulut	- 2	-2	- 2	- 10	- 40	- 40	- 40	- 40	- 40
Vuosikate	11 436	6 574	4 048	4 371	6 186	8 631	7 777	6 071	4 339
Poistot ja arvonalentumiset									
Suunnitelman mukaiset poistot	- 6 582	-7 400	- 7 400	- 6 800	- 7 200	- 8 100	- 8 800	- 9 000	- 9 300
Tilikauden tulos	4 854	-826	-3 352	- 2 429	- 1 014	531	- 1 023	- 2 929	- 4 961
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 885	-795	-3 321	- 2 398	- 983	562	- 992	- 2 898	- 4 930
Tunnusluvut:									
Asukasmäärä	20 803	21 260	20 944	21 211	21 433	21 647	21 863	22 081	22 302
Toimintatuotot/toimintakulut, -%	-23,0	-22,8	-19,1	-9,2					
Vuosikate/Poistot %	173,7	88,8	54,7	64,3	85,9	106,6	88,4	67,5	46,7
Vuosikate, € / asukas	550	309	193	206	289	399	356	275	195
Toimintakate € /asukas	-4 819	-4 899	-5 016	-5 187	-5 178	-5 178	-5 204	-5 230	-5 255
- muutokset -%	3,5	1,7	4,1	3,4	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5
Verotulot € /asukas	3 908	3 827	3 784	3 999	4 090	4 200	4 196	4 154	4 113
- muutokset -%	2,2	-2,1	-3,2	5,7	2,3	2,7	-0,1	-1,0	-1,0

vt. Tp2017

vt. Tp2017

vt. TPe 2018

vt. Ts 2019

vt. Ts 2020

vt. Ts 2020

vt. Ts 2020

vt. Ts 2020

4. Investointiosa

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	Ta2018	Muutokset 2018	TaM 2018	Ennuste 31.12.2018	Kj2019	Ts2020	Ts2021	Ts2022	Ts2023	Ts2024
Valtuuston sitovuustaso nettositova (N)											
Kunnanhallitus											
Kiinteä omaisuus											
Maa-alueiden hankinta	Menot	-700 000	-700 000	-1 400 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Maa-alueiden myynti	Tulot	200 000		200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Kiinteä omaisuus yhteensä	N Netto	-500 000	-700 000	-1 200 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Aineeton käyttöomaisuus											
Osakkeiden hankinta	Menot	-488 500		-488 500	-773 500						
Osakkeiden myynti	Tulot										
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	N Netto	-488 500		-488 500	-773 500						
Kunnanhallitus yhteensä	Menot	-1 188 500	-700 000	-1 888 500	-1 473 500	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
	Tulot	200 000		200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	N Netto	-988 500	-700 000	-1 688 500	-1 273 500	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Kasvatus- ja sivistyslautakunta											
Irtain omaisuus											
Tilojen kalustaminen											
Opetuspalvelut											
Vaarojen ja riskien arvioinnin mukaiset investointitarpeet	N Menot	-20 000		-20 000	-20 000	-20 000					
Uuden opetussuunnitelman mukainen kalustaminen	N Menot	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-119 000					
Sälinkään koulun ensikertainen kalustaminen	N Menot	-400 000				-499 100					
Sivistyspalv. yks. tilojen ensikert. kalustaminen	N Menot	-107 000									
Sivistyspalv. yks. tilojen lisäkalustaminen	N Menot	-1 377 000									
Riihenmäen koulun ensikert.kalustaminen	N Menot	-980 000	-70 000	-70 000	-70 000						
Hyökännummen koulun esikertainen kalustaminen	N Menot	-529 000	-529 000	-529 000	-529 000						
Lukion musiikki ja av-välineistö	N Menot	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000						
Lukion varustaminen sähköisiä ylioppilaskirjoituksia varten	N Menot	-35 000									
Lukion kuvataidekalusteet ja tiimiluokan kalustaminen	N Menot	-13 000									
Vapaa-aikapalvelut											
Kirjaston henkilökunnan työtilan kalustehankinnat	N Menot	-25 000				-25 000					
Opistotalon alakerran opetusvälineiden ja kalusteiden hankinta	N Menot	-21 000				-21 000					
Kansalaisopiston tietotekniikkaluokan uudelleen varustaminen	N Menot	-13 000	-13 000	-13 000	-13 000						
Kirjasto, OptimaLocker säilytysjärjestelmä	N Menot	-15 000									
Liikuteltava työskentelykuutio kirjastoon	N Menot	-15 000									
Varhaiskasvatus											
Sälinkään päiväkodin ensikertainen varustaminen	N Menot	-75 000				-75 000					
Hyökännummen päiväkodin ensikertainen varustaminen	N Menot	-20 000	-100 000	-100 000	-100 000	-20 000					
Kalustehankinnat / ergonomian parantaminen korkeilla kalusteilla	N Menot	-15 000				-15 000					
Amandan päiväkodin ensikertainen varustaminen	N Menot						-100 000	-50 000			
Muut hankinnat											
Opetuspalvelut											
Dokumenttikamerat (lukio)	N Menot	-14 586				-14 586					
Sähköiset työpöydät (lukio)	N Menot	-5 000				-5 000					
Varhaiskasvatus											
Päivähoito ProConsona / uusi asiakastietojärjestelmä	N Menot	-30 000				-30 000					
Päivähoito mobiilihankke	N Menot	-40 000	-20 000	-20 000							
Sivistyslautakunta yhteensä	Menot	-834 000		-834 000	-814 000	-843 686	-100 000	-50 000			
	Tulot										
	N Netto	-834 000		-834 000	-814 000	-843 686	-100 000	-50 000			

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	Ta2018	TaM 2018	Ennuste 31.12.2018	TA 2019	Ts2020	Ts2021	Ts2022	Ts2023	Ts2024
Valtuuston sitovuustaso nettositova (N)										
Tekninen lautakunta										
Talonrakennus										
Koulurakennus										
Ehnröön koulu (kv 27.3.2017 § 6 kiint.leasingrah.)	N Menot	-19 000 000		-100 000	-100 000	-1 000 000	-10 400 000	-6 900 000	-100 000	
Ehnröön koulun väistötilat (kv 16.4.2018 § 38)	N Menot	-280 000		-280 000	-280 000					
Sälinkään koulu ja päiväkot	N Menot	-10 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-3 300 000				
Kotokartanon alueen palvelutalo. Vuodelle 2018 suunnittelumääräraha. Toteutus joko Kotokartanon peruskorjaus/muu ratkaisu.	N Menot	-8 200 000	-200 000	-200 000						
Selvitetään erikseen 40 tai 60 paikkaisen tehostetun palveluasumisyksikön + kuntoutusyksikkö vaihtoehtoiset rahoitus- ja toteuttamismallit										
Ehnröönin monitoimitilat (vaihe II) v. 2022-2023, hankesuunnittelu 2021, tilatarve ei tiedossa	N Menot						-250 000	-2 100 000	-2 400 000	
Päiväkotirakennus										
Keskusta-alueen päiväkot (5 ryhmää)	N Menot	-6 500 000								
Selvitetään ja päätetään erikseen sijainti sekä rahoitus- ja toteutusmalli päiväkotiselvityksen käsittelyn yhteydessä/jälkeen										
Amandan uudisrakennus (6-8 ryhmää + luontoeskari)	N Menot	-6 800 000	-1 890 000		-20 000	-1 000 000	-3 500 000	-2 300 000		
Rakennusten (perus)korjaukset/ sisäilmakorjaukset										
Rakennusten (perus)korjaukset/ sisäilmakorjaukset	N Menot		-200 000	-200 000	-200 000	-340 000	-520 000	-500 000	-500 000	
Päiväkot Amandan peruskorjaus (hanke poistuu)	N Menot		-80 000	-80 000	-20 000					
Myllymäen koulun peruskorjaus	N Menot						-200 000	-2 000 000	-2 000 000	
Hepolan koulun peruskorjaus	N Menot							-200 000	-2 000 000	-2 000 000
Vesiliikuntakeskus	N Menot	-15 300 000		-100 000	-100 000	-500 000	-7 200 000	-7 500 000		
Selvitetään ja päätetään erikseen sijainti sekä rahoitus- ja toteutusmalli										
Monitoimitalon peruskorjaus	N Menot	-5 300 000						-300 000	-2 500 000	-2 500 000
Kirjasto	N Menot	-8 000 000								
Paloasema	N Menot	-7 000 000								
Elinkaarihankkeet										
Riihenmäen alakoulu (uudisosa) + rak.ind.	N Menot	-14 785 892								
Riihenmäen alakoulu (vanhan koulun muutokset) + rak.ind.	N Menot	-1 306 200								
Hyökännummen alakoulu ja päiväkot (Uudisosa) + rak.ind.	N Menot	-13 072 500	-2 736 500	-2 736 500	-2 736 500					
Hyökännummen alakoulu ja päiväkot (vanha osa) + rak.ind.	N Menot	-1 924 700	-1 815 700	-2 115 700	-2 115 700	-100 000				
Elinkaarihankkeet yhteensä										
	Menot		-4 552 200	-4 552 200	-4 852 200	-100 000				
	Tulot									
	N Netto		-4 552 200	-4 552 200	-4 852 200	-100 000				
Talonrakennus yhteensä										
	Menot		-12 922 200	-11 812 200	-11 572 200	-5 240 000	-19 120 000	-18 850 000	-7 500 000	-8 900 000
	Tulot									
	N Netto		-12 922 200	-11 812 200	-11 572 200	-5 240 000	-19 120 000	-18 850 000	-7 500 000	-8 900 000

Investoinnit	Kustannus- arvio ja muutokset	Ta2018	TaM 2018	Ennuste 31.12.2018	TA 2019	Ts2020	Ts2021	Ts2022	Ts2023	Ts2024
Valtuuston sitovuustaso nettositova (N)										
Kuntatekniikka										
Alueet (mm. teollisuus ja infrarakentaminen)										
Alueet ja infrarakentaminen	N Menot	-650 000	-700 000	-700 000	-500 000	-1 000 000	-700 000	-700 000	-700 000	
Kapuli III b	N Menot	-5 800 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 800 000	-1 200 000				
Alueet (mm. teollisuus ja infrarakentaminen) yhteensä	N Menot	-2 150 000	-2 150 000	-2 200 000	-2 300 000	-2 200 000	-700 000	-700 000	-700 000	
Kevytiliikenne										
Kevytiliikenne	N Menot	-200 000	-200 000	-200 000	-300 000	-250 000	-400 000	-400 000	-400 000	
Liikenne										
Taruman alueen kadut	N Menot	-700 000	-100 000	-100 000						
Liikenneväylät	N Menot	-700 000	-650 000	-650 000	-470 000	-1 050 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	
Liikenne yhteensä	N Menot	-800 000	-800 000	-750 000	-470 000	-1 050 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	
Puistot ja leikkipaikat										
Puistot ja leikkipaikat	N Menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
	Tulot									
Mäntsälänjoen kunnostussuunnitelma	N Menot	-300 000	-300 000	-300 000	-500 000	-200 000	-200 000			
	Tulot	90 000	90 000		150 000					
Puistot ja leikkipaikat yhteensä	N Menot	-310 000	-310 000	-400 000	-450 000	-300 000	-300 000	-100 000	-100 000	
	Tulot									
Liikuntapaikat	N Menot	-100 000	-100 000	-100 000	-200 000	-400 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Kuntatekniikka yhteensä										
	Menot	-3 650 000	-3 650 000	-3 650 000	-3 870 000	-4 200 000	-2 500 000	-2 300 000	-1 100 000	
	Tulot	90 000	90 000		150 000					
	N Netto	-3 560 000	-3 560 000	-3 650 000	-3 720 000	-4 200 000	-2 500 000	-2 300 000	-1 100 000	
Hankeryhmät										
Hankeryhmät	N Menot	-50 000	-50 000	60 000	-50 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Irtain omaisuus / Tekninen toimiala										
Irtain omaisuus / Tekninen toimiala	N Menot	-200 000	-200 000	-200 000	-400 000	-300 000	-200 000	-300 000	-300 000	
Valtuustosalin äänitekniikka	N Menot	-35 000	-35 000	-35 000						
Vesihuollon perusinvestoinnit										
Mäntsälän vesihuoltostrategian pohjalta määritellään vesihuoltoinvestoinnit tuleville suunnitteluvuosille.										
Hulevesiverkosto	Menot			-1 920 529						
Siirtovesilinja Pukkila-Mäntsälä	Tulot			1 287 305						
Vesihuollon perusinvestoinnit yhteensä	N Netto			-633 224						
Tekninen lautakunta yhteensä										
	Menot	-16 857 200	-15 747 200	-17 317 729	-9 560 000	-23 720 000	-21 650 000	-10 200 000	-10 000 000	-4 500 000
	Tulot	90 000	90 000		150 000					
	Netto	-16 767 200	-15 657 200	-17 317 729	-9 410 000	-23 720 000	-21 650 000	-10 200 000	-10 000 000	-4 500 000
Kunnan investoinnit yhteensä										
Kunnan investoinnit yhteensä	Menot	-19 162 700	-18 752 700	-19 605 229	-11 103 686	-24 520 000	-22 400 000	-10 900 000	-10 700 000	-5 200 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	Tulot	90 000	90 000		150 000					
Käyttöomaisuuden myynnit	Tulot	200 000	200 000	1 487 305	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	Netto	-18 872 700	-18 462 700	-18 117 924	-10 753 686	-24 320 000	-22 200 000	-10 700 000	-10 500 000	-5 000 000

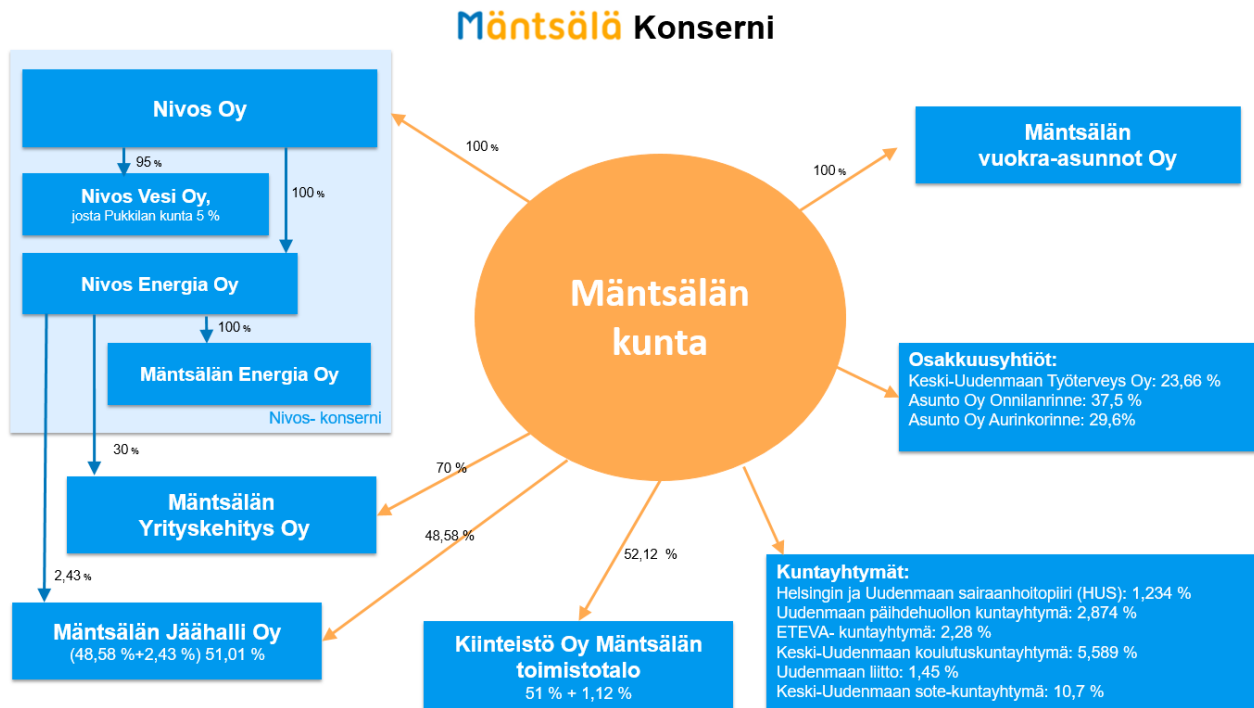
5. Rahoitusosa

RAHOITUSLASKELMA MÄNTSÄLÄN KUNTA

RAHOITUSLASKELMA (1 000 €)	TP 2017	TA 2018	2018 TPE	TA 2019	TS 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024
Toiminnan rahavirta									
Vuosikate	11 436	6 574	4 048	4 371	6 186	8 631	7 777	6 071	4 339
Satunnaiset erät									
Tulorahoituksen korjauserät	-1 016	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
	10 420	5 074	2 548	2 871	4 686	7 131	6 277	4 571	2 839
Investointien rahavirta									
Investointimenot	-18 046	-19 163	-17 988	-11 104	-24 520	-22 400	-10 900	-10 700	-5 200
Rahoitusosuudet investointimenoihin	14	90		150					
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	1 132	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
	-16 900	-17 373	-16 288	-9 254	-22 820	-20 700	-9 200	-9 000	-3 500
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 480	-12 299	-13 740	-6 383	-18 134	-13 569	-2 923	-4 429	-661
Rahoituksen rahavirta									
Antolainauksen muutokset	-1 121	150	150	150	150	150	150	150	150
Antolainasaamisten lisäykset -	-1 334	-62	-62	-62	-62	-62	-62	-62	-62
Antolainasaamisten vähennykset	212	212	212	212	212	212	212	212	212
Lainakannan muutokset	4 702	11 600	12 800	6 200	18 000	13 400	2 800	4 300	500
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 333	15 500	14 000	11 500	15 500	18 200	18 200	18 200	18 200
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 369	-3 900	-3 900	-5 400	-7 000	-3 800	-2 700	-5 000	-5 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 262		2 700	100	9 500	-1 000	-12 700	-8 900	-12 700
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 613	400	800						
Rahoituksen rahavirta	6 194	12 150	13 750	6 350	18 150	13 550	2 950	4 450	650
Rahavarojen muutos	-286	-149	10	-33	16	-19	27	21	-11
Rahavarat 31.12./ tot. hetki	52	-97	44	11	28	8	36	57	46
Rahavarat 1.1.	337	52	52	44	11	28	8	36	57
Tunnusluvut:									
Asukasmäärä	20 803	21 260	20 944	21 211	21 433	21 647	21 863	22 081	22 302
Investointien tulo-rahoitus, %	63,4	34,5	22,5	39,9	25,2	38,5	71,4	56,7	83,4
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	48,6	28,8	18,6	27,0	19,7	33,1	57,8	39,0	43,2
Lainanhoitokate	2,4	1,9	1,0	0,8	0,9	2,9	4,4	1,3	0,8
Lainakanta (1000€)	62 684	74 284	75 484	81 684	99 684	113 084	115 884	120 184	120 684
Lainakanta / asukas	3 013	3 494	3 604	3 851	4 651	5 224	5 300	5 443	5 411
Kiinteistöleasingvastuut (1000€)		5 750	5 750	7 600	3 500	16 900	16 900	16 900	16 900
Kiinteistöleasingvastuut / asukas		270	275	358	163	781	773	765	758

6. Mäntsälän kuntakonsernin tytäryhtiöt

Konsernin rakenne ja omistussosuudet

6.1. Nivos Oy –konserni

NIVOS-KONSERNIN

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2019

Nivos-konsernin strategiatasot osana omistajaohjausta

Toimintaympäristön muutosajurit

Nivos-konsernin palveluajatus

Palvelemme yhden luokun periaatteella, tarjoamalla kokonaisvaltaisesti asumiseen ja yrittämiseen liittyviä laadukkaita infrastruktuuripalveluita. Tuemme hyvää asumista ja yrittämistä olemalla joustava kumppani, jonka asiantuntijoiden toiminta on tehokasta, käytännönläheistä ja sujuvaa – asiakkaalle helppoa.

Nivos-konsernin taloudelliset tavoitteet

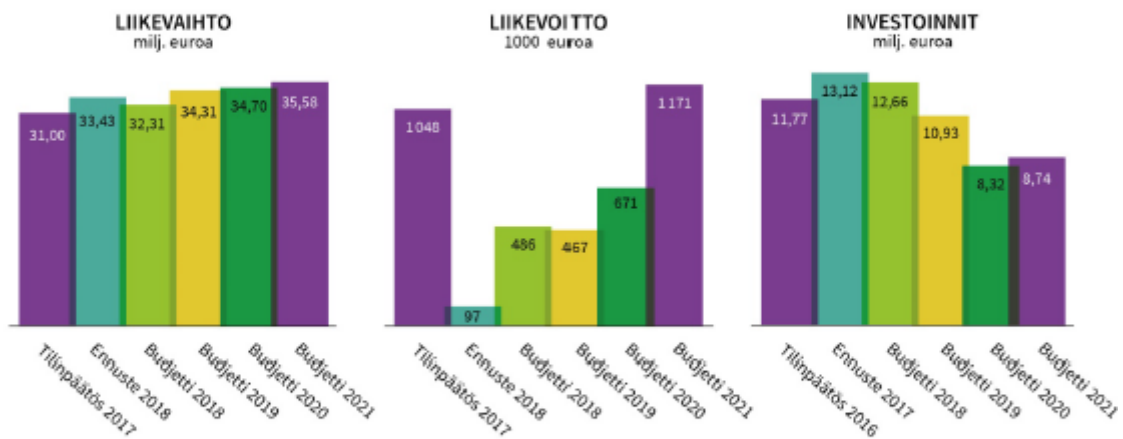
Konsernin liikevaihdon ennustetaan kasvavan tulevina vuosina noin 1-3 % vuosittain. Myös liikevoitto paranee myynnin kasvun ja toiminnan kehittämisen myötä.

Vuonna 2019 investoidaan noin 11 miljoonaa euroa ja vuosina 2020 ja 2021 noin 8-9 miljoonaa euroa vesi-, energia- ja laajakaistainfrastruktuuriin.

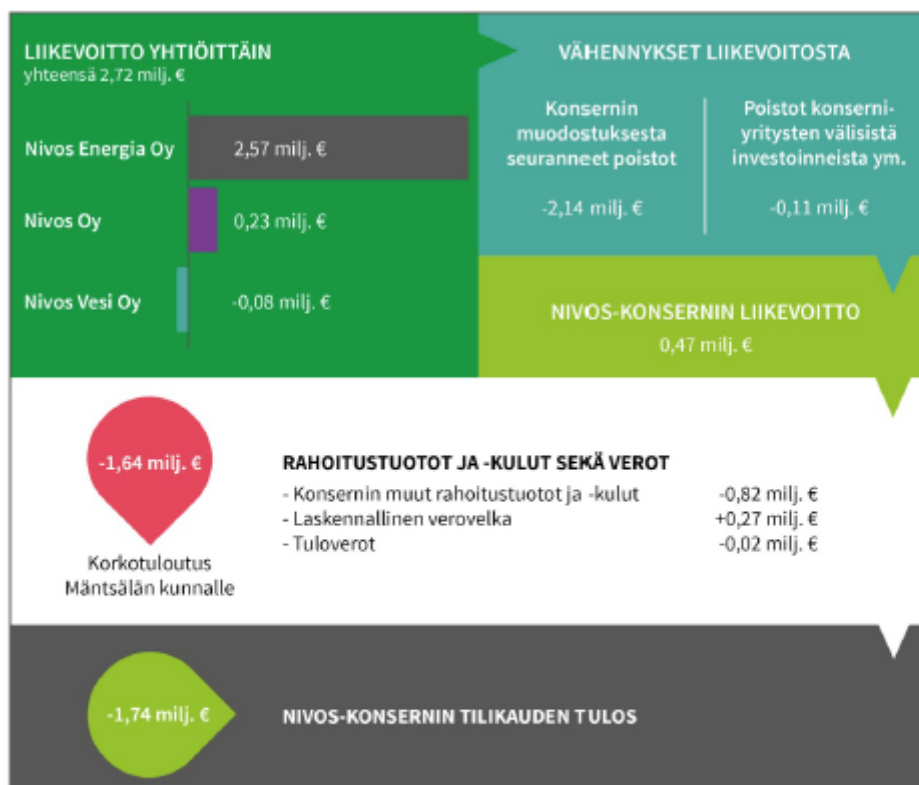
28.9.2018

2(3)

Virallisessa konserniyhteenvedossa yritysten operatiivinen kannattavuus ei tule esille, sillä tulos näyttää tappiollisempaa tulosta kuin konsernin emo- ja tytäryritykset suoraan yhteenlaskettuna.

Nivos-konsernin liikevoiton muodostuminen 2019

Liiketoiminnot ovat vesiliiketoimintaa lukuun ottamatta Nivos Energia Oy:ssä. Emoyhtiö Nivos Oy tuottaa konsernille johtamis-, talous- ja henkilöstöhallinnon sekä viestinnän ja markkinoinnin palveluita.

Nivos-konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2019

28.9.2018

3(3)

Suuret investointitarpeet vesi- ja energiainfrastruktuuriin lisäävät tuloksentekopainetta liiketoiminnoille. Jokaisen liiketoiminnan toimintaa viedään eteenpäin innovatiivisesti prosesseja kehittäen ja kannattavuutta parantaen. Konsernitasolla, kun mukaan lasketaan kirjanpidollinen konserniaktiivan ja liikearvon poisto, 2,1 milj. euroa, näyttää liikevoitto todellista yritysten liiketoiminnan operatiivista tulosta vähemmän.

Tilikauden tulos muodostuu konsernin kirjanpidossa suunnitellusti negatiiviseksi, kun liikevoitosta maksetaan pääomalainan korko omistajalle ja muut rahoituskulut. Kirjanpidollisesti konsernin muodostusvaiheessa syntynyt laskennallinen verovelka parantaa tilikauden tulosta n. 270 tuhatta euroa. Tilikauden kirjanpidollinen tulos on siten suunnitellusti konsernissa vuonna 2019 noin 1,7 milj. euroa tappiolla.

Liite 1; Tuloslaskelma, Liite 2; Rahoituslaskelma, Liite 3; Lainat

Nivos-konsernin merkittävät toiminnalliset tavoitteet 2019

Konsernissa jatketaan edelleen yhtenäisten toimintatapojen kehittämistä. Tiedon johtaminen, niin datan kuin henkilöstönkin, sekä resurssien varmistaminen ja asiakaskokemuksen kehittäminen ovat strategian onnistumisen kannalta keskeisissä rooleissa.

Nivos-konsernin tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi 2019–2021

Infrastruktuurin kehittäminen tukien Mäntsälän kunnan strategiaa Huolehditaan välttämättömyysinfrastruktuurin kehittämisen vastaamaan kunnan kasvua ja mahdollistavan sekä yrityksille että asukkaille riittävän laadukkaat ja luotettavat infrastruktuuripalvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti.	Elinkeinopolitiikan tukeminen paikallisesti Osallistumme aktiivisesti suurimpien uusien yritysten Mäntsälään sijoittumiseen tarjoamalla energiaratkaisuja kilpailukykyisin ehdoin.
Seutuyhteistyön vahvistaminen Haetaan volyymietuja laajemman yhteistyön kautta Nivos-konsernin toiminta-alueella esimerkkinä vesilaitosyhteistyö Pukkilan ja Pornaisten kuntien kanssa sekä kaukolämpöyhteistyö Pornaisten ja Kärkölän sekä mahdollisesti muidenkin lähikuntien kanssa.	Mäntsälän kunnan talouden tukeminen Mäntsälän kunnan taloutta konserni tukee 1,6 miljoonan euron korkotuloutuksella ja kehittämällä liiketoimintaa huolehtien Nivos-konsernin arvonnoususta.

Nivos-konsernin tavoitteet ja mittarit

Tulokset: Yksityiskohtaiset tiedot eivät ole julkisia tulosten osalta.

Tavoite	Mittari	Tavoite	Mittari
Terve voitollinen liiketoiminta	Liikevoitto	Vahva tekemisen kulttuuri	Henkilöstökysely
Onnellinen asiakas	Asiakaskokemus	Ekologisen jalanjäljen parantaminen	Energiaratkaisut - liiketoiminnan tulokset

Nivos-konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2019

Nivos konserniyhteenveto

TULOSLASKELMAENNUSTE (1 000€)
28.9.2018

	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	Budjetti 2018	Budjetti 2019	Budjetti 2020	Budjetti 2021
LIIVEVAIHTO	30 991	33 431	32 311	34 311	34 701	35 582
Liiketoiminnan muut tuotot	549	198	96	93	95	96
Kulut	23 647	26 232	24 649	26 357	26 334	26 628
Poistot	6 845	7 300	7 272	7 579	7 792	7 879
LIIVEVOITTO	1 048	97	486	467	671	1 171
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 075	-2 335	-2 249	-2 457	-2 585	-2 609
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-1 028	-2 238	-1 763	-1 989	-1 914	-1 438
Tilinpäätössiirrot	202	490	219	248	235	140
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-826	-1 748	-1 544	-1 741	-1 679	-1 298

	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	Budjetti 2018	Budjetti 2019	Budjetti 2020	Budjetti 2021
INVESTOINNIT						
Yhteensä	11 773	13 123	12 659	10 934	8 322	8 742
Investointiaste	38 %	39 %	39 %	32 %	24 %	25 %

28.9.2018

Nivos-konserni

LAINAT (1000 €)

	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	Budjetti 2018	Budjetti 2019	Budjetti 2020	Budjetti 2021
Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat 31.12, keskinäiset lainat eliminoitu						
Pääomalaina Mäntsälän kunnalta	27 300	27 300	27 300	27 300	27 300	27 300
Pääomalaina Pukkilan kunnalta	500	500	0	500	500	500
Pitkäaikaiset lainat	49 997	61 128	56 945	66 061	64 055	66 512
Lyhytaikaiset lainat	0	0	0	0	0	0
Lainat yhteensä	77 797	88 928	84 245	93 861	91 855	94 312

RAHOITUSLASKELMAENNUSTE (1 000€)
28.9.2018

Nivos konserniyhteenveto

	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	Budjetti 2018	Budjetti 2019	Budjetti 2020	Budjetti 2021
Liiketoiminnan rahavirta						
Voitto / tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-1 028	-2 238	-1 763	-1 989	-1 914	-1 438
Oikaisu liikevoittoon	8 508	9 635	9 507	10 036	10 377	10 488
Käyttöpääoman muutos	992	-50	-764	-900	-450	-200
Maksetut korot ja maksut	-2 249	-2 344	-2 258	-2 464	-2 594	-2 617
Saadut osingot						
Saadut korot	13	9	9	7	9	8
Maksetut välittömät verot	-4	-16	-20	-19	-20	-20
Liiketoiminnan rahavirta	6 233	4 995	4 711	4 671	5 408	6 221
Investointien rahavirta						
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-7 844	-12 284	-11 849	-10 030	-7 354	-7 714
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot						
Myönnettyt lainat	-3	-14		0	0	0
Investoinnit muihin sijoituksiin	-796	-839	-810	-904	-970	-1 030
Lainaseamisten takaisinmaksut		0	60	0	0	0
Luovutustulot muista sijoituksista						
Saadut avustukset investointeihin		233	311	78	0	0
Saadut korot investoinneista						
Saadut osingot investoinneista	151	0		0	0	0
Vakuustalletusten lisäys / vähennys	-376	267		0	0	0
Investointien rahavirta	-8 868	-12 637	-12 288	-10 856	-8 324	-8 744
Rahoituksen rahavirta						
Lyhytaikaisten lainojen nostot		2 000		0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-2 000	-1 152	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen nostot	1 676	15 825	12 335	36 120	1 500	6 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-3 424	-4 695	-4 037	-31 187	-3 506	-3 543
Liittymismaksujen lisäys	831	270	451	300	300	300
Konserniavustus						
Maksetut osingot						
Omien osakkeiden hankinta ja myynti						
Muut oikaisu						
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista						
Arvopaperien muutokset						
Vähemmistölle maksetut osingot ja muut muutokset						
Rahoituksen rahavirta	-918	11 400	7 597	5 233	-1 706	2 757
Rahavarojen muutos	-3 553	3 758	20	-953	-4 621	235
Rahavarat 1.1	6 249	2 736	26	6 494	5 542	921
Fuusiosta siirtyneet rahavarat	39					
Rahavarat 31.12.	2 736	6 494	45	5 542	921	1 155

6.2. Mäntsälän vuokra-asunnot Oy

TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2019 - 2021

Mäntsälän vuokra-asunnot Oy:n koko osakekannan omistaa Mäntsälän kunta.
Mäntsälän vuokra-asunnot Oy rakennuttaa, omistaa ja isännöi vuokra-asuinkiinteistöjä koko elinkaaren ajan.

Mäntsälän vuokra-asunnot Oy:n palveluajatus

Mäntsälän vuokra-asunnot Oy:n toiminta-ajatuksena on tarjota Mäntsälän kunnassa laadukkaita ja kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Mäntsälän kunnan laatiman asunto-ohjelman mukaisesti paikkakuntalaisille, kuntaan muuttaville asukkaille ja erityisryhmille.

Mäntsälän vuokra-asunnot Oy:n toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2019 – 2021

Yhtiö jatkaa asuntokannan kehittämistä asunto-ohjelman ja vahvistetun kiinteistöstrategian mukaisesti huomioiden samalla muiden toimijoiden asuntotarjonta sekä uudistuotanto kunnassa.

Asuntojen vuokraustoiminta näyttää tällä hetkellä hyvältä, mutta huonokuntoisen asuntokannan haluttavuus vähenee koko ajan, kun muiden toimijoiden uudistuotantoa valmistuu kuntaan. Muiden toimijoiden valmistuva uudistuotanto vaikeuttaa yhtiön vanhan asuntokannan vuokraamista etenkin Mustamäessä.

Toimenpiteitä asuntojen käyttöasteen parantamiseksi, vaihtuvuuden, vuokrasaatavien ja häättöjen vähentämiseksi on tehty ja tehdään edelleen.

Aravarajoitukset ja purkuluvat

Mäntsälän vuokra-asunnot Oy:n seuraavat kohteet ovat vapaat aravarajoituksista sekä kahdella kohteella on lisäksi purkulupa:

- Vuohimäentie 3
- Vuohimäentie 7
- Mustamäentie 18 (myös purkulupa)
- Mustamäentie 21
- Mustamäentie 25 (myös purkulupa)
- Keskuskatu 19
- Pukkimäentie 2

Aravarajoituksista vapautuneiden ja purkuluvan saaneiden kohteiden myyntiä jatketaan yhtiön hallituksen ja omistajan vahvistaman kiinteistöstrategian mukaisesti. Tavoitteena on saada yhtiön asuntokanta houkuttelevaksi ja kilpailukykyiseksi.

Kulurakenteen seuraaminen

Yhtiön kulurakennetta seurataan ja pyritään saamaan säästöjä hoito- ja rahoituskuluihin. Samalla varmistetaan velkamäärän hallinta ja varaudutaan tuleviin yhtiön kannalta merkittäviin investointeihin.

Tulevaisuus

Yhtiön tulevaisuudesta käydään omistajan kanssa neuvotteluja. Yhtiöstä on teetetty liiketaloudellinen selvitys, jota hyödynnetään yhtiön tulevaisuuden suunnittelussa.

Mäntsälässä 20.9.2018

Mäntsälän vuokra-asunnot Oy

Rauni Ohvo
toimitusjohtaja

MÄNTSÄLÄN VUOKRA-ASUNNOT OY**Rahoituslaskelma 2/2018**

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Toteutuma 31.08.2017	Toteutuma 31.8.2018	TPE 2018	TA 2019	Ts 2020	Ts 2021
Liiketoiminnan rahavirta									
Liikevoitto	68 103	150 762	-33 222	563 133	148 643	1 226 746	818 578	708 534	688 022
Oikaisut liikevoittoon/ poistot	790 255	1 145 034	1 238 155	502 462	817 361	996 500	1 102 757	834 200	800 600
Muut tulot/vuokravaikkeuksien muutos	-19 159			22 123	-524	25 000			
Maksetut korot ja maksut	-426 109	-431 678	-450 000	-279 856	-338 027	-476 200	-498 704	-410 000	-620 000
Saadut korot	4 437	3 338		1 929	2 214	4 000	0	0	
Välittömät vero									
Satunnaiset tulot(+) /menot(-)		419 699	180 000	144 818			0	0	
Liiketoiminnan rahavirta	417 527	1 287 155	934 933	954 610	629 667	1 776 046	1 422 631	1 132 734	868 622
Investointien rahavirta									
Investoinnit aineell. & aineett. hyöd.	-13 027 003	-13 421 090	-200 000	-1 696 459	-67 264	-830 000	-1 000 000	-6 000 000	-4 000 000
Avustukset investointeihin					81 200	81 200	93 100	900 000	
Luovutustulot aineett. & aineell. hyöd.	5 895 466	10 883 044	650 000			1 950 000			
Osuustie 2 G purkukulut						-200 000			
Luovutustulot muista sijoituksista		727 836		353 090	704 245	705 000			
Investointien rahavirta	-7 131 537	-1 810 210	450 000	-1 343 369	718 182	1 706 200	-906 900	-5 100 000	-4 000 000
Rahoituksen rahavirta									
Edellisten tilikausien korjaukset	0	-31 687							
Pitkäaikaisten lainojen nostot	7 107 375	1 200 000	500 000	1 200 000		0	1 000 000	6 000 000	4 000 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-717 079	-640 653	-2 211 000	-463 110	-768 153	-954 270	-695 058	-1 934 846	-716 175
Lyhytaikaisen lainan muutokset	1 200 000		0						
Rahoituksen rahavirta	7 590 296	527 660	-1 711 000	736 890	-768 153	-954 270	304 942	4 065 154	3 283 825
Rahavarojen muutos	876 286	4 605	-326 067	348 131	579 696	2 527 976	820 673	97 888	152 447
Rahavarat 1.1.	160 993	1 672 750	1 677 354	1 037 279	1 677 354	1 677 354	4 205 330	5 026 003	5 123 891
Rahavarat 31.12. / 31.8. / 30.4.	1 037 279	1 677 354	1 351 287	1 385 410	2 257 050	4 205 330	5 026 003	5 123 891	5 276 338
Lainakanta 1.1.	23 962 815	31 553 111	31 553 111	31 553 111	32 112 457	32 112 457	31 158 187	31 463 129	35 528 283
lainojen nostot	8 307 375	1 200 000	500 000	1 200 000		0	1 000 000	6 000 000	4 000 000
lainojen lyhennykset	-717 079	-640 653	-2 211 000	-463 110	-768 153	-954 270	-695 058	-1 934 846	-716 175
Lainakannan muutos	7 590 296	527 660	-1 711 000	736 890		-954 270	304 942	4 065 154	3 283 825
Lainakanta 31.12.	31 553 111	32 112 457	29 842 111	32 290 000	31 344 304	31 158 187	31 463 129	35 528 283	38 812 108
Laina kunnalle	2 259 893	2 229 281	1 029 281	1 029 281	2 135 333	2 120 027	2 089 415	2 058 803	2 028 191
Lainakanta ilman konsernilainaa	29 293 218	29 883 176	28 812 830	31 260 719	29 208 971	31 921 008	29 373 714	33 469 480	36 783 918

MÄNTSÄLÄN VUOKRA-ASUNNOT OY

Tuloslaskelma 2/2018

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	Toteutuma 31.8.2017	Toteutuma 31.8.2018	TPE 2018	TA 2019	Ts 2020	Ts 2021
Liikevaihto	4 086 718	3 885 632	3 756 333	2 581 492	2 540 264	3 724 500	3 618 505	2 755 000	3 255 000
- vuokratuotto									
- käyttökorvaukset									
- Muut kiinteistön tuotot	55 466	337 957		35 079	165 548	60 000	210 000	80 000	100 000
Myyntitulot						823 746		987 734	213 622
Henkilöstökulut yht.	-302 539	-259 950	-260 000	-188 021	-188 848	-260 000	-270 000	-280 000	-280 000
Poistot	-790 255	-1 145 034	-1 238 155	-502 462	-817 361	-996 500	-1 102 757	-834 200	-800 600
Arvon alentumiset	-260 400	-395 119							
Kiint.muut hoitokulut yht.	-2 690 364	-2 242 187	-2 291 400	-1 366 806	-1 558 504	-2 100 000	-1 637 170	-2 000 000	-1 800 000
Luottotappiot ja jälkiperintätuoto	-30 522	-30 537		3 852	7 544	-25 000			
Liikevoitto (-tappio)	68 103	150 762	-33 222	563 133	148 643	1 226 746	818 578	708 534	688 022
Rahoitustuotot- ja kulut	-421 672	-428 340	-450 000	-277 926	-335 813	-472 200	-498 704	-410 000	-620 000
- korkotuotot	4 437	3 338		1 929	2 214	4 000			
- korkokulut	-426 109	-428 925	-450 000	-277 955	-311 332	-475 000	-498 704	-410 000	-620 000
- muut rahoituskulut		-2 753		-1 900	-26 695	-1 200			
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	-353 569	-277 578	-483 222	285 207	-187 170	754 546	319 874	298 534	68 022
Satunnaiset erät yhteensä	0	0	180 000	144 818					
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-353 569	-277 578	-303 222	430 025	-187 170	754 546	319 874	298 534	68 022
Vapaaeht. varausten muutos (asuintalovaraus)									
Välittömät verot									
Tilikauden voitto/ tappio	-353 569	-277 578	-303 222	430 025	-187 170	754 546	319 874	298 534	68 022
Henkilöstön lukumäärä	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Asukkaat	812	889	850						
Kiinteistöt lkm	22	21	21	21	21	18	18	15	16
Asunnot lkm	535	539	539	539	539	479	479	385	549
Asuinneliöt	27 513	27 813	30 199	27 283	27 283	23 812	23 812	18 978	22 527
Kesk. neliövuokra / kk	11,83	11,75	11,19	11,75	11,49	11,49	11,72	12,19	
- pääomavuokra, €/m2/kk		1,92	3,34	3,34					
- hoitomenuvuokra, €/m2/kk		9,83	7,85	7,85					
Sitovat tavoitteet									
Asuntojen vuokrausaste	94 %	94,81	97 %	95 %	97 %	98 %	99 %	99 %	
Asuntojen vaihtuvuus	33 %	35,59	20 %	25 %	17 %	15 %	20 %	20 %	
Vuokrasaatava	1,8 %	1,71	1,3 %	2,4 %	1,9 %	1,0 %	1,3 %	1,3 %	
Luottotappiot	1,01	0,75	0,1				0,1	0,1	
Tunnusluvut									
Hakemuksia voimassa, kpl	149	108	150	114	132		150	150	
- joista vaihtohakemuksia, kpl	40	18	25	12	8		25	25	
Uusia vuokrasopimuksia / kk, kpl	13	20	18	15	13		18	18	
- joista vaihtoja / kk, kpl	4	6	3	8	2		3	3	

Investoinnit

	TP 2017	Ta2018	Ts2019	Ts2020	Ts2021
Uudisrakennus (50-70 as)			1 000 000	6 000 000	4 000 000
Uudisrakennus (40 as.)					
Korjaukset (tarkennetaan vuosittain)	250 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Investoinnit yhteensä	250 000	500 000	1 500 000	6 500 000	4 500 000

6.3. Mäntsälän Yrityskehitys Oy

Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n palveluajatus

Kunnan elinkeinopalveluista vastaa pääosin Mäntsälän Yrityskehitys Oy, josta kunta omistaa 70 % ja Nivos Energia Oy 30 %.

Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n tärkeimpänä tavoitteena on saada sijoittautumaan Mäntsälään uusia kansainvälisiä ja kansallisia yrityksiä.

Mäntsälän Yrityskehitys Oy vastaa uusyritystoiminnasta ja yritysneuvonnasta.

Kuntakonsernin sisäinen yhteistyö organisatoristen muutosten myötä tiivistyy ja tehostuu edelleen.

Maaseudun kehittämisohjelman yhteistyöstä vastaa Mäntsälän alueella Mäntsälän Yrityskehitys Oy.

Aito yhteistyö kunnan ja yrittäjien välillä saadaan säännöllisillä tapaamisilla kunnan johdon, luottamusmiesten, viranhaltijoiden, kunnan työntekijöiden ja yrittäjien kanssa.

Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n toimintaympäristön painopisteet suunnittelukaudella 2019–2021

- *Kunnan maankäyttöpalvelut huolehtivat, että kunnalla on riittävä tonttitarjonta yrityksille sekä riittävä asunto- ja tonttitarjonta työntekijöille.*
- *Kuntakonserni ja maankäyttöpalvelut huolehtivat, että asiakkailta on kustannusvastaavat tariffikäytännöt ja tarkoituksenmukaiset rakennustapaohjeet yritystonteille.*
- *Mäntsälän Yrityskehitys Oy myy ja markkinoi kunnan yritystontteja. Yrityskehitys tarjoaa sijoittautumispalveluita yrityksille ja edesauttaa yksityisen sektorin työpaikkojen määrän kasvua.*
- *Elinkeinoelämän tyytyväisyys kunnan toimintaa kohtaan arvioidaan asiakaskyselyillä. Mäntsälän Yrityskehitys Oy tekee yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa asiakaskyselyt.*
- *Mäntsälän Yrityskehitys Oy järjestää säännöllisesti yrittäjille ja yrittäjäksi aikoville info- ja koulutustilaisuuksia. Tilaisuudet järjestetään yhdessä kunnan, yrittäjäyhdistysten ja työvoimahallinnon kanssa.*

Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n merkittävät toiminnalliset painopisteet talousarviovuonna 2019

- *Logistisen sijainnin hyödyntäminen ja datakeskuksesta saatavan lämmön avulla panostetaan uusiin logistiikkakeskuksiin sekä teollisuusyrityksiin.*
- *Vahvistetaan edelleen kansainvälisten ja kansallisten yritysten sijoittumismahdollisuuksia Mäntsälään. Toteutuksen hoitaa Mäntsälän Yrityskehitys Oy. Lisätään yhteydenpitoa kansainvälisiin yrityksiin yhteistyössä Invest In Finlandin / Finpron kanssa.*
- *Mäntsälän Yrityskehitys Oy antaa yritysneuvontaa alkaville ja olemassa oleville yrityksille.*
- *Luodaan yhdessä Mäntsälän kunnan ja kuntakonsernin kanssa kilpailukykyinen toimintaympäristö yrityksille. Kunta huolehtii riittävästä tonttitarjonnasta yrityksille sekä asunto- ja tonttitarjonnasta työntekijöille. Kunta takaa yhdessä kuntakonsernin kanssa kustannusvastaavat tariffikäytännöt ja laatii tarkoituksenmukaiset rakennustapaohjeet yritystonteille.*
- *Kunnan hankintojen valmistelussa huomioidaan yritysvaikutus.*
- *Yritysneuvontapalveluiden tarve tulee edelleen lisääntymään. Maaseudun kehittämisohjelman toteutamisesta vastaa Mäntsälän alueella Silmu ry sekä Pro Agria ry, yhteistyökumppanina on Mäntsälän Yrityskehitys Oy.*
- *Yhteistoimintaryhmä kokoontuu säännöllisesti. Ryhmään kuuluu Mäntsälän Yrityskehityksen lisäksi kunnan tekninen toimi, kaavoitus toimi, vuokra-asunnot, Nivos-konserni sekä kunnanjohtaja. Ryhmä käsittelee uusien yritysten sijoittautumismahdollisuuksia ja jo olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten parantamista.*

Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n toimenpiteet (sitovat tavoitteet) kuntastrategian toteuttamiseksi suunnitelmakaudella 2019–2020

Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n merkittävät toiminnalliset painopisteet talousarviokauden 2019-2021 aikana

- *Panostetaan kansainvälisten ja kansallisten yritysten sijoittumismahdollisuuksiin Mäntsälässä. To-
teutuksen hoitaa Mäntsälän Yrityskehitys Oy. Lisätään yhteydenpitoa kansainvälisiin yrityksiin yhteis-
työssä Business Finlandin kanssa.*
- *Jatketaan ja tiivistetään hyvin toimivaa yhteistyötä rakennusliikkeiden kanssa.*
- *Päätöksenteossa huomioidaan systemaattisesti yritysvaikutusten arviointi (työllisyysnäkökulma).*
- *Hankinnan valmistelussa huomioidaan yritysvaikutus (tarjouspyyntöprosessi).*
- *Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen ja laajentaminen*
- *Yritysvaikutusten arvioinnilla päätöksenteossa pyritään erityisesti parantamaan hallinnon kykyä
huomioida elinkeinoelämän tarpeet ja näkökohdat päätöksenteossa.*
- *Yritysvaikutusten arviointi lisää parhaimmillaan etukäteiskeskustelua kunnan ja yritysten kesken,
poistaa tiedonpuutteesta johtuvia virheratkaisuja ja lisää kunnan vetovoimaisuutta yritysmuotoise-
nä sijaintipaikkakuntana. Yritysvaikutusarviointiin ei liity määrämuotoisia arviointilomakkeita, vaan
arviointi esitetään vapaamuotoisena sanallisena tiivistelmänä.*
- *Mäntsälä – mallin kehittäminen*

Sitovat tavoitteet suunnittelukaudelle 2019 – 2021 ovat:

Tavoite:	Uudet suuret yritykset 2 kpl ja keski-suuret yritykset 3 kpl.	
	Mittari:	kappaleet
Tavoite:	Yrityskonsultointien määrä 120 kpl/vuosi	
	Mittari:	kappaleet

Kysyntä- ja laajuustiedot:

Tunnusluvut	2015	2016	2017	2018	2019
Liikevaihto, milj. euroa	0,33 milj.	0,35 milj.	0,35 milj.	0,35 milj.	0,35 milj.
Yhtiön toiminnan tuotot / toiminnankulut %	101 %	102 %	102 %	101 %	101 %
Liikevoitto, milj. euroa	0,001 milj.	0,001 milj.	0,001 milj.	0,001 milj.	0,001 milj.
Liiketulos / Poistot %	42,2 %	41,3 %	43,8 %	44,2 %	45,2 %
Taseen loppusumma, milj. euroa	0,2 milj.	0,2 milj.	0,2 milj.	0,2 milj.	0,2 milj.
Omavaraisuusaste %	99,0 %	99,0 %	99,0 %	99,0 %	99,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Lainamäärä, milj. euroa					
Lainamäärä / asukas	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €

TALOUSARVIO (alv 0%)
 31.8.2018

	TP 2017	TA 2018	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
LIKEVAIHTO €	345 001	346 200	346 200	346 200	346 200	346 200
Myyntituotot						
Elinkeinopalvelut kunnalle	321 000	321 000	321 000	321 000	321 000	321 000
Markkinointipalvelut Sähkölle	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Palvelutoiminnan tuotot	4 001	5 200	5 200	5 200	5 200	5 200
MYYNITITUOTOT YHTEENSÄ	345 001	346 200	346 200	346 200	346 200	346 200
Materiaalit ja palvelut						
Markkinointikulut	-65 664	-59 360	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Ulkopuoliset palvelut	-27 104	-28 840	-27 300	-27 000	-27 000	-27 000
MATERIAALIT JA PALVELUT YHTEENSÄ	-92 767	-88 200	-77 300	-77 000	-77 000	-77 000
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-178 420	-187 000	-201 360	-202 000	-202 000	-202 000
Henkilösivukulut	-34 196	-35 800	-38 370	-35 000	-35 000	-35 000
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	-212 616	-222 800	-239 730	-237 000	-237 000	-237 000
POISTOT JA ARVON ALENEMISET						
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	-6 960	-4 300	-3 623	-3 200	-3 200	-3 200
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-30 759	-31 900	-27 074	-30 000	-30 000	-30 000
KULUT YHTEENSÄ	-343 103	-347 200	-347 727	-347 200	-347 200	-347 200
LIIKEVOITTO /TAPPIO	1 898	-1 000	-1 527	-1 000	-1 000	-1 000
RAHOITUSTUOTOT- JA KULUT YHTEENSÄ	453	1 000	500	1 000	1 000	1 000
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	2 351	0	-1 027	0	0	0
TULOVEROT YHTEENSÄ	-470	0		0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	1 880	0		0	0	0
LAINAT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
INVESTOINNIT	10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €

6.4. Mäntsälän Jäähalli Oy

Mäntsälän Jäähalli Oy:n tuloslaskelma

MÄNTSÄLÄN JÄÄHALLI OY													
TULOSLASKELMA	TOT	TOT %	TP 2017	TOT%/TA	TA 2018	TOT	TOT%/TA	TP ENN	TS 2019	TS 2020	TS 2021		
	30.4.2017			2017		30.4.2018	2018	2018	Laajennus	Laajennus	Laajennus		
LIKEVAIHTO	134 885,91	37	350 958,40	95,63	370 000,00	141 076,35	38,13	365 000,00	261 000,00	900 000,00	1 150 000,00		
Liiketoiminnan muut tuotot													
Materiaalit ja palvelut			-2 448,00		0,00	-1 704,00		-3 000,00	-2 500,00	-31 500,00	-34 000,00		
Henkilöstökulut	-41 794,75	38	-119 429,17	107,91	-116 000,00	-42 506,32	36,64	-120 000,00	-90 000,00	-201 530,00	-265 000,00		
Poistot ja arvonalentumiset	-17 736,30	34	-54 521,57	105,15	-52 848,84	-16 876,56	31,93	-52 848,84	-49 248,84	-286 000,00	-426 000,00		
Liiketoiminnan muut kulut	-56 428,64	32	-169 287,22	95,16	-196 700,00	-53 278,98	27,09	-185 000,00	-125 000,00	-220 000,00	-240 000,00		
LIIKEVOITTO / -TAPPIO	18 926,22	71	5 272,44	19,84	4 451,16	26 710,49	600,08	4 151,16	-5 748,84	160 970,00	185 000,00		
Rahoitustuotot ja -kulut	-437,77	13	-1 884,77	54,00	-1 800,00	-516,37	28,69	-2 500,00	-8 500,00	-145 000,00	-167 000,00		
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	18 488,45	80	3 387,67	14,67	2 651,16	26 194,12	988,02	1 651,16	-14 248,84	15 970,00	18 000,00		
Satunnaiset erät													
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP.SIIRT.JA VEROJA	18 488,45	80	3 387,67	14,67	2 651,16	26 194,12	988,02	1 651,16	-14 248,84	15 970,00	18 000,00		
Tuloverot	-1 407,63	30	-712,72	15,32	-530,00	0,00	0,00	-330,23	0,00	-3 194,00	-3 600,00		
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	17 080,82	93	2 674,95	14,51	2 121,16	26 194,12	1 234,90	1 320,93	-14 248,84	12 776,00	14 400,00		

Mäntsälän Jäähalli Oy:n rahoituslaskelma**MÄNTSÄLÄN JÄÄHALLI OY****RAHOITUSLASKELMA**

	TOT. 30.4.2017	TA 2018	TOT. 30.4.2018	TP ENN 31.12.2018	TS 2019 Laajennus	TS 2020 Laajennus	TS 2021 Laajennus
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	34 817,12	54 970,00	43 070,68	54 169,77	35 000,00	298 776,60	440 400,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Investointien rahavirta							
Investointimenot	0,00	0,00	-644,80	-500 000,00	-4 200 000,00	-1 552 565,00	-300 000,00
investoinnin valtionosuudet				225 000,00	375 000,00	150 000,00	100 000,00
Pysyvien vastaavien hyödytulo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	34 817,12	54 970,00	42 425,88	-220 830,23	-3 790 000,00	-1 103 788,40	240 400,00
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Osakepääoman korotus				40 000,00	30 000,00	20 000,00	0,00
Lainakannan muutokset	-17 402,05	-59 970,00	-29 447,71	260 600,00	3 935 600,00	1 094 692,00	-56 695,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	0,00	325 000,00	4 000 000,00	1 250 000,00	127 565,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 402,05	-70 800,00	-18 737,88	-54 400,00	-54 400,00	-145 308,00	-184 260,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	10 830,00	-10 709,83	-10 000,00	-10 000,00	-10 000,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-17 415,07	5 000,00	-12 978,17	-3 000,00	0,00	0,00	0,00
Saamisten muutos	29 717,85	5 000,00	343,29	-5 000,00	0,00	0,00	0,00
Korottomien velkojen muutos	-47 132,92	0,00	-13 321,46	2 000,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen rahavirta	-34 817,12	-54 970,00	-42 425,88	297 600,00	3 965 600,00	1 094 692,00	-56 695,00
Rahavarojen muutos	0,00	0,00	0,00	76 769,77	175 600,00	-9 096,40	183 705,00
Rahavarat 1.1.	1 434,80	1 434,80	1 434,80	1 434,80	78 204,57	249 804,57	240 708,17
Rahavarat 31.12./31.8./30.4	1 434,80	1 434,80	1 434,80	78 204,57	253 804,57	240 708,17	424 413,17
	0,00	0,00	0,00	-76 769,77	-175 600,00	9 096,40	-183 705,00

MÄNTSÄLÄN JÄÄHALLI OY

Rahoituslaskelmassa ja tuloslaskelmassa on huomioitu OKM:n 17.5.2018 myöntämä valtionapu ja laajennushankkeen toteutuminen ministeriön edellyttämässä aikataulussa.

TP ENN 31.12.2018	Jäähallin toiminta jatkuu normaalina, kesän 2018 aikana käynnistetään laajennushankkeen rakennuslupamenettely, suunnittelun- ja projektijohdon kilpailutukset, alueen pohjatutkimukset ja painopenkan teko. Varsinaiset rakennustyöt käynnistyvät lokakuun loppuun mennessä.
TS 2019	Jäähalli on suljettu rakennustöistä johtuen huhti-elokuun välisen ajan. Laajennuksen vaihe 1 valmistuu elokuun loppuun mennessä ja vaihe 2 vuoden loppuun mennessä.
TS 2020	Kaikki toiminnot siirtyvät uusiin tiloihin tammikuussa, nykyisen hallin perusparannus tehdään tammi-elokuun välisenä aikana. Hanke on valmis syyskuussa 2020.
TS 2021	Aurinkosähköjärjestelmän kilpailutus ja hankinta kevään aikana.

6.5. Kiinteistö Oy Mäntsälän toimistotalo

KOY MÄNTSÄLÄN TOIMISTOTALO	TA 2019	€/m2/kk	TA 2018	TOT 1-6/2018	TOT 2017
Henkilöstökulut	11 000	0,31	12000	5921	10191
Hallinto	14 000	0,39	16000	5530	13440
Käyttö ja huolto	34 000	0,95	31000	12980	27219
Ulkoalueiden huolto	500	0,01	500	0	527
Siivous	10 000	0,28	11000	4830	9660
Lämmitys	24 000	0,67	24000	12009	17461
Vesi ja jätevesi	2 400	0,07	2200	1133	2493
Sähkö	19 000	0,53	19000	7085	19354
Jätehuolto	1 400	0,04	1400	444	1363
Vahinkovakuutukset	4 500	0,13	3500	4440	3305
Vuokrat	25 000	0,70	25000	12586	25042
Kiinteistövero	19 900	0,55	20500	0	19903
Vuosikorjaukset	13 000	0,36	10000	2636	7243
Muut hoitokulut				0	77
POISTOT	165 507				
HOITOKULUT YHTEENSÄ	178 700	4,96886	176100	69594	157278
Välittömän verot			0	4034	7798
Muut kiinteistön tuotot				2226	5803
HOITOVUOKRA €/m2/kk					
Rahoituskulut					
Lainojen lyhennykset	252 712	7,0268	79694	191462	252712
Ylim lainojen lyhennys *)					
Korot	45 000	1,25125	72086	30552	56084
Vuokran tasaus (+/-)					
Rahoituskulut yhteensä	297 712	8,27806	151780	222014	308796
Rahoituskuluihin kohdistuvat tuotot					
	476 412	13,25	327880	295642	473872
Perittävä vuokra 13,25 €/m2/kk + alv 24%					

7. Mäntsälän kuntakonsernin investointien ja lainakannan kehitys 2019 – 2021

Mäntsälän kuntakonsernin investoinnit vuosina 2019 – 2021 ovat yhteensä 124,4 milj. euroa. Investointisuunnitelmaan sisältyy Ehnroosin koulun rakentaminen kiinteistöleasing-rahoituksella, 16,9 milj. euroa. Mikäli hanke toteutetaan kiinteistöleasing-rahoituksella, kustannukset ohjautuvat investointien sijasta käytötalouteen. Koska hanke sitouttaa kunnan taloutta pitkäksi ajaksi, on syytä pitää hanketta mukana kunnan investointisuunnitelmassa sen toteuttamistavasta riippumatta. Keskimäärin investoinnit ovat Ehnroosin kouluhanke huomioiden vuositasolla 41,5 milj. euroa.

Kuntakonsernin lainakanta kasvaa suunnittelukauden loppuun mennessä arviolta 233,1 milj. euroon. Konsernilainat ovat suunnittelukauden lopussa 10 769 euroa/asukas sisältäen kiinteistöleasing-kustannukset.

Kuntakonsernin investoinnit						
	TP 2017	Ta 2018	Tpe 2018	TA 2019	Ts 2020	Ts 2021
Mäntsälän kunta *	18 046 000	19 162 700	19 605 229	16 904 000	32 120 000	25 900 000
Nivos Oy konserni	7 844 000	11 849 000	12 284 000	10 030 000	7 354 000	7 714 000
Mäntsälän vuokra-asunnot Oy	13 421 090	200 000	830 000	1 000 000	6 000 000	4 000 000
Mäntsälä Jäähalli Oy	3 889	0	500 000	4 200 000	1 552 565	300 000
Yrityskehitys Oy	9 850	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Kiint.Oy Mäntsälän Toimistotalo 51 %	0	0	0	0	0	0
	39 324 829	31 221 700	33 229 229	32 144 000	47 036 565	37 924 000
HUS	2 218 708	2 218 708	2 218 708	2 218 708	2 218 708	2 218 708
Eteva	39 083	39 083	39 083	39 083	39 083	39 083
Keuda	161 807	161 807	161 807	161 807	161 807	161 807
uud.päihdehuollon ky	916	916	916	916	916	916
K-U sote-kuntytymä	407	407	407	407	407	407
	41 745 750	33 642 214	35 649 743	34 564 514	49 457 079	40 344 514
Investoinnit € / asukas	2 007	1 582	1 677	1 630	2 308	1 864
Asukasmäärä	20 800	21 260	21 260	21 211	21 433	21 647

* sis. Ehnroosin koulun kustannukset, yh. 16,9 milj.€

Kuntakonsernin lainakanta						
	TP 2017	Ta 2018	Tpe 2018	TA 2019	Ts 2020	Ts 2021
Mäntsälän kunta	62 683 803	74 284 000	75 484 000	81 684 000	99 684 000	113 084 000
muutos	4 702 463	11 600 197	12 800 197	7 400 000	18 000 000	13 400 000
Nivos Oy konserni	49 747 377	56 495 000	56 495 000	61 628 000	64 555 000	67 012 000
Mäntsälän vuokra- asunnot Oy	29 966 836	29 842 111	31 158 187	31 463 129	35 528 283	38 812 108
Mäntsälä Jäähalli Oy	263 509	499 716	499 716	4 660 943	5 720 343	6 779 743
Kiint.Oy Mäntsälän Toimistotalo 51 %	4 815 508	4 562 796	4 562 796	4 562 796	4 310 084	4 057 372
	147 477 032	165 683 623	168 199 699	183 998 868	209 797 710	229 745 223
HUS	3 915 739	2 592 292	2 592 292	2 592 292	2 592 292	2 592 292
Eteva	900 940	774 904	774 904	774 904	774 904	774 904
	152 293 711	169 050 819	171 566 895	187 366 064	213 164 906	233 112 419
Asukasmäärä	20 800	21 260	21 008	21 211	21 433	21 647
Lainat € / asukas	7 322	7 952	8 167	8 833	9 946	10 769
Muutos%	3,5 %	11,0 %	12,7 %	10,8 %	13,8 %	9,4 %
Lainakannan muutos 1 000	5 136	16 757	19 273	18 315	25 799	19 948

8. Talousarvion 2019 täytäntöönpano-ohjeet

Talousarvion käsitteet

Tulosalue

Tulosalue on luottamustoimielimen vastuulla oleva tehtäväalue käyttötalousosassa. Talousarviossa tulosalueelle määritellään toiminnalliset tavoitteet suoritteina ja tunnuslukuina tai sanallisena arviona sekä hyväksytty määräraha tai tuloarvio.

Hanke

Hanke on toimielimen vastuulla oleva investointi. Hankeryhmä muodostuu hankkeista.

Tavoite

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaisesti antama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää, laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite, joka johdetaan kunnan toiminta-ajatuksista ja strategisista tavoitteista. Tavoite esitetään joko tunnuslukuina tai sanallisesti. Valtuusto päättää toiminnallisista tavoitteista vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Taloudellinen tavoite muodostuu määrärahoista ja tulosarvioista sekä näiden erotuksesta eli toimintakatteesta. Tavoitteet on asetettava niin, että niiden toteutumista voidaan arvioida, eivätkä toimielinten ja tulosalueiden tavoitteet saa olla ristiriidassa koko kuntaa koskevien tavoitteiden kanssa.

Määräraha

Määräraha on valtuuston antama määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen tulosalueelle tai hankkeelle.

Tuloarvio

Tuloarvio on valtuuston tulosalueelle tai hankkeelle asettama tulotavoite.

Toiminnan kuvaus

Toiminnan kuvaus kertoo miten toimielin toteuttaa kunnan toiminta-ajatusta. Tulosalueen toiminnan kuvaus johdetaan toimielimen palveluajatuksesta.

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma kertoo, miten toimielimen toiminta-ajatusta toteutetaan suunnitelmakaudella asetettujen tavoitteiden ja annettujen määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa.

Vastuuhenkilö

Vastuuhenkilö on viranhaltija, joka on tulosalueen/tulosityksikön esimies ja joka johtaa sen toimintaa sekä huolehtii tavoitteiden saavuttamisesta hyväksyttyjen määrärahojen, ohjeiden ja määräysten puitteissa.

Tilivelvollinen

Kuntalain mukaan valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta niitä ovat kunnan muiden toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tulosalueen johtavat viranhaltijat ja esittelijät. Tilivelvolliset viranhaltijat hyväksytään talousarvion käsittelyn yhteydessä erillisessä liitteessä.

Käyttösuunnitelma

Käyttösuunnitelmassa kerrotaan tulosalueiden ja – tulosityksiköiden talousarviovuoden toiminnasta. Se on toimielimen hyväksymä talousarvioon sisältyvän tulosalueen tai hankkeen tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden jaon tulosityksiköihin tai kohteisiin sisältämä asiakirja. Käyttösuunnitelma on myös viranhaltijan hyväksymä edellä mainittuun toimielimen käyttösuunnitelmaan sisältyvien tulosityksiköiden tai kohteiden osatavoitteiden, osamäärärahojen ja osatuloarvioiden jaon pienempiin osiin (yksiköihin) sisältävä asiakirja.

Tulosityksikkö

Tulosityksikkö muodostuu viranhaltijaorganisaatioyksiköstä tai sen vastuulla olevasta toiminnasta, jolla on

- oma tehtäväalue
- todennettavissa olevat tavoitteet
- osamäärärahat ja osatuloarviot, joista tulosityksikön esimies vastaa.

Kohde

Kohde on käyttöomaisuuden hankinta tai perusparannuskokonaisuus, joka on osa investointihankkeesta. Kohteella on omat määrärahat ja osatuloarviot, josta toimielin vastaa.

Tavoiteosa

Tavoiteosassa valtuusto hyväksyy kunnan toiminta-ajatuksen ja tavoitetilan, toiminta-strategian sekä taloussuunnitelman perusteet.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielimen tulosalueille eli varsinaiselle toiminnalle tavoitteet sekä myöntää tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosaan kootaan käyttötalousosan määrärahojen ja tuloarvioiden toimintatulot ja –menot sekä esitetään niiden lisäksi määrärahat ja tuloarviot sellaisista tuloslaskelmaan kirjattavista eristä, jotka ovat eri toimielimille ja tulosalueille yhteisiä. Tuloslaskelma osoittaa tuloahojuuden riittävyyden palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelmapoistoihin.

Investointiosia

Investointiosia sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille arvioidun aikataulun mukaan. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Tuloarvio esitetään sille vuodelle, jolloin oikeus rahoitusosuuteen syntyy tai käyttöomaisuuden myynti tapahtuu. Hankkeet kootaan investointiosaan hankeryhmittäin ja toimielimittäin.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon varsinaisen toiminnan ja investointien rahoitukseen tarvitaan pääomarahoitusta sekä miten rahoitustarve katetaan.

Talousarvion sitovuusmääräykset

Valtuuston toimielimen tulosalueille hyväksymiä tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Toimielimet ja tulosyksiköt ovat vastuussa talousarvion menojen ja tulojen toteutumisesta siten, että valtuuston hyväksymät tavoitteet saavutetaan.

Valtuuston sitovin perusteluin hyväksymiä määrärahoja ei saa käyttää ilman valtuuston lupaa muuhun tarkoitukseen.

Käyttötalousosassa valtuuston eri tulosalueille hyväksymät nettomäärärahat (ulkoinen + sisäinen) eli toimintakate on sitova ja sitä voidaan muuttaa valtuuston päätöksellä. Poikkeuksena on toimitilapalvelujen tulosalue, jossa sitovuustasona on tilikauden tulos.

Suunnitelmapoistot ja kustannuslaskennalliset erät eivät ole määrärahoja.

Tuloslaskelmaosan sitova tasot ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja – menot (netto). Suunnitelmapoistot kirjataan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan.

Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitovat tasot ovat antolainauksen muutokset ja lainakan-
nan muutokset.

Investointiosassa kunnanvaltuuston toimielinten hankeryhmälle hyväksymät nettomäärärahat ovat sitovia ja niitä voidaan muuttaa valtuuston päätöksellä. Hankkeen euromääräisellä rajalla tarkoitetaan hankkeen kokonaiskustannuksia, ei ao. talousarviovuoden määrärahaa. Hankekohtaisista investoinneista vaaditaan hyväksytty tarveselvitys (pvm ja §) ennen hankkeen ottamista taloussuunnitelmaan. Hankesuunnitelma on laadittava ennen toteutusvuoden talousarvion käsittelyä.

Käyttöomaisuushankinnan arvonlisäveroton euro-raja on kirjanpitolain mukaan 10 000 €. Tätä pienemmät hankinnat tulee lähtökohtaisesti hankkia käyttötalouden määrärahoilla.

Taloussuunnitelman investointiosassa on esitetty eri toimielinten päätösvallassa olevat hankkeet.

Käyttösuunnitelman hyväksyminen

Valtuuston talousarvion hyväksymisen jälkeen kunnanhallitus antaa sen eri toimielinten noudatettavaksi. Käyttösuunnitelmilla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset ja tarkennetut tavoitteet tulosyksiköittäin ja jakavat määrärahat ja tuloarviot tulosyksiköille osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi. Käyttösuunnitelmissa kerrotaan, miten toimitaan, jotta asetetut tavoitteet toteutetaan hyväksytyjen määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa.

Kunnanhallituksen tai johtokunnan määräämä tulosalueen vastuuhenkilö päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmasta sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä asettamalla tarkennetut tavoitteet ja jakamalla määrärahat ja – tuloarviot tarkempiin osiin.

Mikäli hyväksytty käyttösuunnitelma muuttuu olennaisesti sisällöltään ja tarvitaan samalla määrärahojen kohdentamista, on toimielimen tehtävä asianmukainen muutos käyttö-suunnitelmaan.

Talousarvion toteuttaminen, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta

Tulosityksiköiden tulee laatia ennakkoarvio rahamenoistaan ja tuloistaan perustuen toteutuvaan toimintaan. Toimialojen on huolehdittava siitä, että kunnan talouspalveluilla on maksuvalmiussuunnittelua varten aina ajan tasalla oleva tieto tulevasta rahankäytöstä.

Toimielinten ja tulosalueiden/-yksiköiden vastuuhenkilöiden tulee systemaattisesti seurata talousarviotavoitteiden, käyttösuunnitelmien ja investointien toteutumista tai toteutumaa tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään neljännesvuosittain.

Kunnanhallitus ja kunnan johtoryhmä seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Tulosalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle kevään/1-4 kk ja syksyn/1-8 kk osavuositarkastuksissa ja koko vuodelta tilinpäätöksessä. Osavuositarkastuksessa esitetään tilinpäätösennuste määrärahojen ja tuloarvioiden käytöstä sekä tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta voi antaa mahdollisen lausuntonsa tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen vahvistamasta osavuositarkastuksesta.

Kunnanhallituksella on oikeus antaa vuoden 2019 talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä ja tarvittaessa toimialoille talouden seurantaan liittyviä tarkempia ja yksityiskohtaisempia toimintaohjeita.

Päätösvalta kertahankinnoissa ja puite-/kausisopimuksissa

Kunnanhallituksen ja lautakuntien päätösvalta

- päättää kertahankinnoista ja puite-/kausisopimuksista siltä osin kun ne ylittävät viranhaltijoiden hankintavaltuudet tai niitä ei ole muutoin määritelty. Hallintosäännön 1.luku 3 § mukaan, jos päätösvaltuudesta ei ole tarkasti säädetty, ratkaisun tekee kunnanhallitus.

Taloussuunnitelman investointiosassa on esitetty eri toimielinten päätösvallassa olevat hankkeet. Hankkeiden toteuttamista ohjaa hyväksytty kunnan tilahankkeiden toteuttamisohje.

Kunnanjohtajan päätösvalta

- päättää talousarviovuonna enintään 300 000 euron kertahankinnoista ja kuntaa koskevista puite-/kausisopimuksista (300 000 per talousarviovuosi)

Tämän ylittävistä konsernipalveluja koskevista hankinnoista ja sopimuksista päättää kunnanhallitus ja koko kuntaa koskevien hankintojen ja sopimusten osalta kuten jäljempänä todetaan.

Konsernipalveluista vastaavan johtajan ja toimialajohtajien päätösvalta

- konsernipalveluista vastaava johtaja sekä muut toimialajohtajat päättävät talousarviovuonna enintään 200 000 euron hankinnoista sekä toimialaa koskevista puite-/kausisopimuksista

Toimialajohtajien hankintarajan ylittävistä hankinnoista tai sopimuksista päättävät lautakunnat:

- kasvatusta- ja sivistyslautakunta enintään 400 000 euroa
- tekninen lautakunta enintään 400 000 euroa
- kuntakehityslautakunta käsitellään kuten konsernipalvelut

Näiden rajojen ylittävistä hankinnoista päättää kunnanhallitus.

Tulosalueen päälliköt, tulosityksikön päälliköt ja muut esimiehet

- kertahankinta ja puite-/kausisopimusrajat on määritelty toimialan toimintasäännössä (hallintosääntö 3.luku 5 §).

Lainanotto ja lainanottoa koskevat rajoitukset

Kunnanhallituksella on oikeus vuonna 2019:

- ottaa pitkäaikaista lainaa talousarvion rahoituslaskelmassa hyväksyttyyn "pitkäaikaisten lainojen – lisäys" euromäärään asti
- pitkäaikaisten lainojen laina-aika on vähintään 1 vuosi
- päätös voi koskea myös lainan ennenaikaista takaisinmaksua, lainaehtojen muuttamista sekä koronvaihtosopimuksia

Kunnankamreerilla ja talousjohtajalla on oikeus vuonna 2019:

- ottaa kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhtäaikaisesta enimmäismäärästä päättää kunnanhallitus

Antolainan myöntämistä koskevat rajoitukset

Kunnanhallituksella on oikeus vuonna 2019 myöntää päätöksellään antolainaa enintään talousarviovuoden rahoituslaskelmassa hyväksyttyyn "antolainojen lisäys" euromäärään asti tuleville vuosille.

Antolainaa voidaan myöntää kunnan kokonaan omistamille osake-, asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöille.

Lisämäärärahat ja siirrot

Vuoteen 2019 kohdistuvat ehdotukset toiminnallisten tavoitteiden muutoksista, lisämäärärahoista tai määrärahasiirroista on saatettava valtuuston käsiteltäväksi viimeistään kunkin talousarviovuoden viimeisessä valtuuston kokouksessa. Tällöin on huomioita myös lisämäärärahojen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin.

Vuodelle 2019 annetaan:

- **kunnanjohtajalle** oikeus päättää määrärahasiirroista koskien harkinnanvaraisia henkilökohtaisia ja tehtäväkohtaisia palkantarkistuksia, joiden kate on yleishallinnossa.
- **henkilöstöjohtajalle** oikeus tehdä yleishallinnon tulosalueelle budjetoitujen työllistämistukimäärärahojen siirrot eri tulosalueille käytön mukaisesti.

Laskujen hyväksyminen ja maksatus

Laskujen hyväksymisessä ja maksatuksessa tulee noudattaa kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ohjeen määräyksiä kohta 8. "Kirjanpito ja maksuliikenne".

Muu ohjeistus

Kunnanhallituksella on oikeus antaa tilikaudella tarvittavia lisäohjeita talousarvion täytäntöönpanoon.

9. Tilivelvollisten määrittely

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastuskertomuksessa tilintarkastajat esittävät vuosittain, voidaan asianomaisen tulos- tai tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvonnan järjestämisvastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta

Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä lautakuntien esittelijät. Tilivelvollisiksi määritellään seuraavat johtavat viranhaltijat:

Toimielin / Tulosalue		Tilivelvollinen
Käyttötalousosa		
1851 Kunnanhallitus		kunnanjohtaja toimielimen alaisesta toiminnasta kokonaisuutena
	Yleishallinto	hallintojohtaja
	Elinkeinopalvelut	kunnanjohtaja
	Pelastus	kunnanjohtaja
	Maaseutupalvelut	maaseutupäällikkö
	Ympäristöpalvelut	kaavoitusjohtaja
	Käyttöomaisuuden myyntivoitot	kunnanjohtaja
18517 Kuntakehityslautakunta		kaavoitusjohtaja toimielimen alaisesta toiminnasta kokonaisuutena
	Kuntakehityspalvelut	kaavoitusjohtaja
18519 Tarkastuslautakunta		
	Tarkastustoimi	-
1854 Kasvatus- ja sivistyslautakunta		sivistysjohtaja toimielimen alaisesta toiminnasta kokonaisuutena
	Talous- ja hallintopalvelut	sivistysjohtaja
	Opetuspalvelut	sivistysjohtaja
	Varhaiskasvatuspalvelut	sivistysjohtaja
	Vapaa-aikapalvelut	sivistysjohtaja
1855 Tekninen lautakunta		tekninen johtaja toimielimen alaisesta toiminnasta kokonaisuutena
	Keskitetyt palvelut	tekninen johtaja
	Toimitilapalvelut	tekninen johtaja
	Ruoka- ja siivouspalvelut	tekninen johtaja
	Kuntatekniikka	tekninen johtaja

Toimielin / Tulosalue		Tilivelvollinen
Investointiosa		
	Kunnanhallitus	
	Kiinteä omaisuus	kunnanjohtaja
	Aineeton omaisuus	kunnanjohtaja
	Irtain omaisuus	talousjohtaja
	Kuntakehityslautakunta	
	Irtain omaisuus	kaavoitusjohtaja
	Kasvatus- ja sivistyslautakunta	
	Irtain omaisuus	sivistysjohtaja
	Tekninen lautakunta	
	Talonrakennus	tekninen johtaja
	Kuntatekniikka	tekninen johtaja
	Hankeryhmät	tekninen johtaja
	Irtain omaisuus	tekninen johtaja
Rahoitusosa		
----	Rahoitusosa	talousjohtaja
-		

N = toimintakatesitova M = menositova T = tulositova Tu = sitova tilikauden tulokseen		Määräraha-sitovuus
<u>KÄYTTÖTALOUSOSA</u>		
Kunnanhallitus		
Yleishallinto		N
- Sosiaali- ja terveyspalvelut		N
Käyttöomaisuuden myynnit		N
Elinkeinoitoimi		N
Pelastus		N
Ympäristöpalvelut		N
Tarkastuslautakunta		
Tarkastustoimi		N
Maaseututoimi		
		N
Kuntakehitys lautakunta		
Maankäyttöpalvelut		N
Kasvatus- ja sivistyspalvelut		
Kehittämisen- ja hallintopalvelut		N
Perusopetus		N
Varhaiskasvatus		N
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut		N
Tekniset palvelut		
Keskitetyt palvelut		N
Toimitilapalvelut (huom! tilikauden tulos)		Tu
Ruoka- ja siivouspalvelut		N
Kuntatekniikka		N
<u>INVESTOINTIOSA</u>		
Kunnanhallitus		
Yleishallinto		
- kiinteä omaisuus		N
- aineeton käyttöomaisuus		N
Perusturvapalvelut		
- irtain omaisuus		N
Sivistyspalvelut		
- irtain omaisuus		N
Tekniset palvelut		
Talonrakennus		N
Elinkaarihankkeet:		N
Kadut ja liikenneväylät		N
Kevytliikenne		N
Alueet/mm. teollisuus ja infrarakentaminen		N
Puistot ja leikkipaikat		N
Liikuntapaikat		N
Kohdentamaton määräraha		N
Teknisen toimialan irtain omaisuus		N
<u>RAHOITUSOSA</u>		
Antolainauksen muutokset		N
Lainakannan muutokset		N

11. Liitteet

Liite 1. Sosiaali- ja terveystoimen talousarvioesitys Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveyden huollon kuntayhtymälle

Liite 2. Talousarvion 2018 sisäisten menojen ja tulojen määrärahaerittely

Liite 3. Henkilöstösuunnitelma 2018

Liite 1. Sosiaali- ja terveystaloudelliset

Vuodenvaihte tuo Sosiaali- ja terveystaloudellisten toimialalle paljon muutoksia. 1.1.2019 Sosiaali- ja terveystaloudellisten tuotanto siirtyy Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän vastuulle. Tässä yhteydessä Mustijoen sosiaali- ja terveystaloudellisten 10 vuoden mittainen Mäntsälän ja Pornaisten yhteinen palvelujen tuottaminen päättyy.

Palveluntuotannon strategiasta laadinnasta päättää Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän yhtymävaltuusto jonka mukaisesti palvelualueet tuottavat sosiaali- ja terveystaloudellisia kuuden kunnan/kaupungin alueella Keski-Uudenmaalla.

Sosiaali- ja terveystaloudellisten tehtävänä on edistää ja tukea Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kuuden kunnan/kaupungin asukkaiden elämänhallintaa, toimintakykyä ja terveyttä niin, että kuntien asukkaat voivat hyvin, ovat aikaisempaa terveempiä ja ottavat vastuun oman ja ympäristönsä hyvinvoinnista. Sosiaali- ja terveystaloudelliset tuottaa vaikuttavat ja oikea-aikaiset sosiaali- ja terveystaloudelliset alueen väestölle ja vaikuttaa alueella hyvinvoinnin asiantuntijana.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 25.6.2018 § 167 antanut vuoden 2019 talousarvion ja vuosien 2020 - 2021 taloussuunnitelman valmisteluohjeen, jonka mukaan kunnan toimintakateen kasvu saa olla korkeintaan 2,25 % vuoden 2018 muutettuun käyttösuunnitelmaan nähden ja 6,24 % vuoden 2017 tilinpäätökseen verrattuna. Sopimuskautella KVTES palkkoja korotetaan 1,25 % (1.5.2018), järjestelyvaraerä 1,2 % (1.1.2019) ja 1 % (1.4.2019). Lomarahaa budjetoidaan täysimääräisenä 1.4.2019 alkaen. Suunnitelmavuosien 2020 – 2021 pohjana käytetään talousarviovuotta 2018, johon tehdään ja perustellaan realistiset muutokset edelliseen vuoteen verrattuna. Merkittävät toiminnalliset muutokset kustannusvaikutuksineen tulee ehdottomasti budjetoida.

Vuoden 2019 talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien 2020 – 2021 valmistelussa lähtökohdiana on talouden maltillinen kasvunäkymä. Kuluttajahintaindeksin muutos on vuonna 2019 arvion mukaan 1,4 % ja perustaloudellisten hintaindeksin muutos 0,7 % (2017; -1,7 %). Tilinpäätösvuonna 2017, kuluvana talousarviovuonna 2018 ja sekä tulevana talousarviovuonna 2019 on sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelutuotannossa ja asiakasmäärissä tapahtunut ja edelleen tapahtumassa muutoksia, joiden vaikutuksia euromääräisesti on vaikea tarkkaan arvioida.

Toimintaympäristön muutoksista isoimpia ovat: sote- ja maakuntauudistus, Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tuotannon käynnistyminen 1.1.2019 ja siihen liittyvät valmistelu- ja muutostyöt aiheuttavat kuluvana vuonna sekä talousarviovuonna merkittävässä määrin paineita työajan riittävyydessä johdon ja hallinnon sekä tukipalveluiden henkilöstölle, minkä vuoksi määräaikaista lisäresursseja henkilöstöön toimialalla on tarvittu ja tarvitaan edelleen talousarviovuonna jonkin aikaa.

Sosiaali- ja terveystaloudellisten toimialalla talousarviovalmistelu aloitettiin keväällä 2018. Lähtökohdat valmisteluun antoi lainsäädäntö, kunta- strategia, valtuuston päättämät ohjelmat, muut toimialaa ohjaavat suunnitelmat ja ohjeet, talousarvion raami ja tiedossa oleva asiakasmäärä ja palvelutarve sekä kansallisessa ja seudullisessa sote-uudistuksessa asetut tavoitteet ja kärkihankkeet.

Talousarviolaadinnan lähtökohtina toimialalla ovat olleet: asiakkaiden tarpeet, lainsäädäntö, soveltamisohjeet, valtuuston raami ja kunnan talousarviolaadinnan ohjeet, kuntastrategia, kuntatason ohjelmat, kansallisen, maakunnallisen ja seudullisen sote-uudistuksen tavoitteet ja toimintaympäristön muutokset.

Talousarvioehdotuksen toimintakate on yhteensä noin 59,1 milj. euroa, Toimintakatteessa on kuluvan vuoden 2018 muutettuun talousarvioon nähden kasvua 2,2 % (n. 1,3 milj. euroa).

Muutoksina toimialalla näkyvät mm. asiakasmäärien sekä -käyntien aiheuttamat paineet henkilöstöön kotihoidossa, palveluasumisen tarpeen kasvu, hoito- ja diabetestartavikkeiden sekä apuvälineiden tarpeen kasvu sekä jatkuvasti kasvavat tietohallintomenot. Vammais- ja kehitysvammapalveluissa on suuria kustannuspaineita, joihin osataan pyritään vaikuttamaan Kohti omaa

kotia –toimintamallin päättymisen jälkeen osa-aikaisella Kyliksen ohjaajalla sekä osa-aikaisella itsenäiseen asumiseen valmentavan asumisvalmennuksen ohjaajan työpanoksella.

Henkilöstömenot sisältävät henkilöstöesitysten määrärahat, lähtökohtana on ollut tiedossa oleva asiakasmäärä ja palvelutarve.

Raamiin pääsyä ovat vaikeuttamassa toimintaympäristöstä, lainsäädännöstä ja asiakastarpeesta tulevat muutokset ja velvoitteet. Raamin mukaiseen esitykseen pääseminen edellyttäisi toimintojen lakkauttamista ja/tai asiakastarpeeseen vastaamisen siirtämistä, mikä lisää asiakaiden epätarkoituksenmukaista palveluiden käyttöä eikä vähennä lopullista kustannusteu-
teumaa.

Riskeinä talousarvion toteutumiselle nähdään mm.

- Omaishoidon tuen kriteerien muutos, joka saattaa nostaa omaishoidontuen kustannukset kaksinkertaisiksi, tason muutoksiin ei ole talousarviossa varauduttu
- Kotihoidon asiakasmäärän kasvu sekä käyntien määrän kasvu (käynnit n. 17 % kasvussa)
- Palveluasumisen tarpeen lisääntyminen
- Perheoikeudellisen keskuksen perustamisen aiheuttamat kustannuspaineet
- Yhdistetyn kriisi- ja sosiaalipäivystyksen resursoinnista tulevat kustannusten kasvu
- Tietohallinnon liittymien muutosrakentamisesta aiheutuvat lisäkustannukset sekä järjestelmien kehittämistyöstä syntyvä jatkuva kustannuskasvu
- Vammaisten avustajakeskukseen liittyminen KU-Soten tuotannon myötä

Sosiaali- ja terveystalouden johto ja hallinto

Tulosalueen palveluajatus

Toimialan johto ja hallintopalvelut ohjaavat, mahdollistavat ja tukevat toimialan perustehtävässä (= palveluajatus) onnistumista osana kuntaorganisaatiota ja laajempaa toimintaympäristöä.

Toimialan hallinnon ja talouden tukipalveluiden tehtävänä on vastata sote-palveluiden tukipalveluiden toimivuudesta siten, että johtaminen, päätöksenteko, esimiestyö ja eri tulosalueiden ydintehtävät mahdollistuvat.

Johdon ja hallinnon talousarvio sisältää koko toimialan tietojärjestelmiin ja palvelimiin liittyvät käyttökustannukset sekä sovellustuen kustannukset. Käyttökustannukset muodostuvat sosiaali- ja terveystoimen tietohallintoon kohdistuvien investointien ja tarvittavien muutoksien, uusien kehitysversioiden sekä lisäyksien vaikutuksista käyttötalousmenoihin (mm. vuosittaiset ylläpito- ja lisenssi- kulut). Kuntayhtymän tuotannon aloittamisesta johtuen kaikki asiakastietojärjestelmien laskutus-, kirjanpito- ja reskontraliittymät joudutaan rakentamaan uudelleen sen jälkeen, kun vuoden 2018 tilinpäätöksen liittyvät laskutukset on tehty. Lisäksi vuodenvaihteessa rekisterinpitäjän muutoksesta johtuen myös Kanta ja e-reseptiliittymät joudutaan rakentamaan uudelleen. Talouden, hallinnon ja tietohallinnon tukipalvelut tekevät loppuvuoden ajan Ku-Soten valmistelutehtäviä sekä vuoden vaihteen jälkeen vuoden 2018 tilinpäätöksen. Valmistelutyön ja tilinpäätöksen valmistelun ohella opiskellaan ja rakennetaan uutta organisaatiota sekä uusia toimintatapoja.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Tulosalueen tavoitteena on, että Mustijoen perusturvan alueen lapset, nuoret ja perheet voivat hyvin ja saavat oikeaan aikaan tarvitsemiaan hyvinvointia edistäviä ja tukevia palveluja. Tavoitteena on myös, että lapset, nuoret ja perheet osallistuvat oman ja lähiympäristönsä hyvinvoinnin kehittämiseen.

Kuntayhtymään siirtymisen myötä Mäntsälä ja Pornainen liittyvät automaattisesti perheoikeudelliseen yksikköön ja henkilökohtaiseen avustajakeskukseen. Kustannukset on huomioitu saattujen ennakkoarvioiden mukaisesti talousarviossa 2019. Omaishoidontuen soveltamisohje uu-

sine myöntämisperusteineen ja palkkioineen on valmistunut. Myöntämisperusteet eivät ole olleet vielä kuntayhtymän hallituksen käsiteltävänä. Mäntsälän ja Pornaisten osalta omaishoidontuen piiriin kuuluvien saajien määrä tulee ennakoarvion mukaan kasvamaan ja myös kustannukset kasvavat. Saadun ohjeen mukaan kustannusten kasvua ei ole huomioitu talousarviossa, koska kuntayhtymän hallitus ei ole talousarvion laadinta-ajankohtaan mennessä käsitellyt soveltamisohjetta.

Kuntayhtymän johdolta saadun tiedon mukaan vuonna 2019 palveluverkkoon ei tule muutoksia. Tulevat muutokset valmistellaan vuodelle 2020

Mustijoen soten lasten, nuorten ja perheitten palvelualueen osalta kuntayhtymän johtamis- ja organisaatorakenteen vaikutusta Mäntsälän ja Pornaisten palvelujen organisointiin on vaikea arvioida tässä vaiheessa. Mustijoen yhteistoiminta-alueen aikana on luotu ja käyttöön otettu seuraavia vaikuttaviksi osoittautuneita toimintamalleja:

- verkostomainen perhekeskus, jonka perustan luo hyvinvointineuvola ja sen palveluvalikoimaan kuuluvat perhetyö-, perheterapia ja kodinhoitajapalvelut
- systeemiperustainen lastensuojelumalli
- pitkäaikaistyöttömien työhönkuntoutuspalvelut: monialainen työ- ja toimintakykyarviointi, sosiaalinen kuntoutus, kuntouttava työhönkuntoutus ammatillisen kuntoutuksen suuntaan, työhön valmentajan palvelut
- aikuisten yhdistetyt päihde- ja mielenterveyspalvelut päivä- ja työtoimintoihin
- lasten ja nuorten neuropsykiatrisen palvelutarpeeseen on vastattu lasten, nuorten ja perheitten palvelualueen neuropsykiatrisen valmentajan ja toimintaterapeutin palveluilla lasten, nuorten arjessa
- 13-18v suunnattu omat psykososiaaliset palvelut, joissa tarjolla erikoislääkäriin, psykologin, psykiatrin, päihdetyöntekijän, psykiatrisen sairaanhoitajan, perheterapeutin, psykoterapeutin palvelut matalan kynnyksen periaatteella.
- kehitysvammaisten kohti omaa kotia –toimintamalli

Tulosalueen tämän hetkinen palveluvalikoima henkilöstöresursseineen ja osaamistasoineen on monipuolinen ja vahva.

Edellä mainittuihin asiakaslähtöisiin ja vaikuttaviksi todettuihin käytäntöihin ja toimintamallien saavuttamiseen liittyy riskejä. Riskienarvioinnin näkökulmasta on syytä arvioida, miten uusi seudullinen järjestelmä mahdollistaa näiden toimintamallien säilymisen lasten, nuoren ja perheitten lähipalveluna. Riskit liittyvät myös palvelujen seudulliseen vakiointiin ja kustannustason nousuun. Tulosalueen asiakasrakenne on edellyttänyt pitkälle räätälöityjä ratkaisuja.

Hoito- ja hoivapalvelut

Hoito- ja hoivapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, toimintakykyä ja omatoimisuutta vaikuttamalla ja tuottamalla kuntalaisten tarvitsemia kotiin annettavia palveluja ja lyhytaikaista sekä ympärivuorokautista hoitoa. Painopisteenä on tukea kotona asumista viemällä riittävät palvelut kotiin oikea-aikaisesti.

Hoito- ja hoivapalvelujen asiakasryhmiä ovat ikäihmisten lisäksi mm. muistisairaat, pitkäaikaissairaat, vammaiset, kehitysvammaiset ja mielenterveys- ja päihdeasiakkaat eli hoitoa ja hoivaa tarvitsevat, joiden palvelutarpeeseen tulosalueen palvelut ja osaaminen vastaavat. Oman palvelutuotannon lisäksi em. asiakasryhmille ostetaan palveluja merkittävässä määrin ulkopuolisilta palveluntuottajilta (merkittävin kokonaisuus: tehostettu palveluasuminen).

Palvelualueen asiakkaista suurin osa on iäkkäitä henkilöitä. Ikääntyvien kuntalaisten kotona pärjäämistä tukevat erilaisten asumisvaihtoehtojen kehittäminen ja mahdollisimman turvalliset liikkumismahdollisuudet sekä fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä ylläpitävä toiminta on keskeisessä roolissa. Ikääntyvien kotona asumista tuetaan poikkihallinnollisilla toimilla ja yhteistyöllä kolmannen sektorin ja muiden sidosryhmien toimijoiden kanssa.

Suurimmat riskit liittyvät kotihoidon asiakasmäärän sekä käyntien kasvuun ja palveluasumisen tarpeen kasvuun

Perusterveydenhuolto

Tarpeelliset perusterveydenhuollon palvelut tuotetaan lainsäädännön edellyttämien aikarajojen mukaisesti kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä tukien.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon talousarvioesityksen lähtökohtana on ollut sairaanhoitoalueiden (Hyvinkää, Porvoo) arvio kuntien erikoissairaanhoidon tulevasta käytöstä. Sairaanhoitoalueiden arvioiden mukaisesti kuntaa veloitetaan kuukausittain. Sairaanhoitoalueiden arvion lähtökohtana on ollut erikoissairaanhoidossa näkyvä ja arvioitu kunnittainen erikoissairaanhoidon toteuma ja tarpeen kehitys. Sairaanhoitoalueiden arviota pienempi varaus kunnan talousarviossa merkitsee kuukausitoteumassa näkyvää talousarvion ylitystä, joka tilinpäätöksen tasauksen yhteydessä muuttuu poikkeuksesta suuntaan tai toiseen toteutuneesta hoidosta riippuen.

Erikoissairaanhoidon kustannustason nousu sisältäen terveydenhuollon asiakastietojärjestelmä Apotin käyttöönotto HUS:n alueella arvioidaan nostavan erikoissairaanhoidon kustannustasoa arviolta n. 3,4 prosenttiyksikön tasolla, josta Apotin osuuden arvioidaan olevan 1 prosenttiyksikön luokkaa.

Sosiaali- ja terveyspalvelut Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk				Ta 2019 kj	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT										
Johto ja hallinto										
Virat										
sosiaali- ja terveysjohtaja		1	1	1						1
kehittämispäällikkö		1	1	1						1
taluspäällikkö		1	1	1						1
Virat yhteensä		3	3	3	0		0	0	0	3
Toimet										
laskentasuunnittelija		1	1	1						1
laskenta ja talousvastaava			1							
taloussuunnittelija				1						1
arkistonhoitaja		1								
ICT-suunnittelija				1						1
asiantuntija			1							
hallintosihteeri		2	2	1		Toinen hallintosihteeri siirretty 2017 perusterveydenhuollon tulosalueelle				1
taloussihteeri		1	2	2						2
tiedonhallinnan asiantuntija		1								
tiedontuotannon asiantuntija										
toimistos sihteeri		8	5	5						5
sovellusneuvoja (terveydenhuolto)			1	1						1
lähetti		0,85	0,85	0,85						0,85
sovellusasiantuntija		3	3	3						3
Toimet yhteensä		17,9	16,85	15,85	0,0		0	0	0	15,85
Johto ja hallinto yhteensä		20,9	19,85	18,85	0,0		0	0	0	18,85
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut										
Virat										
asiakassihteeri			1	1						1
erityissosiaaliohjaaja		1	1	1						1
etuuskäsittelijä		2								
johtava lastensuojelun		1	1							
sosiaalityöntekijä										
johtava psykologi		1	1	1						1
johtava päihde- ja mielenterveysyöntekijä		1	1	1						1
lasten ja nuorten lääkäri		1	1							
lastenvalvoja - sosiaalityöntekijä		1	1	1		Nimikkeen muutos 2018				1
osastonhoitaja		1	1	1						1
/hyvinvointineuvola										
sosiaalipalvelupäällikkö		1	1	1						1
sosiaaliohjaaja		3	3	4						4
sosiaalityöntekijä		2	2	3						3
/aikuisosiaalityö										
sosiaalityöntekijä /lastensuojelun		5	7	4						4
sosiaalityö/lastenvalvoja										
perhesosiaalityöntekijä		2								
sosiaalityönteiä / perhetyö				3						3
sosiaalityöntekijä/vammaispalv		1	1	1						1
terveyskeskuslääkäri										
Virat yhteensä		23,0	22,0	22,0	0,0		0,0	0,0	0,0	22,0

Sosiaali- ja terveyspalvelut Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk					Ta 2019 kj	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit	
							2019	2020	2021		Luku- määrä
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT											
Toimet											
	ennaltaehkäisevä perhetyöntekijä	1	1	1						1	
	kodinhoitaja/ kehitysvamm	1	1							1	
	koulukuraattori	5	5	5	-5	Koulukuraattorit siirtyvät Kasvatus- ja sivistyspalveluihin					
	koulupsykologi	4	4	4	-4	Koulupsykologit siirtyvät Kasvatus- ja sivistyspalveluihin					
	lapsiperheiden kodinhoitaja	3	3	3						3	
	lapsipsykologi	1	1	1						1	
	neuropsykiatrinen valmentaja		1	1						1	
	ohjaaja	4	2	5		0,5 asumisvalmennusohjaaja perintörahoilla myös v. 2019 ja 0,5 kohtaamispaikka Kyliksen ohjaaja perintörahoilla myös 2019	48 200			5	
	palveluohjaaja	1	1	1						1	
	perheneuvoja /perheneuvola	1	1	1						1	
	perheterapeutti	2	3	4		Tukihenkilön muutos perheterapeutuksi 2018				3	
	perhetyöntekijä	6	5	4						4	
	psykiatrian erikoissairaanhoitaja	4	4	5		Lähihoitajan muutos psykiatrian sairaanhoitajaksi ja siirto Hoidon ja hoivan tulosalueelta Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden tulosalueelle 2018. Terveystenhoitaja muutettu psykiatrian sh:ksi 2018				5	
	psykologi /perheneuvola	3	3	3						3	
	psykoterapeutti		1	1						1	
	puheterapeutti	2	3	3						3	
	päihdetyöntekijä	1	1	1						1	
	sosiaaliohjaaja	1	1	1						1	
	sosiaaliterapeutti	1	1	1						1	
	terveydenhoitaja /neuvolat	20	20	18		Terveystenhoitaja siirretty perusterveydenhuoltoon 2018, muutettu terveydenhoitaja psyk.sh:ksi nuorten vastaanotolle 2018				18	
	toimintaterapeutti		2	1						1	
	toimintaohjaaja			1		Toimintaterapeutin muutos 2018 toimintaohjaajaksi				1	
	tukihenkilö	1				Tukihenkilön muutos perheterapeutiksi 2018				0	
	työvalmentaja	1	1	1						1	
	vastaava asiantuntija / vammaispalvelut			1		Lähihoitajan toimi muutettu 2018 vastaava asiantuntija toimeksi ja siirretty Hoidon ja hoivan tulosalueelta Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden tulosalueelle, perintörahoilla 2018, esitys määrärahasista 2019	51 717			1	
Toimet yhteensä		63,0	65,0	67,0	-9,0		0	99 917	0	0	58,0
Lasten, nuorten ja perh. palvelut yht		86,0	87,0	89,0	-9,0			99 917	0	0	80,0

Sosiaali- ja terveyspalvelut Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk				Ta 2019 kj	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT										
Hoito- ja hoivapalvelut										
Virat										
	kotihoidon aluevastaava									
	osastonhoitaja	6	3	4		Asiakasvastaava muutettu osastonhoitajaksi 2018				4
	palveluohjauksen esimies			1		Johtava hoitaja siirretty 2018 perusterveydenhuollosta Hoito ja hoivapalveluihin 2018, muutettu johtava hoitaja palveluohjauksen esimieheksi				1
	palvelukeskuksen esimies		1	1						1
	palveluvastaava		1	1						1
	vanhuspalvelupäällikkö	1	1	1						1
	vanhustyön suunnittelija	1	1	1						1
	palveluohjaaja	1	1	1						1
	Virat yhteensä	9,0	8,0	10,0	0,0		0,0	0,0	0,0	10,0
Toimet										
	asiantuntijasairaanhoitaja	1	3	4		Viriketoiminnan ohjaaja muutettu asiantuntijasairaanhoitajaksi 2017				4
	asumispalvelukoodinaattori			1		Muutettu 2017 sh asumispalvelukoordinaattoriksi 1.1.2018 lukien				1
	hyvinvointikoordinaattori		1	1						1
	laitoshuoltaja	16,17	14,27	12,8		Laitoshuoltaj muutettu lähihoitajaksi 2018, laitoshuoltaja 0,67 siirretty Perusterveydenhuoltoon 2018				12,8
	lähihoitaja	120	112	118	3	Lähihoitaja 3 kotihoitoon, toe19. Lähihoitaja 5 kotihoitoon ta18 ja lähihoitaja 2 kotiutustiimiin, laitoshuoltaja muutettu lähihoitajaksi 2018	108 400			121
	lähihoitaja /varahenkilö	4	5	5						5
	lähihoitaja (ent. perhepäivähoitaja)		10	7		Lähihoitaja muutettu psykiatriseksi sairaanhoitajaksi 2018 ja siirretty LANuPe, lähihoitaja muutettu vastaavan asiantuntijan toimeksi 2018 ja siirretty La NuPe, T225				7
	muistihoitaja	1	1	1						1
	muistineuvoja	1								
	muistikoordinaattori		1	1						1
	osastonsihtööri	1	1	1						1
	sairaanhoitaja	28	38	36	1	Kotihoitoon sh toe19, sairaanhoitaja 6 vakanssia ta18 ja 1 sh vuodeosastolta kotisairaalaan 2018	41 000			37
	sosiaaliasiamies	0,5	0,5	0,5						0,5
	sosiaaliohjaaja		1	1						1
	viriketoiminnanohjaaja	1				Viriketoiminnan ohjaaja muutettu asiantuntijasairaanhoitajaksi 2017				
	Toimet yhteensä	173,7	187,8	189,3	4,0		149 400	0	0	193,3
	Hoito- ja hoivapalvelut yhteensä	182,7	195,8	199,3	4,0		149 400	0	0	203,3

Sosiaali- ja terveyspalvelut Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk					Ta 2019 kj
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
							2019	2020	2021	
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT										
Perusterveydenhuoltopalvelut										
Virat										
	johtava yllääkäri	1	1	1						1
	lasten ja nuorten lääkäri	1	1	1						1
	johtava hoitaja					johtava hoitaja siirretty 2018 perusterveydenhuollosta Hoito- ja hoivapalveluihin ja muutettu johtava hoitaja palvelohjauksen esimieheksi				
	osastonhoitaja			1		Vastaava hoitaja osastonhoitajaksi 2018				
	avoterveydenhoidon yllääkäri	1		1						
	vanhustenhuollon yllääkäri	1								
	johtava hoitaja	1	1	1						1
	terveyskeskushammaslääkäri	10	11,4	11,4						11,4
	terveyskeskuslääkäri	14,5	14,5	14,5						14,5
	vastaava fysioterapeutti	1	1	1						1
	vastaava hoitaja	1				Vastaava hoitaja osastonhoitajaksi 2018				
	vastaava suuhygienisti		0,5	0,5						0,5
	yllääkäri	0	2	2						2
	Virat yhteensä	31,5	32,4	34,4	0 0		0	0	0	32,4
Toimet										
	apulaisosastonhoitaja			1		Asiantuntijasairaanhoitaja muutettu apulaisosastonhoitajaksi 2018				1
	hallintosihteeri			1						1
	farmaseutti	1	1	1						1
	fysioterapeutti	6,5	7	7						7
	fysio-/toimintaterapeutti									
	hammashoitaja	13	15	14		Hammashoitaja 2 ta18, hammashoitaja muutettu suuhygienistiksi 2018				14
	hoitotyön asiantuntija			1		Lähihoitaja muutettu hoitotyön asiantuntijaksi 2018 ja siirretty hoidosta ja hoivasta perusterveydenhuoltoon				1
	kuntohoitaja	1	1	1						1
	laitoshuoltaja	2,67	2,73	3,2						3,2
	lähihoitaja	7	7	6						6
	sairaanhoitaja	19,5	25,3	24,5		Sairaanhoitaja 1 vastaanotolle ja 2,5 sairaanhoitajaa kotisairaalaan ta18				24,5
	suuhygienisti	5,5	5	6		Hammashoitaja muutettu suuhygienistiksi 2018				6
	tekstinkäsittelijä	2	2	2						2
	terveydenhoitaja	1	2	1		Terveydenhoitaja muutettu tarvedenedistämisen koordinaattoriksi 2018				1
	diabetessairaan- /terveydenhoitaja	2	1,5	1,5						1,5

Sosiaali- ja terveyspalvelut Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk					Ta 2019 kj	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit	
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä	
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT											
	terveydenedistämisen koordinaattori			2		Terveystenhoitaja siirretty LaNuPesta terveydenedistämiseen ja nime muutettu				2	
	osastonsihtööri		1	1						1	
	toimintaterapeutti	2	2	3						3	
	työterveyshoitaja										
	välinehoitaja	2	2	2						2	
	Toimet yhteensä	65,17	74,53	78,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	78,20	
	Perusterveydenhuoltopalvelut yhtee	96,67	106,93	112,60	0,00		0,00	0,00	0,00	110,60	
Työterveyshuolto											
Virat		Työterveyshuollon toiminta ulkoistettu 1.1.2018 lukien Keski-Uudenmaan työterveyshuolto Oy:lle ja Uudenmaan työterveyshuolto Oy:lle.									
	terveyskeskuslääkäri	2	2	2							
	vastaava työterveyshoitaja		1	1							
	Virat yhteensä	2,0	3,0	3,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	
Toimet											
	fysioterapeutti	1	1	1							
	lähihoitaja	1	1	1							
	työterveyshoitaja	4	3	3							
	Toimet yhteensä	6,0	5,0	5,0	0,0		0	0	0	0,0	
	Työterveyshuolto yhteensä	8,0	8,0	8,0	0,0		0	0	0	0,0	
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT YHTEE		394,2	417,6	427,8	-5,0		0,0	249 317	0	0	412,8

Liite 2. Talousarvion 2018 sisäisten menojen ja tulojen määrärahaerittely

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Lk
1851A	KONSERNIPALVELUT				
30	TOIMINTATUOTOT	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
300	Myyntituotot	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
3130	Muut suoritteiden myyntituotot	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
31608	Sisäiset ict-tuotot	268 056	260 248	251 700	
31778	Sis. taloushallinnon kustannusten tuotot		654 350	648 500	
31788	Sis. henkilöstöhallinnon kustannusten tuotot		1 037 177	925 900	
31998	Sisäiset myyntituotot, muut	1 706 693	30 838		
321	Maksutuotot				
3280	Yhdyskuntapalvelujen maksut				
32878	Sisäiset Muut yhdyskuntapalv.maksut				
40	TOIMINTAKULUT	-728 867	-816 385	-727 243	-553 043
430	Palvelujen ostot	-121 422	-128 336	-213 488	-39 288
4340	Muiden palvelujen ostot	-121 422	-128 336	-213 488	-39 288
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-16 538	-9 170		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-23 348	-27 915	-39 288	-39 288
44148	Sisäiset ravitsemispalvelut	-679			
44198	Sisäiset kuljetuspalvelut				
44708	Sisäiset muut palvelut	-180			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-12 973	-15 197	-22 000	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-37 210	-37 150	-73 800	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-30 493	-38 904	-78 400	
480	Muut toimintakulut	-607 446	-688 049	-513 755	-513 755
4800	Vuokrat	-607 446	-688 049	-513 755	-513 755
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-607 446	-688 049	-513 755	-513 755
5	TOIMINTAKATE	1 245 882	1 166 328	1 098 857	-553 043
6	VUOSIKATE	1 245 882	1 166 328	1 098 857	-553 043
7	TILIKAUDEN TULOS	1 245 882	1 166 328	1 098 857	-553 043
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 245 882	1 166 328	1 098 857	-553 043
91	VYÖRYTYSERÄT	809 692	781 700	869 500	
911	Vyörytystuotot	840 626	810 400	924 000	
921	Vyörytyskulut	-30 933	-28 700	-54 500	
98	KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	5 030 412	6 313 707	5 363 101	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	7 085 986	8 261 735	7 331 458	-553 043
18510	KUNNANHALLITUS				
30	TOIMINTATUOTOT	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
300	Myyntituotot	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
3130	Muut suoritteiden myyntituotot	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
31608	Sisäiset ict-tuotot	268 056	260 248	251 700	
31778	Sis. taloushallinnon kustannusten tuotot		654 350	648 500	
31788	Sis. henkilöstöhallinnon kustannusten tuotot		1 037 177	925 900	
31998	Sisäiset myyntituotot, muut	1 706 693	30 838		
40	TOIMINTAKULUT	-592 914	-666 064	-582 549	-456 449
430	Palvelujen ostot	-90 682	-96 711	-157 789	-31 689
4340	Muiden palvelujen ostot	-90 682	-96 711	-157 789	-31 689
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-14 624	-9 170		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-17 354	-20 486	-31 689	-31 689
44148	Sisäiset ravitsemispalvelut	-679			
44198	Sisäiset kuljetuspalvelut				
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-8 980	-12 387	-14 200	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-28 599	-28 650	-57 400	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-20 445	-26 018	-54 500	
480	Muut toimintakulut	-502 233	-569 353	-424 760	-424 760
4800	Vuokrat	-502 233	-569 353	-424 760	-424 760
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-502 233	-569 353	-424 760	-424 760
5	TOIMINTAKATE	1 381 834	1 316 649	1 243 551	-456 449
6	VUOSIKATE	1 381 834	1 316 649	1 243 551	-456 449
7	TILIKAUDEN TULOS	1 381 834	1 316 649	1 243 551	-456 449
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 381 834	1 316 649	1 243 551	-456 449
91	VYÖRYTYSERÄT	819 810	790 200	888 200	
911	Vyörytystuotot	840 626	810 400	924 000	
921	Vyörytyskulut	-20 816	-20 200	-35 800	
98	KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	5 030 412	6 313 707	5 363 101	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	7 232 056	8 420 556	7 494 852	-456 449

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
185100	YLEISHALLINTO				
30	TOIMINTATUOTOT	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
300	Myyntituotot	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
3130	Muut suoritteiden myyntituotot	1 974 749	1 982 713	1 826 100	
31608	Sisäiset ict-tuotot	268 056	260 248	251 700	
31778	Sis. taloushallinnon kustannusten tuotot		654 350	648 500	
31788	Sis. henkilöstöhallinnon kustannusten tuotot		1 037 177	925 900	
31998	Sisäiset myyntituotot, muut	1 706 693	30 938		
40	TOIMINTAKULUT	-394 429	-433 579	-394 837	-294 037
430	Palvelujen ostot	-77 891	-82 882	-118 181	-17 381
4340	Muiden palvelujen ostot	-77 891	-82 882	-118 181	-17 381
43548	Sisäiset monistuspäalvelut	-14 624	-9 170		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-14 780	-16 755	-17 381	-17 381
44148	Sisäiset ravitsemispalvelut	-879			
44198	Sisäiset kuljetuspalvelut				
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-6 221	-10 039	-11 200	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-25 447	-25 450	-48 400	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-16 140	-21 468	-41 200	
480	Muut toimintakulut	-316 538	-350 697	-276 656	-276 656
4800	Vuokrat	-316 538	-350 697	-276 656	-276 656
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-316 538	-350 697	-276 656	-276 656
5	TOIMINTAKATE	1 580 320	1 549 134	1 431 263	-294 037
6	VUOSIKATE	1 580 320	1 549 134	1 431 263	-294 037
7	TILIKAUDEN TULOS	1 580 320	1 549 134	1 431 263	-294 037
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 580 320	1 549 134	1 431 263	-294 037
91	VYÖRYTYSERÄT	775 207	797 900	833 700	
911	Vyörytystuotot	787 012	810 400	854 800	
921	Vyörytyskulut	-11 804	-12 500	-21 100	
98	KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	5 030 412	6 313 707	5 363 101	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	7 385 940	8 660 741	7 628 064	-294 037
185120	ELINKEINOTOIMI				
40	TOIMINTAKULUT	-11 055	-13 780	-11 900	
430	Palvelujen ostot	-2 295	-3 466	-11 900	
4340	Muiden palvelujen ostot	-2 295	-3 466	-11 900	
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	9	-704		
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-499	-962	-1 000	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-1 806	-1 800	-7 100	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut			-3 800	
480	Muut toimintakulut	-8 760	-10 314		
4800	Vuokrat	-8 760	-10 314		
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-8 760	-10 314		
5	TOIMINTAKATE	-11 055	-13 780	-11 900	
6	VUOSIKATE	-11 055	-13 780	-11 900	
7	TILIKAUDEN TULOS	-11 055	-13 780	-11 900	
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-11 055	-13 780	-11 900	
91	VYÖRYTYSERÄT	47 539	-7 000	59 500	
911	Vyörytystuotot	53 614		69 200	
921	Vyörytyskulut	-6 074	-7 000	-9 700	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	36 484	-20 780	47 600	

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
185140	MAASEUTUTOIMI				
40	TOIMINTAKULUT	-48 164	-54 713	-48 263	-34 863
430	Palvelujen ostot	-10 496	-10 363	-16 471	-3 071
4340	Muiden palvelujen ostot	-10 496	-10 363	-16 471	-3 071
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-2 583	-3 027	-3 071	-3 071
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-2 261	-1 386	-2 000	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-1 347	-1 400	-1 900	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-4 305	-4 550	-9 500	
480	Muut toimintakulut	-37 668	-44 350	-31 792	-31 792
4800	Vuokrat	-37 668	-44 350	-31 792	-31 792
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-37 668	-44 350	-31 792	-31 792
5	TOIMINTAKATE	-48 164	-54 713	-48 263	-34 863
6	VUOSIKATE	-48 164	-54 713	-48 263	-34 863
7	TILIKAUDEN TULOS	-48 164	-54 713	-48 263	-34 863
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-48 164	-54 713	-48 263	-34 863
91	VYÖRYTYSERÄT	-2 937	-700	-5 000	
921	Vyörytyskulut	-2 937	-700	-5 000	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-51 101	-55 413	-53 263	-34 863
185150	PELASTUS				
40	TOIMINTAKULUT	-139 267	-163 992	-127 549	-127 549
430	Palvelujen ostot			-11 237	-11 237
4340	Muiden palvelujen ostot			-11 237	-11 237
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut			-11 237	-11 237
480	Muut toimintakulut	-139 267	-163 992	-116 312	-116 312
4800	Vuokrat	-139 267	-163 992	-116 312	-116 312
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-139 267	-163 992	-116 312	-116 312
5	TOIMINTAKATE	-139 267	-163 992	-127 549	-127 549
6	VUOSIKATE	-139 267	-163 992	-127 549	-127 549
7	TILIKAUDEN TULOS	-139 267	-163 992	-127 549	-127 549
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-139 267	-163 992	-127 549	-127 549
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-139 267	-163 992	-127 549	-127 549
18517	KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA				
30	TOIMINTATUOTOT				
321	Maksutuotot				
3280	Yhdyskuntapalvelujen maksut				
32878	Sisäiset Muut yhdyskuntapalv.maksut				
40	TOIMINTAKULUT	-135 953	-150 321	-144 694	-96 594
430	Palvelujen ostot	-30 740	-31 625	-55 699	-7 599
4340	Muiden palvelujen ostot	-30 740	-31 625	-55 699	-7 599
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-1 915			
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-5 994	-7 429	-7 599	-7 599
44708	Sisäiset muut palvelut	-180			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-3 993	-2 810	-7 800	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-8 610	-8 500	-16 400	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-10 048	-12 886	-23 900	
480	Muut toimintakulut	-105 213	-118 696	-88 995	-88 995
4800	Vuokrat	-105 213	-118 696	-88 995	-88 995
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-105 213	-118 696	-88 995	-88 995
5	TOIMINTAKATE	-135 953	-150 321	-144 694	-96 594
6	VUOSIKATE	-135 953	-150 321	-144 694	-96 594
7	TILIKAUDEN TULOS	-135 953	-150 321	-144 694	-96 594
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-135 953	-150 321	-144 694	-96 594
91	VYÖRYTYSERÄT	-10 118	-8 500	-18 700	
921	Vyörytyskulut	-10 118	-8 500	-18 700	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-146 070	-158 821	-163 394	-96 594

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
18519	TARKASTUSLAUTAKUNTA				
40	TOIMINTAKULUT	-2 173	-870	-1 400	
430	Palvelujen ostot	-2 173	-870	-1 400	
4340	Muiden palvelujen ostot	-2 173	-870	-1 400	
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-1 414			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-255	-370	-600	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-505	-500	-800	
5	TOIMINTAKATE	-2 173	-870	-1 400	
6	VUOSIKATE	-2 173	-870	-1 400	
7	TILIKAUDEN TULOS	-2 173	-870	-1 400	
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 173	-870	-1 400	
91	VYÖRYTYSERÄT	30 808	31 900	34 300	
911	Vyörytystuotot	31 035	32 000	34 500	
921	Vyörytyskulut	-227	-100	-200	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	28 635	31 030	32 900	
18540	KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA				
30	TOIMINTATUOTOT	480			
340	Muut toimintatuotot	480			
3400	Vuokratuotot	300			
34628	Sisäiset muut vuokratuotot	300			
3500	Muut toimintatuotot	180			
35378	Sisäiset muut tuotot	180			
40	TOIMINTAKULUT	-11 204 956	-18 211 673	-18 004 780	-16 757 780
430	Palvelujen ostot	-3 366 485	-5 572 236	-5 842 687	-4 595 687
4340	Muiden palvelujen ostot	-3 366 485	-5 572 236	-5 842 687	-4 595 687
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-12 427	-12 592		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-944 412	-1 116 964	-1 170 986	-1 170 986
44148	Sisäiset ravitsemispalvelut	-1 878 269	-3 602 436	-3 424 701	-3 424 701
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-127 386	-166 945	-209 700	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-83 690	-132 300	-307 700	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-320 301	-540 999	-729 600	
480	Muut toimintakulut	-7 838 471	-12 639 437	-12 162 093	-12 162 093
4800	Vuokrat	-7 838 291	-12 639 437	-12 162 093	-12 162 093
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-7 837 991	-12 639 437	-12 162 093	-12 162 093
48608	Sisäiset muut vuokrat	-300			
4900	Muut toimintakulut	-180			
49498	Sisäiset muut kulut	-180			
5	TOIMINTAKATE	-11 204 476	-18 211 673	-18 004 780	-16 757 780
6	VUOSIKATE	-11 204 476	-18 211 673	-18 004 780	-16 757 780
7	TILIKAUDEN TULOS	-11 204 476	-18 211 673	-18 004 780	-16 757 780
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-11 204 476	-18 211 673	-18 004 780	-16 757 780
91	VYÖRYTYSERÄT	-224 006	-331 000	-621 000	
911	Vyörytystuotot	1 550 069	2 222 300		
921	Vyörytyskulut	-1 774 075	-2 553 300	-621 000	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-11 428 482	-18 542 673	-18 625 780	-16 757 780

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
185400	TALOUS- JA HALLINTOPALVELUT				
40	TOIMINTAKULUT	-196 040	-253 868	-422 455	-98 855
430	Palvelujen ostot	-97 568	-144 937	-327 870	-4 270
4340	Muiden palvelujen ostot	-97 568	-144 937	-327 870	-4 270
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-1			
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-3 907	-4 224	-4 270	-4 270
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-3 513	-1 848	-3 900	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-83 690	-132 300	-307 700	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-6 457	-6 565	-12 000	
480	Muut toimintakulut	-98 472	-108 931	-94 585	-94 585
4800	Vuokrat	-98 472	-108 931	-94 585	-94 585
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-98 472	-108 931	-94 585	-94 585
5	TOIMINTAKATE	-196 040	-253 868	-422 455	-98 855
6	VUOSIKATE	-196 040	-253 868	-422 455	-98 855
7	TILIKAUDEN TULOS	-196 040	-253 868	-422 455	-98 855
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-196 040	-253 868	-422 455	-98 855
91	VYÖRYTYSERÄT	473 476	628 100	-621 000	
911	Vyörytystuotot	697 481	959 100		
921	Vyörytyskulut	-224 006	-331 000	-621 000	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	277 436	374 232	-1 043 455	-98 855
185410	OPETUSPALVELUT				
40	TOIMINTAKULUT	-8 884 169	-12 247 634	-12 030 244	-11 465 344
430	Palvelujen ostot	-2 766 078	-3 517 896	-3 713 647	-3 148 747
4340	Muiden palvelujen ostot	-2 766 078	-3 517 896	-3 713 647	-3 148 747
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-7 486	-1 296		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-762 382	-854 798	-956 558	-956 558
44148	Sisäiset ravitsemis- ja keittopalvelut	-1 662 291	-2 282 763	-2 192 189	-2 192 189
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-96 196	-123 802	-164 100	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-237 723	-255 237	-400 800	
480	Muut toimintakulut	-6 118 091	-8 729 738	-8 316 597	-8 316 597
4800	Vuokrat	-6 117 911	-8 729 738	-8 316 597	-8 316 597
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-6 117 911	-8 729 738	-8 316 597	-8 316 597
4900	Muut toimintakulut	-180			
49498	Sisäiset muut kulut	-180			
5	TOIMINTAKATE	-8 884 169	-12 247 634	-12 030 244	-11 465 344
6	VUOSIKATE	-8 884 169	-12 247 634	-12 030 244	-11 465 344
7	TILIKAUDEN TULOS	-8 884 169	-12 247 634	-12 030 244	-11 465 344
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-8 884 169	-12 247 634	-12 030 244	-11 465 344
91	VYÖRYTYSERÄT	-570 648	-558 700		
911	Vyörytystuotot	852 588	913 300		
921	Vyörytyskulut	-1 423 236	-1 472 000		
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-9 454 816	-12 806 334	-12 030 244	-11 465 344
185420	VARHAISKASVATUSPALVELUT				
40	TOIMINTAKULUT		-4 523 579	-4 364 852	-4 064 852
430	Palvelujen ostot		-1 706 220	-1 591 727	-1 291 727
4340	Muiden palvelujen ostot		-1 706 220	-1 591 727	-1 291 727
43548	Sisäiset monistuspalvelut		-10 173		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut		-108 053	-59 215	-59 215
44148	Sisäiset ravitsemis- ja keittopalvelut		-1 305 216	-1 232 512	-1 232 512
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut		-30 117	-28 100	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut		-252 661	-271 900	
480	Muut toimintakulut		-2 817 359	-2 773 125	-2 773 125
4800	Vuokrat		-2 817 359	-2 773 125	-2 773 125
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.		-2 817 359	-2 773 125	-2 773 125
5	TOIMINTAKATE		-4 523 579	-4 364 852	-4 064 852
6	VUOSIKATE		-4 523 579	-4 364 852	-4 064 852
7	TILIKAUDEN TULOS		-4 523 579	-4 364 852	-4 064 852
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-4 523 579	-4 364 852	-4 064 852
91	VYÖRYTYSERÄT		-354 400		
911	Vyörytystuotot		349 900		
921	Vyörytyskulut		-704 300		
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN		-4 877 979	-4 364 852	-4 064 852

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
185430	ELINIKÄINEN OPPIMINEN JA TIEDONHALLINTA PÄÄTT 2017				
30	TOIMINTATUOTOT	480			
40	TOIMINTAKULUT	-1 422 045	0	0	
5	TOIMINTAKATE	-1 421 565	0	0	
6	VUOSIKATE	-1 421 565	0	0	
7	TILIKAUDEN TULOS	-1 421 565	0	0	
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 421 565	0	0	
91	VYÖRYTYSERÄT	-95 897			
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-1 517 462	0	0	
185450	VAPAA-AIKAPALVELUT				
30	TOIMINTATUOTOT				
340	Muut toimintatuotot				
3500	Muut toimintatuotot				
35378	Sisäiset muut tuotot				
40	TOIMINTAKULUT	-702 703	-1 186 592	-1 187 229	-1 128 729
430	Palvelujen ostot	-128 371	-203 183	-209 443	-150 943
4340	Muiden palvelujen ostot	-128 371	-203 183	-209 443	-150 943
43548	Sisäiset monistuspäalvelut	-3 481	-1 123		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesäpalvelut	-85 646	-149 889	-150 943	-150 943
44148	Sisäiset ravitsemäpalvelut	-25 577	-14 457		
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-3 641	-11 178	-13 600	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-10 026	-28 536	-44 900	
480	Muut toimintakulut	-574 332	-983 409	-977 786	-977 786
4800	Vuokrat	-574 332	-983 409	-977 786	-977 786
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-574 332	-983 409	-977 786	-977 786
4900	Muut toimintakulut				
49498	Sisäiset muut kulut				
5	TOIMINTAKATE	-702 703	-1 186 592	-1 187 229	-1 128 729
6	VUOSIKATE	-702 703	-1 186 592	-1 187 229	-1 128 729
7	TILIKAUDEN TULOS	-702 703	-1 186 592	-1 187 229	-1 128 729
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-702 703	-1 186 592	-1 187 229	-1 128 729
91	VYÖRYTYSERÄT	-30 936	-46 000		
921	Vyörytyskulut	-30 936	-46 000		
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-733 639	-1 232 592	-1 187 229	-1 128 729

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
18550	TEKNINEN LAUTAKUNTA				
30	TOIMINTATUOTOT	20 639 006	23 339 225	18 037 258	18 048 091
300	Myyntituotot	5 515 099	5 986 314	4 679 687	4 679 687
3060	Muut liiketoiminnan tuotot		1 442 053	1 254 986	1 254 986
30688	Sisäiset myyntituotot, puhtaus		1 442 053	1 254 986	1 254 986
3130	Muut suoritteiden myyntituotot	5 515 099	4 544 261	3 424 701	3 424 701
31378	Sisäiset ateriapalvelujen myyntituotot	4 011 954	4 544 261	3 424 701	3 424 701
31998	Sisäiset myyntituotot, muut	1 503 145	0		
321	Maksutuotot				
3280	Yhdyskuntapalvelujen maksut				
32878	Sisäiset Muut yhdyskuntapalv.maksut				
340	Muut toimintatuotot	15 123 907	17 352 911	13 357 571	13 368 404
3400	Vuokratuotot	15 123 907	17 352 911	13 357 571	13 368 404
34288	Sisäiset kiinteistönhoidon kustann.tulot	16 754			
34628	Sisäiset muut vuokratuotot	15 107 153	17 352 911	13 357 571	13 368 404
40	TOIMINTAKULUT	-1 327 836	-1 162 065	-1 128 835	-737 268
430	Palvelujen ostot	-511 789	-332 116	-447 112	-44 712
4340	Muiden palvelujen ostot	-511 789	-332 116	-447 112	-44 712
43548	Sisäiset monistuspäalvelut	-423	-1 485		
43888	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-42 081	-51 799	-44 712	-44 712
43948	Sisäiset kiinteistöpalvelut	-16 754			
44148	Sisäiset ravitsemisäpalvelut	-50			
44198	Sisäiset kuljetuspäalvelut	-173 890			
44708	Sisäiset muut palvelut	-2 487			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-18 640	-14 454	-18 300	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-172 827	-172 800	-286 200	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-84 657	-91 578	-117 900	
480	Muut toimintakulut	-816 047	-829 949	-681 723	-692 556
4800	Vuokrat	-816 047	-829 949	-681 723	-692 556
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-816 047	-829 949	-681 723	-692 556
5	TOIMINTAKATE	19 311 170	22 177 160	16 908 423	17 310 823
6	VUOSIKATE	19 311 170	22 177 160	16 908 423	17 310 823
7	TILIKAUDEN TULOS	19 311 170	22 177 160	16 908 423	17 310 823
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	19 311 170	22 177 160	16 908 423	17 310 823
91	VYÖRYTYSERÄT	-157 359	-165 000	-282 800	
911	Vyörytystuotot	885 811	1 207 356		
921	Vyörytyskulut	-1 043 170	-1 372 356	-282 800	
98	KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	-5 030 412	-6 313 707	-5 363 101	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	14 123 398	15 698 453	11 262 522	17 310 823
185500	KESKITETYT PALVELUT				
40	TOIMINTAKULUT	-240 216	-250 620	-330 916	-42 516
430	Palvelujen ostot	-196 420	-199 050	-292 146	-3 746
4340	Muiden palvelujen ostot	-196 420	-199 050	-292 146	-3 746
43548	Sisäiset monistuspäalvelut	-407	-1 372		
43888	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-12 673	-14 644	-3 746	-3 746
44148	Sisäiset ravitsemisäpalvelut	-61			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-3 269	-2 910	-5 000	
44778	Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-172 827	-172 800	-286 200	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-7 182	-7 324	-17 200	
480	Muut toimintakulut	-43 796	-51 570	-38 770	-38 770
4800	Vuokrat	-43 796	-51 570	-38 770	-38 770
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-43 796	-51 570	-38 770	-38 770
5	TOIMINTAKATE	-240 216	-250 620	-330 916	-42 516
6	VUOSIKATE	-240 216	-250 620	-330 916	-42 516
7	TILIKAUDEN TULOS	-240 216	-250 620	-330 916	-42 516
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-240 216	-250 620	-330 916	-42 516
91	VYÖRYTYSERÄT	427 866	656 070	-282 800	
911	Vyörytystuotot	594 017	837 475		
921	Vyörytyskulut	-166 152	-181 405	-282 800	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	187 650	405 450	-613 716	-42 516

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
185520	TOIMITILAPALVELUT				
30	TOIMINTATUOTOT	15 055 286	17 319 585	13 336 016	13 346 849
340	Muut toimintatuotot	15 055 286	17 319 585	13 336 016	13 346 849
3400	Vuokratuotot	15 055 286	17 319 585	13 336 016	13 346 849
34628	Sisäiset muut vuokratuotot	15 055 286	17 319 585	13 336 016	13 346 849
40	TOIMINTAKULUT	-82 155	-65 312	-100 648	-68 748
430	Palvelujen ostot	-54 999	-33 339	-46 163	-14 263
4340	Muiden palvelujen ostot	-54 999	-33 339	-46 163	-14 263
43548	Sisäiset monistuspäalvelut	-1	-113		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-12 124	-10 321	-14 263	-14 263
43948	Sisäiset kiinteistöpalvelut	-16 754			
44708	Sisäiset muut palvelut	-1 649			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-6 528	-5 726	-5 200	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-17 944	-17 179	-26 700	
480	Muut toimintakulut	-27 156	-31 973	-54 485	-54 485
4800	Vuokrat	-27 156	-31 973	-54 485	-54 485
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-27 156	-31 973	-54 485	-54 485
5	TOIMINTAKATE	14 973 131	17 254 273	13 235 368	13 278 101
6	VUOSIKATE	14 973 131	17 254 273	13 235 368	13 278 101
7	TILIKAUDEN TULOS	14 973 131	17 254 273	13 235 368	13 278 101
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	14 973 131	17 254 273	13 235 368	13 278 101
91	VYÖRYTYSERÄT	-298 438	-446 973		
921	Vyörytyskulut	-298 438	-446 973		
98	KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	-5 030 412	-6 313 707	-5 363 101	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	9 644 280	10 493 593	7 872 267	13 278 101
1855200	Kiinteistönhoitopalvelut				
30	TOIMINTATUOTOT	15 055 286	17 319 585	13 336 016	13 346 849
340	Muut toimintatuotot	15 055 286	17 319 585	13 336 016	13 346 849
3400	Vuokratuotot	15 055 286	17 319 585	13 336 016	13 346 849
34628	Sisäiset muut vuokratuotot	15 055 286	17 319 585	13 336 016	13 346 849
40	TOIMINTAKULUT	-67 259	-50 333	-90 448	-68 748
430	Palvelujen ostot	-40 103	-18 360	-35 963	-14 263
4340	Muiden palvelujen ostot	-40 103	-18 360	-35 963	-14 263
43548	Sisäiset monistuspäalvelut	-1	-113		
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-12 124	-10 321	-14 263	-14 263
43948	Sisäiset kiinteistöpalvelut	-16 754			
44708	Sisäiset muut palvelut	-1 604			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-6 029	-4 895	-4 600	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-3 591	-3 031	-17 100	
480	Muut toimintakulut	-27 156	-31 973	-54 485	-54 485
4800	Vuokrat	-27 156	-31 973	-54 485	-54 485
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-27 156	-31 973	-54 485	-54 485
5	TOIMINTAKATE	14 988 028	17 269 252	13 245 568	13 278 101
6	VUOSIKATE	14 988 028	17 269 252	13 245 568	13 278 101
7	TILIKAUDEN TULOS	14 988 028	17 269 252	13 245 568	13 278 101
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	14 988 028	17 269 252	13 245 568	13 278 101
91	VYÖRYTYSERÄT	-276 741	-408 321		
921	Vyörytyskulut	-276 741	-408 321		
98	KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	-5 030 412	-6 313 707	-5 363 101	
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	9 680 874	10 547 224	7 882 467	13 278 101
1855250	Kunnossapitopalvelut				
40	TOIMINTAKULUT	-14 897	-14 979	-10 200	
430	Palvelujen ostot	-14 897	-14 979	-10 200	
4340	Muiden palvelujen ostot	-14 897	-14 979	-10 200	
44708	Sisäiset muut palvelut	-45			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-499	-831	-600	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-14 353	-14 148	-9 600	
5	TOIMINTAKATE	-14 897	-14 979	-10 200	
6	VUOSIKATE	-14 897	-14 979	-10 200	
7	TILIKAUDEN TULOS	-14 897	-14 979	-10 200	
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-14 897	-14 979	-10 200	
91	VYÖRYTYSERÄT	-21 697	-38 652		
921	Vyörytyskulut	-21 697	-38 652		
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-36 594	-53 631	-10 200	

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
185540	RUOKA-JA SIIVOUSPALVELUT				
30	TOIMINTATUOTOT	5 389 119	6 019 640	4 701 242	4 701 242
300	Myyntituotot	5 337 252	5 986 314	4 679 687	4 679 687
3080	Muut liiketoiminnan tuotot		1 442 053	1 254 986	1 254 986
30868	Sisäiset myyntituotot, puhtaus		1 442 053	1 254 986	1 254 986
3130	Muut suoritteiden myyntituotot	5 337 252	4 544 261	3 424 701	3 424 701
31378	Sisäiset ateriapalvelujen myyntituotot	4 011 954	4 544 261	3 424 701	3 424 701
31998	Sisäiset myyntituotot, muut	1 325 298	0		
340	Muut toimintatuotot	51 867	33 326	21 555	21 555
3400	Vuokratuotot	51 867	33 326	21 555	21 555
34628	Sisäiset muut vuokratuotot	51 867	33 326	21 555	21 555
40	TOIMINTAKULUT	-379 330	-367 004	-277 540	-220 740
430	Palvelujen ostot	-52 627	-54 730	-57 699	-899
4340	Muiden palvelujen ostot	-52 627	-54 730	-57 699	-899
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-13			
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-1 980	-2 323	-899	-899
44148	Sisäiset ravitsemis- ja ravitsemis- ja ravitsemis-	11			
44198	Sisäiset kuljetuspalvelut	-46			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-8 837	-3 508	-5 800	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-43 762	-48 899	-51 000	
480	Muut toimintakulut	-326 703	-312 274	-219 841	-219 841
4800	Vuokrat	-326 703	-312 274	-219 841	-219 841
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-326 703	-312 274	-219 841	-219 841
5	TOIMINTAKATE	5 009 789	5 652 636	4 423 702	4 480 502
6	VUOSIKATE	5 009 789	5 652 636	4 423 702	4 480 502
7	TILIKAUDEN TULOS	5 009 789	5 652 636	4 423 702	4 480 502
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	5 009 789	5 652 636	4 423 702	4 480 502
91	VYÖRYTYSERÄT	-141 649	-200 076		
911	Vyörytystuotot	291 794	369 881		
921	Vyörytyskulut	-433 442	-569 957		
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	4 868 140	5 452 560	4 423 702	4 480 502
1855400	Ruokapalvelut				
30	TOIMINTATUOTOT	4 063 821	4 577 587	3 446 256	3 446 256
300	Myyntituotot	4 011 954	4 544 261	3 424 701	3 424 701
3130	Muut suoritteiden myyntituotot	4 011 954	4 544 261	3 424 701	3 424 701
31378	Sisäiset ateriapalvelujen myyntituotot	4 011 954	4 544 261	3 424 701	3 424 701
340	Muut toimintatuotot	51 867	33 326	21 555	21 555
3400	Vuokratuotot	51 867	33 326	21 555	21 555
34628	Sisäiset muut vuokratuotot	51 867	33 326	21 555	21 555
40	TOIMINTAKULUT	-366 085	-350 535	-264 063	-216 863
430	Palvelujen ostot	-43 762	-43 418	-48 099	-899
4340	Muiden palvelujen ostot	-43 762	-43 418	-48 099	-899
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-13			
43868	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-1 980	-2 323	-899	-899
44148	Sisäiset ravitsemis- ja ravitsemis- ja ravitsemis-	11			
44198	Sisäiset kuljetuspalvelut	-46			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-8 583	-3 323	-5 400	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-35 152	-37 772	-41 800	
480	Muut toimintakulut	-322 323	-307 117	-215 964	-215 964
4800	Vuokrat	-322 323	-307 117	-215 964	-215 964
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-322 323	-307 117	-215 964	-215 964
5	TOIMINTAKATE	3 697 736	4 227 052	3 182 193	3 229 393
6	VUOSIKATE	3 697 736	4 227 052	3 182 193	3 229 393
7	TILIKAUDEN TULOS	3 697 736	4 227 052	3 182 193	3 229 393
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 697 736	4 227 052	3 182 193	3 229 393
91	VYÖRYTYSERÄT	-107 146	-152 718		
911	Vyörytystuotot	291 794	369 881		
921	Vyörytyskulut	-398 939	-522 599		
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	3 590 590	4 074 334	3 182 193	3 229 393

Tili	Tilin nimi	TP 2017	Muutettu KS 2018	Ta 2019 Kj	Ta 2019 Ltk
1855451	Siivouspalvelut				
30	TOIMINTATUOTOT	1 325 298	1 442 053	1 254 986	1 254 986
300	Myyntituotot	1 325 298	1 442 053	1 254 986	1 254 986
3060	Muut liiketoiminnan tuotot		1 442 053	1 254 986	1 254 986
30668	Sisäiset myyntituotot, puhtaus		1 442 053	1 254 986	1 254 986
3130	Muut suoritteiden myyntituotot	1 325 298	0		
31998	Sisäiset myyntituotot, muut	1 325 298	0		
40	TOIMINTAKULUT	-13 244	-16 469	-13 477	-3 877
430	Palvelujen ostot	-8 864	-11 312	-9 600	
4340	Muiden palvelujen ostot	-8 864	-11 312	-9 600	
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-255	-185	-400	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-8 610	-11 127	-9 200	
480	Muut toimintakulut	-4 380	-5 157	-3 877	-3 877
4800	Vuokrat	-4 380	-5 157	-3 877	-3 877
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-4 380	-5 157	-3 877	-3 877
5	TOIMINTAKATE	1 312 053	1 425 584	1 241 509	1 251 109
6	VUOSIKATE	1 312 053	1 425 584	1 241 509	1 251 109
7	TILIKAUDEN TULOS	1 312 053	1 425 584	1 241 509	1 251 109
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 312 053	1 425 584	1 241 509	1 251 109
91	VYÖRYTYSERÄT	-34 503	-47 358		
921	Vyörytyskulut	-34 503	-47 358		
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	1 277 550	1 378 226	1 241 509	1 251 109
185560	KUNTATEKNIikka				
30	TOIMINTATUOTOT	194 601			
300	Myyntituotot	177 847			
3130	Muut suoritteiden myyntituotot	177 847			
31998	Sisäiset myyntituotot, muut	177 847			
321	Maksutuotot				
3280	Yhdyskuntapalvelujen maksut				
32878	Sisäiset Muut yhdyskuntapalv.maksut				
340	Muut toimintatuotot	16 754			
3400	Vuokratuotot	16 754			
34288	Sisäiset kiinteistönhoidon kustann.tulot	16 754			
40	TOIMINTAKULUT	-626 135	-479 129	-419 731	-405 264
430	Palvelujen ostot	-207 743	-44 997	-51 104	-25 804
4340	Muiden palvelujen ostot	-207 743	-44 997	-51 104	-25 804
43548	Sisäiset monistuspalvelut	-2			
43668	Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-15 284	-24 511	-25 804	-25 804
44198	Sisäiset kuljetuspalvelut	-173 845			
44708	Sisäiset muut palvelut	-838			
44758	Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-2 006	-2 310	-2 300	
44788	Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-15 769	-18 176	-23 000	
480	Muut toimintakulut	-418 392	-434 132	-368 627	-379 460
4800	Vuokrat	-418 392	-434 132	-368 627	-379 460
48208	Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-418 392	-434 132	-368 627	-379 460
5	TOIMINTAKATE	-431 534	-479 129	-419 731	-405 264
6	VUOSIKATE	-431 534	-479 129	-419 731	-405 264
7	TILIKAUDEN TULOS	-431 534	-479 129	-419 731	-405 264
8	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-431 534	-479 129	-419 731	-405 264
91	VYÖRYTYSERÄT	-145 138	-174 021		
921	Vyörytyskulut	-145 138	-174 021		
9	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-576 672	-653 150	-419 731	-405 264

Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019

Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk				Ta 2019 KH	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä
KONSERNIPALVELUT										
Yleishallinto										
Virat										
	kunnanjohtaja	1	1	1						1
	hallintojohtaja	1	1	1						1
	kunnankamreeri	1	1	1						1
	henkilöstöjohtaja	1	1	1						1
	talousjohtaja	0		0,3	1	talousjohtajan virka vuoden 2018 aikana				1
	tietohallintopäällikkö	1	1	1						1
	suunnittelija	1	1	1						1
	Virat yhteensä	6,0	6,0	6,3	1,0		0,0	0,0	0,0	7,0
Toimet										
	toimistosiihteeri	2	2	2	-1	nimike palvelusiihteeriksi				1
	toimistotyöntekijä	0,8	0,8	0,8		hankintoihin ja yleishallintoon				0,8
	viestintäsiihteeri	1	1	1						1
	arkistosiihteeri	0	0	0	1	siirto sote-toimialalta	45 000	45 000	45 000	1
	hallintosiihteeri	1	1	1						1
	laskentasihteeri	1	1	1						1
	kirjanpitäjä	1	1	1	-1	ei täytetä				0
	taloussuunnittelija	0	1	0		täyttämättä vuonna 2018				1
	työhyvinvointikoordinaattori	1	1	1						1
	maahanmuuttokoordinaattori	1	1	1						1
	hyvinvointikoordinaattori	1	1	1						1
	pakolaisohjaaja	1	1	1						1
	mobiliitukihenkilö	1	1	1						1
	palkkasihteeri	5	5	4,6						4,6
	hankinta-asiantuntija	1	1	1						1
	ammattijärjestöjen luottamusmiehet	1,2	1,2	1,2	-0,4	KU-soten vaikutus				0,8
	työsuojaletuvaltuutetut	0,65	0,65	0,65	-0,2	KU-soten vaikutus				0,45
	Toimet yhteensä	19,7	20,7	19,3	-1,6		45000,0	45000,0	45000,0	18,7
Yleishallinto yhteensä		25,7	26,7	25,6	-0,6		45000,0	45000,0	45000,0	25,7
Maaseututoimi										
Virat										
	maaseutupäällikkö	1	1	1						1
	maaseutuasiamies	5	5	5						5
	Virat yhteensä	6,0	6,0	6,0	0,0		0,0	0,0	0,0	6,0
Toimet										
	toimistotyöntekijä	0,2	0,2	0,2						0,2
	Toimet yhteensä	0,2	0,2	0,2	0		0	0	0	0,2
Maaseututoimi yhteensä		6,2	6,2	6,2	0,0		0,0	0,0	0,0	6,2
Kuntakehityspalvelut										
Virat										
	kaavoitusjohtaja	1	1	1						1
	rakennustarkastaja	3	4	3		yksi avoinna				4
	Virat yhteensä	4,0	5,0	4,0	0,0		0,0	0,0	0,0	5,0

Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 Itk				Ta 2019 KH	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä
KONSERNIPALVELUT										
Toimet										
	paikkatietoinsinööri	1	1	1						1
	kartoittaja	2	2	2						2
	suunnitteluavustaja	2	2	3	1	määräaikainen 2019-21	30 000	30 000	30 000	3
	toimistosiihteeri	1,5	1,5	1,5						1,5
	asemakaavainsinööri	1	1	1						1
	yleiskaava-arkkitehti	1	1	1						1
	toimistoarkkitehti	0	0	0	1	nimikemuutos kaavasuunnittelijasta				1
	maankäyttöinsinööri	1	1	1						1
	kaavasuunnittelija	3	3	3	-1					2
	Toimet yhteensä	12,5	12,5	13,5	1		30 000	30 000	30 000	13,5
	Kuntakehityspalvelut yhteensä	16,5	17,5	17,5	1,0		30 000	30 000	30 000	18,5
KONSERNIPALVELUT yhteensä		48,4	50,4	49,3	0,4		75 000	75 000	75 000	50,4
KASVATUS- JA SIVISTYSPALVELUT										
Talous- ja hallintopalvelut										
Virat										
	sivistysjohtaja	1	1	1						1
	talous- ja hallintopäällikkö	1	1	1						1
	Virat yhteensä	2	2	2			0	0	0	2
Toimet										
	hallintosiihteeri	1	1	1						1
	kouluasiansiihteeri	1	1	1						1
	taloussiihteeri	1	1	1						1
	toimistosiihteeri	1	4	4						4
	koulusiihteeri	0,57	0,57	0,57	-0,57	Muutettu kouluasiansihteeriksi				0
	Toimet yhteensä	4,57	7,57	7,57	-0,57		0	0	0	7,0
	Kehittämisen- ja hallintopalvelut yhteensä	6,57	9,57	9,57	-0,57		0	0	0	9,0
Opetuspalvelut										
Peruskoulutus										
Virat										
	rehtori	7	7	7						7
	Virka-apulaisrehtori		1	1						1
	esiluokanopettaja	5	5	5						5
	erityisluokanopettaja	14	15	15						15
	lehtori	53	53	53						53
	luokanopettaja	85,02	89,02	89,02						89,02
	Virat yhteensä	164,0	170,0	170,0	0,0		0	0	0	170,0
	Esiluokan tuntiopettaja	1	1	1						1

Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 Itk				Ta 2019 KH	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä
Toimet										
koulusihteeri		5,42	5,42	5,42	-0,42	Muutettu kouluasiansihteeriksi				5
koulunkäyntiohjaaja		29,69	29,69	29,69						29,69
määräaikainen		14	14	14						14
koulunkäyntiohjaaja										
iltapäivähoito EHA		1,14	1,14	1,14						1,14
kouluisäntä		1	1	1						1
JOPO-ohjaaja		0,84	0,84	0,84						0,84
Valmistavan ryhmän ohjaaja			2	2						2
Toimet yhteensä		52,1	54,1	54,1	-0,42		0	0	0	53,7
tuntiopettajat		25,15	26,15	26,15			0			26,15
Peruskoulutus yhteensä		242,3	251,3	251,3	-0,4		0	0	0	250,8
Kehittämispalvelut										
Virat										
opetuspäällikkö		1	1	1						1
tukipalveluiden erityisasiantuntija		1	1	1						1
erityisopettaja		7,83	8	3		Muutettu vuoden 2017 talousarviossa	0			11
lehtori		2	2	2						2
Virat yhteensä		11,8	12,0	7,0	0,0		0,0	0,0	0,0	15,0
Tuntiopettaja, ela		4	4,4	4,4	-3	Muutettu vuoden 2018 talosarviossa				1,4
Toimet										
ICT-asiantuntija		1	1	1						1
koulukuraattori		0	0	0	5	siirto sote-toimialalta				5
koulupsykologi		0	0	0	4	siirto sote-toimialalta				4
Psykiatrinen sairaanhoitaja		2	3	3						3
Toimet yhteensä		3,0	4,0	4,0	9,0		0	0	0,0	13,0
Kehittämispalvelut yhteensä		18,8	20,4	15,4	6,0		0	0	0	29,4
Perusopetus yhteensä		261,1	271,7	266,7	5,6		0	0	0,0	280,2
Lukio										
Virat										
rehtori		1	1	1						1
vanhempi lehtori		16	16	16						16
Virat yhteensä		17,0	17,0	17,0	0,0		0,0	0,0	0,0	17,0
Toimet										
koulusihteeri		1	1	1						1
Toimet yhteensä		1,0	1,0	1,0	0,0		0,0	0,0	0,0	1,0
tuntiopettajat		0,85	0,85	0,85						0,85
tuntiopettajat (ela)			0,4	0,4						0,4
Lukio yhteensä		18,9	19,3	19,3	0,0		0,0	0,0	0,0	19,3
Opetuspalvelut yhteensä		279,9	290,9	285,9	5,6		0	0	0,0	299,5

Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk					Ta 2019 KH
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
							2019	2020	2021	
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä						
Varhaiskasvatuspalvelut										
Virat										
	päiväkodin johtaja	11	11	11	-2	Pornaisten sopimuksen päättyminen				9
	varhaiskasvatuspäällikkö	1	1	1						1
	Virat yhteensä	12	12	12	-2		0	0	0	10
Toimet										
	avustaja	25	25	25	-2	Pornaisten sopimuksen päättyminen				23
	erityislasterhanopettaja	4	4	4	-1	Pornaisten sopimuksen päättyminen				3
	kiertävä erityislasterhanopettaja	4	4	4						4
	laitosapulainen	6	6	6						6
	lasterhanopettaja	80	80	80	-4	Pornaisten sopimuksen päättyminen				76
	perhepäivohoitaja /kiertävä	2	2	2						2
	perhepäivohoitaja (kotona työskentelevät)	45	35	35	-18	Pornaisten sopimuksen päättyminen				17
	päivohoitaja	130	130	130	-13	Pornaisten sopimuksen päättyminen				117
	kiertävä päivohoitaja	1	1	1						1
	päiväkotiapulainen	18	18	18						18
	ryhmäperhepäivohoitaja	5	5	5						5
	toimistosihteer		0	0						0
	Toimet yhteensä	320,0	310,0	310,0	-38		0	0	0	272,0
Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä		332,0	322,0	322,0	-40		0	0	0	282,0
Vapaa-aikapalvelut										
Virat										
	vapaa-aikapäällikkö	1	1	1						1
	liikuntasihteer	1	1	1						1
	Virat yhteensä	2	2	2	0		0	0	0	2
Toimet										
	kulttuurisihteer	1	1	1						1
	etsivä nuorisotyöntekijä		1	1						1
	nuoriso-ohjaaja	2	2	2						2
	25-tuntinen nuoriso-ohjaaja	1	0	0						0
	erityisnuorisotyöntekijä	1	1	1						1
	koululaisten iltapäiväkerho- ohjaaja	6	6	6	1		20 000			7
	palveluohjaaja	1	1	1						1
	erityisliikunnan ohjaaja		1	1						1
	vapaa-aikaothjaaja	1	1	1						1
	Toimet yhteensä	13	14	14	1		20 000	0	0	15
Kansalaisopisto										
Virat										
	rehtori	1	1	1						1
	Virat yhteensä	1	1	1	0		0	0	0	1
Toimet										
	kansalaisopiston opettaja	2	2	2	1	Siirretään tuntiopettajista vakituiseen henkilöstöön				3
	toimistosihteer	2	2	2						2
	Toimet yhteensä	4	4	4	1		0	0	0	5
Kansalaisopisto yhteensä		5	5	5	1		0	0	0	6

Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk				Ta 2019 KH	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä
Kirjasto										
Virat										
	kirjastopalvelujohtaja	1	1	1						1
Virat yhteensä		1	1	1	0		0	0	0	1
Toimet										
	erikoiskirjastonvirkailija	1	1	1						1
	kirjastohoitaja	3	3	3						3
	kirjastonhoitaja / verkkopalveluasiantuntija	1	1	1						1
	kirjastovirkailija	2,6	2,6	2,6						2,6
	kirjastoautonkuljettaja	1	1	1						1
Toimet yhteensä		8,6	8,6	8,6	0		0	0	0	8,6
Kirjasto yhteensä		9,6	9,6	9,6	0		0	0	0	9,6
Vapaa-aikapalvelut yhteensä		29,6	30,6	30,6	2		20 000	0	0	32,6
	Virat ja toimet yhteensä	617,1	620,3	615,3	-30,0		20 000	0,0	0,0	593,3
	Tuntiopettajat	31,0	32,8	32,8	-3,0		0	0,0	0,0	29,8
KASVATUS- JA SIVISTYSPALVELUT yht		648,1	653,1	648,1	-33,0		20 000	0	0	623,1
TEKNISET PALVELUT										
Keskitetyt palvelut										
Virat										
	tekninen johtaja	1	1	1	0					1
	rakennuttamispäällikkö	1	1	1	0					1
	talous- ja hallintopäällikkö	1	1	1	0					1
Virat yhteensä		3,0	3,0	3,0	0,0		0,0	0,0	0,0	3,0
Toimet										
	toimistoinööri	0	1	1						1
	rakennustyön valvoja	1	1	1						1
	suunnitteluavustaja	1	1	1						1
	toimistosihteri	1,5	1,5	1	-0,5					1
	toimistotyöntekijä			0,5	1	määräaikaisuus 7 kk, 31.12.2019 saakka	16 500	16 700	17 000	1
	vihersuunnittelija	1	1	1						1
	hankesuunnittelija	1	1	1						1
Toimet yhteensä		5,5	6,5	6,5	0,5		16 500	16 700	17 000	7
Keskitetyt palvelut yhteensä		8,5	9,5	9,5	0,5		16 500	16 700	17 000	10,0
Toimitilapalvelut										
Kiinteistö- ja kunnossapitopalvelut										
Virat										
	Toimitilapäällikkö	1	1	1	0					1
Yhteensä		1,0	1,0	1,0	0,0		0,0	0,0	0,0	1,0

Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk				Ta 2019 KH		
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit	
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä	
Toimet											
tekninen isännöitsijä		0	1	1						1	
talonmies		0,2	0,2	0,2	-0,2	jäänyt pois, ei jatkoa toimi lakkautetaan				0	
kiinteistöhoitaja		9	9	10	1					10	
erikoisammattimies		1	1	1						1	
työpäällikkö		1	1	1						1	
maalari		2	2	2						2	
kirvesmies		4	4	4						4	
laattamies		1	1	1						1	
kiinteistösihteeri		1	1	1						1	
vahtimestari monitoritalo		0	1	1,5	0,5					1,5	
Virat yhteensä		19,2	21,2	22,7	1,3		0	0	0	22,5	
Toimitilapalvelut yhteensä		20,2	22,2	23,7	1,3		0	0	0	23,5	
Ruoka- ja siivouspalvelut											
Virat											
palvelupäällikkö		1	1	1						1	
Virat yhteensä		1,0	1,0	1,0	0,0		0,0	0,0	0,0	1,0	
Siivospalvelut											
Toimet											
siivoustyönjohtaja		1	1	1	0					1	
siivooja		7	7	7	0					7	
osa-aikaiset siivoojat (joista 1 siivooja-talonmies)		4,16	4,16	4,16	0					4,16	
Toimet yhteensä		12,2	12,2	12,2	0,0		0,0	0,0	0,0	12,2	
Ruokapalvelut											
Toimet											
palvelupäällikkö		1	1	1	0					1	
Virat yhteensä		1,0	1,0	1,0	0,0		0,0	0,0	0,0	1,0	
Toimet											
ruokapalveluohjaaja		1	1	1						1	
ruokapalveluesimies		1	1	1						1	
ruokapalveluvastaava 100 %		18,5	18,5	18,5						18,5	
ruokapalveluvastaava 98,04 %					-1	Lukon koulun toimen lopettaminen	-13 000	-28 000	-28 476	0	
ruokapalveluvastaava 88 %		2	2	0						0	
ruokapalveluvastaava 84,97 %				2						2	
ruokapalvelutyöntekijä 100 %		8	8	8	1	Sälinkään koulun keittiölle	12 430	26 000	26 442	9	
ruokapalvelutyöntekijä 85 %		3	2	2		Amandan keittiölle			23 000	2	
ruokapalvelutyöntekijä 50 %		6	8	6		Hepolan koulun tuntien vähenys oppilasmäärän pienentyessä.	-9 000	-9 000	-9 000	6	
kokki		4	4	4	1	Terv.keskuksen keittiölle	28 164	28 643	29 130	5	
laitosapulainen/päiväkotiapulainen		1	1	1		kokki/kiertävä/varahenkilö				1	
ruokapalveluvastaava-esimies		1	1	1						1	
Toimet yhteensä		45,5	46,5	44,5	1		0	18 594	17 643	41 096	46,5
Ruoka- ja siivouspalvelut yhteensä		59,7	60,7	58,7	1,0		0,0	18 594	17 643	41 096	60,7

Liite 3 Henkilöstösuunnitelma 2019		Tp 2017	Ta 2018	TpE 2018	Ta 2019 ltk				Ta 2019 kj	
		Vakans- sit	Vakans- sit	Vakans- sit	Muutos	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans- sit
		Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2019	2020	2021	Luku- määrä
Kuntatekniikka										
Virat										
	kuntatekniikan päällikkö	0	1	1				0	0	1
	katupäällikkö	1	1	1		eläkkeelle jäämiseen asti				1
Virat yhteensä		1,0	2,0	2,0	0,0		0	0	0	2,0
Toimet										
	maanrakennusmestari	1	1	1						1
	kenttämestari	1	1	1						1
	kentänhoitaja	4	4	4						4
	kunnanpuutarhuri	1	1	1						1
	tiehöylän kuljettaja	1	1	1						1
	puistopuutarhuri	3	3	3						3
	puistotyöntekijä 50%	0	2	2	2	4kpl, osa-aikainen kaustyöntekijä (50%), katetaan toimialan sisältä	24 000	24 500	25 000	4
	maanrakennustyöntekijä	1	1	1						1
	työkoneen kuljettaja	1	1	1						1
	putkenlaskija	1	1	1						1
	varikonhoitaja	1	1	1						1
	kuorma-autonkuljettaja	1	1	1						1
	koneasentaja	1	1	1						1
	maankaatopaikanhoitaja	1	1	1						1
	varastoapulainen	0	1	1						1
Toimet yhteensä		18,0	21,0	21,0	2,0		24 000	24 500	25 000	23,0
Kuntatekniikka yhteensä		19,0	23,0	23,0	2,0		24 000	24 500	25 000	25,0
TEKNISET PALVELUT yhteensä		107,4	115,4	114,9	4,8		59 094	58 843	83 096	119,2
MÄNTSÄLÄN KUNTA										
	Konsernipalvelut	48,4	50,4	49,3	0,4		75 000	75 000	75 000	50,4
	Kasvatus- ja sivistyspalvelut	648,1	653,1	653,1	-30,0		20 000	0	0	623,1
	Tekniset palvelut	107,4	115,4	114,9	4,8		59 094	58 843	83 096	119,2
	Sosiaali- ja terveyspalvelut	394,2	417,6	427,8	-5,0		249 317	0	0	412,8
YHTEENSÄ		803,8	818,8	817,2	-24,8	Luvut ilman sotea	154 094	133 843	158 096	792,6